

**Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde måndagen den 5 maj 2025****Tid:**

kl. 16:00-21:05

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-33

Justerat den 12 maj 2025

Anslaget den 13 maj 2025

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Jan Valeskog

Kerstin Tillkvist
Sekreterare

ÄRENDELISTA

- §1 Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om att skolor i Stockholm ger ut läxor via appar
- §2 Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) om varför ska stockholmarna tvingas betala för otillgängliga toaletter
- §3 Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om skyddsnät på bollplaner vid stadens skolor
- §4 Interpellation av Sophia Granswed Baat (M) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om konsekvenser för invånarna i Skärholmen och Hägersten-Älvsjö, av S-styrda regionens prisdumpning av psykiatri
- §5 Interpellation av Ole-Jörgen Persson (M) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om konsekvenser för invånarna i Järva, av S-styrda regionens prisdumpning av psykiatri
- §6 Bordläggning av interpellationer
- §7 Nya interpellationer
- §8 Sammanträdet ajournerades mellan kl 16:54-17:00
- §9 Frågestund
- §10 Sammanträdet ajournerades mellan kl. 17:55-18:00
- §11 Mötet öppnas
- §12 Närvaro
- §13 Justering
- §14 Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2025
- §15 Valärenden i kommunfullmäktige 2025

- §16   Årsredovisning 2024 med uppföljning av budget för
Stockholms stad
- §17   Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas
verksamhet för år 2024 jämte granskningsrapporter
avseende bolagen m.m. samt beslut om ansvarsfrihet
för kommunstyrelsen, nämnder, samordningsförbund
och kommunalförbund (bihang 2025:01)
- §18   Tilläggsavtal 3 till Överenskommelse avseende
förskottering av finansiering och medfinansiering av
Roslagsbanan till City i Sverigeförhandlingen
- §19   Reviderat genomförandebeslut för projekt
Hornsbruksgatan inom fastigheten Södermalm 3:1
m.fl.
- §20   Överenskommelse om exploatering med försäljning,
för bostäder inom fastigheten Hjorthagen 1:3 i Norra
Djurgårdsstaden med Selvaag Bostad Entreprenad AB
med flera – projekt Terrasskvarteren östra
- §21   Detaljplan för del av fastigheten Hjorthagen 1:3,
Terrasskvarteren östra i Norra Djurgårdsstaden i
stadsdelen Hjorthagen (ca 160 bostäder), Dp 2024-
07433
- §22   Motion om att kyrkogårdsnämnden ska beställa
framtida byggprojekt från fastighetsnämnden
- §23   Motion om att sälja Hötorgshallen
- §24   Motion om stadsövergripande hantering av
ledighetsansökningar i grundskolan
- §25   Motion om modellen Backa barnet
- §26   Motion om att reformera stadens insatser för hemlösa
- §27   Motion om hur vi kan förbättra Strandvägen
- §28   Motion om att inrätta ett Queer-museum i Stockholm
stad
- §29   Motion om permanent boende på husbåtar
- §30   Motion om att avskaffa det generella badförbudet i
stadens ordningsföreskrifter och anlägga fler bad

- §31 Motion om kostnads- och bygglovsfria solceller för en strålande framtid
- §32 Bordläggning av motioner
- §33 Nyväckta motioner

§ 1

Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om att skolor i Stockholm ger ut läxor via appar

KS 2024/1387

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Hedin (M) har ställt en interpellation om att skolor i Stockholm ger ut läxor via appar.

Kommunfullmäktige beslutade den 27 januari 2025 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Bjuggren (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 2**Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet
Lars Strömgren (MP) om varför ska stockholmarna
tvingas betala för otillgängliga toaletter**

KS 2025/274

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Wedin (M) har ställt en interpellation om varför stockholmarna ska tvingas betala för otillgängliga toaletter. Kommunfullmäktige beslutade den 10 mars 2025 att interpellationen fick ställas. Borgarrådet Strömgren (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 3**Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om skyddsnät på bollplaner vid stadens skolor**

KS 2025/275

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Andréa Hedin (M) har ställt en interpellation om skyddsnät på bollplaner vid stadens skolor.

Kommunfullmäktige beslutade den 10 mars 2025 att interpellationen fick ställas.

Bjuggren (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 4

Interpellation av Sophia Granswed Baat (M) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om konsekvenser för invånarna i Skärholmen och Hägersten-Älvsjö, av S-styrda regionens prisdumpning av psykiatri
KS 2025/373

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Sophia Granswed Baat (M) har ställt en interpellation om konsekvenser för invånarna i Skärholmen och Hägersten-Älvsjö, av S-styrda regionens prisdumpning av psykiatri.
Kommunfullmäktige beslutade den 24 mars 2025 att interpellationen fick ställas.
Borgarrådet Ojanne (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 5

Interpellation av Ole-Jörgen Persson (M) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om konsekvenser för invånarna i Järva, av S-styrda regionens prisdumpning av psykiatri

KS 2025/388

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Ole-Jörgen Persson (M) har ställt en interpellation om konsekvenser för invånarna i Järva, av S-styrda regionens prisdumpning av psykiatri.

Kommunfullmäktige beslutade den 24 mars 2025 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Ojanne (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 6**Bordläggning av interpellationer**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna med nummer 1-3, 5-10, 13-14 och 17-21 i kungörelsen.

§ 7
Nya interpellationer**Beslut**

1. Interpellationen får ställas.
2. Interpellationen bordläggs.

Nya interpellationer

1. Interpellation från Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om socialtjänstens situation i Järva.

Rotel I. Dnr KS 2025/527

2. Interpellation av Dennis Wedin (M) till finansborgarrådet Anders Österberg (S) om bättre tillstånds- och tillsynsverksamhet.

Rotel I. Dnr KS 2025/536

3. Interpellation av Theréz Randquist (M) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) om att staden bättre bör uppmärksamma viktiga temadagar.

Rotel VIII. Dnr KS 2025/539

§ 8

Sammanträdet ajournerades mellan kl 16:54-17:00

**§ 9
Frågestund****Fråga 1**

Borgarrådet Wedin (M) ställer en fråga om sämre villkor för Stockholmsidrotten.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 2

Sergej Salnikov (SD) ställer en fråga om hur många fler bolag majoriteten kommer att offra för sina integrationsprojekt.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 3

Isabel Smedberg-Palmqvist (L) ställer en fråga om de ökande säkerhetskostnaderna p.g.a. väskförbudet vid stadens evenemang.

Borgarrådet Boucher (V) svarar på frågan.

Fråga 4

Jonas Naddebo (C) ställer en fråga om Fredhällsparken.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 5

Borgarrådet Hedin (M) ställer en fråga angående fristående verksamheter i Stockholm.

Borgarrådet Bjuggren (S) svarar på frågan.

Fråga 6

Emelie Wassermann (SD) ställer en fråga om varför borgarrådet sviker Svedmyrabadets målgrupp.

Borgarrådet Valedskog (S) svarar på frågan.

Fråga 7

Robin Nielsen (L) ställer en fråga om hur ser förekomsten av omvändelseförsök ut i Stockholms stad.

Borgarrådet Ojanne (S) svarar på frågan.

Fråga 8

Jonas Naddebo (C) ställer en fråga om gårdsförsäljning.

Borgarrådet Ojanne (S) svarar på frågan.

§ 10

Sammanträdet ajournerades mellan kl. 17:55-18:00

§ 11
Mötet öppnas

**§ 12
Närvaro**

Närvaro, se bilaga 1.

**§ 13
Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och andre vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar dagens protokoll tillsammans med borgarrådet Jan Valeskog (S). Justering sker den 12 maj 2025.

§ 14**Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2025**

KS 2025/13

Beslut

Följande ärenden anmäls till kommunfullmäktige:

**Anmälningssärenden samt skrivelser till kommunfullmäktige
inkomna till och med den 29 april 2025**Verksamhetsplan och budget 2025 för Samordningsförbundet
Stockholms stad
KS 2025/579Länsstyrelsens rapport från inspektion den 19 och 20 november
2024 av Överförmyndarnämnden i Stockholms stad
KS 2025/590Anmälda skrivelser till kommunfullmäktige
under tiden 3/4 2025 – 29/4 2025**Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen**Slutligt beslut (ej särskilt uppsatt) (2025-04-04) med anledning av
kommunfullmäktiges beslut 2024-06-17 § 12 detaljplan för del av
Aspudden 2:1 vid Blommensbergsvägen i stadsdelen Aspudden.
Mark- och miljööverdomstolen ger inte prövningstillstånd. Mark-
och miljödomstolens avgörande står därför fast.
Mål nr P 2538-25.
KS 2024/803-19**Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen**Dom (2024-04-10) med anledning av kommunfullmäktiges beslut
2022-12-19 § 12 detaljplan för del av fastigheten Norra Djurgården
1:1, Uggleviksreservoaren i stadsdelen Norra Djurgården i
Stockholms kommun.
Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandena.
Mål nr P 10002-2.
KS 2023/32-29

Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Dom (2025-04-23) med anledning av kommunfullmäktiges beslut 2024-12-16 § 35 detaljplan för Spelbomskan 9 m.fl. i stadsdelen Vasastan.

Mark- och miljödomstolen avvisar och avslår överklagandena.

Mål nr P 287-25.

KS 2025/56-7

Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Dom (2025-04-25) med anledning av kommunfullmäktiges beslut 2024-11-04 § 19 detaljplan för del av Hjorthagen 1:3.

Mark- och miljödomstolen avvisar och avslår överklagandena.

Mål nr P 9812-24.

KS 2024/1355-4

§ 15**Valärenden i kommunfullmäktige 2025**

KS 2025/9

Beslut

1. Avsigelser och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag.
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärenden i kommunfullmäktige den 5 maj behandlas.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 16**Årsredovisning 2024 med uppföljning av budget för
Stockholms stad****Samt med årsredovisningen ärenden som sambehandlas****Justering av ägardirektiv för Mässfastigheter i Stockholm
AB och Stockholms Stadshus AB, dnr KS 2025/393****Visselblåsarfunktionens årsrapport 2024, dnr KS 2025/88****Riktlinje för arbetslivsinriktad rehabilitering i Stockholm
stad, dnr KS 2024/1359****Genomförande av förutsättningsprojekt för strategi
Stockholm som smart och uppkopplad stad, dnr KS
2024/1371****Förlängd finansiering av SIKT2-projektet, dnr KS
2025/114****Hållbarhetsrapport 2025, dnr KS 2024/1373****Central upphandling av upphandlings- och avtalssystem,
dnr KS 2025/173****Central upphandling av kontaktcenterplattform, dnr KS
2025/177****Samordningsförbundet Stockholm stads årsredovisning
för verksamhetsåret 2022, dnr KS 2023/483****Samordningsförbundet Stockholm stads årsredovisning
för verksamhetsåret 2023, dnr KS 2024/428****Storstockholms Brandförsvars årsredovisning för
verksamhetsåret 2024, dnr KS 2025/262**

KS 2024/1349

Beslut

1. Årsredovisning 2024 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om -341 mnkr godkänns.
3. Kommunstyrelsens beslut gällande uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda bolag, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, anmäls.

4. Basnyckeltal med utfall för år 2024 godkänns i enlighet med bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2024 godkänns i enlighet med bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin helhet inte blivit genomförda under 2024 godkänns i enlighet med bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Lägesredovisning stora investeringsprojekt godkänns i enlighet med bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Slutredovisningar av investeringsprojekt över 50 mnkr enligt bilaga 9 anmäls.
9. Justering av ägardirektiv för Mässfastigheter i Stockholm AB, avseende ekonomiskt resultat och investeringsbudget år 2025 (dnr KS 2025/393), godkänns i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Justering av ägardirektiv för Stockholm Stadshus AB, avseende ekonomiskt resultat och investeringsbudget år 2025 (dnr KS 2025/393), godkänns i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Visselblåsarfunktionens årsrapport 2024 (dnr KS 2025/88) godkänns i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande samt bilaga 10.
12. Riktlinje för arbetslivsinriktad rehabilitering i Stockholms stad (dnr KS 2024/1359) godkänns i enlighet med bilaga 11 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
13. Uppdraget att genomföra förutsättningsprojekt och samordna nämndernas och bolagens arbete med genomförande av strategin Stockholm som en smart och uppkopplad stad (dnr KS 2024/1371) godkänns, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
14. Kommunfullmäktiges beslut (dnr KS 2020/1617) om att kommunstyrelsen medges finansiering om 610,5 mnkr för projektet SIKT 2 under perioden 2022-2025 förlängs till att även gälla för år 2026 (dnr KS 2025/114). Finansieringen för den del av projektet som avser stadens bolag, 55,4 mnkr, sker genom Stockholms Stadshus AB, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
15. Kommunstyrelsen ska genomföra central upphandling av upphandlings- och avtalssystem (dnr KS 2025/173), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Centralt upphandlat it-stöd ska användas av samtliga nämnder och bolagsstyrelser (dnr KS 2025/173), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Kommunstyrelsen ska besluta om upphandlingsdokument, tilldelning av kontrakt, avbrytande av upphandling, avtalstecknande, eventuella förlängningar, förändringar,

- kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder, samt att häva avtal (dnr KS 2025/173), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Kommunstyrelsen ska implementera upphandlat upphandlings- och avtalssystem (dnr KS 2025/173), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  19. Finansiering för den del av upphandlingen som avser ett upphandlings- och avtalssystem för stadens nämnder sker genom att kostnaderna beaktas i samband med upprättande av kommunfullmäktiges budget för år 2026 respektive år 2027 (dnr KS 2025/173), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  20. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del ge fullmakt och uppmanas att ge alla bolagsstyrelser i uppdrag att ge fullmakt till kommunstyrelsen för genomförande av upphandling och avtalsförvaltning av upphandlings- och avtalssystem (dnr KS 2025/173), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  21. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del finansiera och uppmanas att ge alla bolagsstyrelser i uppdrag att finansiera den del av upphandlingen som avser stadens bolagsstyrelser (dnr KS 2025/173), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  22. Servicenämnden ska genomföra central upphandling av kontaktcenterplattform (dnr KS 2025/177), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  23. Servicenämnden ska besluta om upphandlingsdokument, avbrytande av upphandling, tilldelning av kontrakt, tecknande av avtal och löpande avtalshantering inklusive beslut om eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtal utifrån affärsmässiga grunder, samt att häva avtal (dnr KS 2025/177), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  24. Servicenämnden ska implementera upphandlad kontaktcenterplattform (dnr KS 2025/177), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  25. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge i uppdrag till de bolagsstyrelser som beslutar att delta i centralupphandling av ny kontaktcenterplattform, att ge fullmakt till servicenämnden för genomförandet av upphandling, införande och avtalsförvaltning (dnr KS 2025/177), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  26. Kommunstyrelsen medges finansiering om 7 mnkr för upphandling och införande av kontaktcenterplattform för 2025-2026. Finansiering sker genom av de i eget kapital reserverade medel för verksamhetsutveckling och it som rör Projekt SIKT2, under förutsättning att kommunfullmäktige

- godkänner den förlängda tidsperioden för avsättningen för Projekt SIKT2 (dnr KS 2025/177), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
27. Samordningsförbundet Stockholm stads årsredovisning för verksamhetsåret 2022 (dnr KS 2023/483), bilaga 13, läggs till handlingarna, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
28. Samordningsförbundet Stockholm stads årsredovisning för verksamhetsåret 2023 (dnr KS 2024/428), bilaga 14, läggs till handlingarna, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
29. Storstockholms Brandförsvars årsredovisning för verksamhetsåret 2024 (dnr KS 2025/262), bilaga 15, läggs till handlingarna, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Årsredovisning 2024 med uppföljning av budget för Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Bjuggren (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Björn Ljung (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Maurice Forslund (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 17

Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2024 jämte granskningsrapporter avseende bolagen m.m. samt beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, nämnder, samordningsförbund och kommunalförbund (bihang 2025:01)

Samt revisionsberättelser för samordningsförbund för verksamhetsåren 2022 - 2024 och kommunalförbund för året 2024

KS 2025/394

Beslut

1. Ansvarsfrihet beviljas för år 2024 avseende kommunstyrelsen.
2. Ansvarsfrihet beviljas för år 2024 avseende facknämnderna arbetsmarknadsnämnden, avfallsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, förskolenämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafikinämnden, utbildningsnämnden, valnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden.
3. Ansvarsfrihet beviljas för år 2024 avseende stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Älvsjö, Hässelby-Vällingby, Järva, Kungsholmen, Norra innerstaden, Skarpnäck, Skärholmen och Södermalm.
4. Ansvarsfrihet beviljas för revisorskollegiet avseende år 2024.
5. Ansvarsfrihet beviljas för år 2022, 2023 och 2024 för Samordningsförbundet Stockholms stad (FINSAM).
6. Ansvarsfrihet beviljas för år 2024 för Storstockholms Brandförsvär.
7. Lekmannarevisorernas granskningsrapporter samt de auktoriserades revisorernas revisionsberättelser avseende bolagskoncernens helägda bolag anmäls.

Jäv

Kommunfullmäktige noterar att de ledamöter och ersättare som hade förtroendeuppdrag i kommunstyrelsen och nämnderna m.m. under år 2024 inte deltar i den del av ärendet som avser kommunstyrelsen eller respektive nämnd m.m.

Ärendet

Utlåtande med revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2024 jämte granskningsrapporter avseende bolagen behandlas.

Bosse Ringholm, revisorsgrupp 1, Mia Sydow Mölleby, revisorsgrupp 2, och Stefan Kindberg, revisorsgrupp 3, redogör för revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2024 jämte granskningsrapporter avseende bolagen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt utlåtandet.

§ 18**Tilläggsavtal 3 till Överenskommelse avseende
förskottering av finansiering och medfinansiering av
Roslagsbanan till City i Sverigeförhandlingen**

KS 2025/89

Beslut

1. Tilläggsavtal 3 till Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Roslagsbanan till City godkänns i enlighet med bilaga till utlåtandet.
2. Stadens förlängning av förskottering för år 2025 ska som högst uppgå till 24 mnkr (prinsnivå januari 2016).

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Tilläggsavtal 3 till Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering av Roslagsbanan till City i Sverigeförhandlingen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Anders Lindman (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19**Reviderat genomförandebeslut för projekt
Hornsbruksgatan inom fastigheten Södermalm 3:1 m.fl.****Hemställan från exploateringsnämnden**

KS 2025/323

Beslut

1. Exploateringsnämnden medges rätt att genomföra exploatering inom fastigheten Södermalm 3:1 med flera, projekt Hornsbruksgatan, till en projektutgift om 246,9 mnkr, projektinkomst om 10 mnkr samt en försäljningsinkomst om 110,1 mnkr.
2. Projektutgifterna för år 2025 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2026.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Reviderat genomförandebeslut för projekt
Hornsbruksgatan inom fastigheten Södermalm 3:1 m.fl.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Anders Göransson (S) och Cecilia Obermüller (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Julian Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut, se bilaga 3.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20

Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom fastigheten Hjorthagen 1:3 i Norra Djurgårdsstaden med Selvaag Bostad Entreprenad AB med flera – projekt Terrasskvarteren östra

Genomförandebeslut**Hemställan från exploateringsnämnden**

KS 2025/324

Beslut

1. Exploateringsnämnden medges rätt att genomföra exploatering inom fastigheten Hjorthagen 1:3 i Norra Djurgårdsstaden, projekt Terrasskvarteren östra, till en projektutgift om 91 miljoner kronor, en projektinkomst om 4 miljoner kronor och en total försäljningsinkomst om cirka 459 miljoner kronor.
2. Utgifterna för år 2025 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2026.
3. Försäljning av mark inom fastigheten Hjorthagen 1:3 till Selvaag Bostad Fastigheter 21 AB, Selvaag Bostad Fastigheter 22 AB och Selvaag Bostad Fastigheter 23 AB till en preliminär köpeskilling om cirka 459 miljoner kronor godkänns.
4. Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom fastigheten Hjorthagen 1:3 till Selvaag Bostad Entreprenad AB, Selvaag Bostad Fastigheter 21 AB, Selvaag Bostad Fastigheter 22 AB, Selvaag Bostad Fastigheter 23 AB enligt bilaga till utlåtandet godkänns och exploateringsnämnden medges rätt att träffa överenskommelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom fastigheten Hjorthagen 1:3 i Norra Djurgårdsstaden med Selvaag Bostad Entreprenad AB med flera – projekt Terrasskvarteren östra.

Kommunstyrelsens utlåtande, dnr KS 2025/324 sambehandlas i gemensam överläggning med utlåtande dnr KS 2024/1221.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Valeskog (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21

**Detaljplan för del av fastigheten Hjorthagen 1:3,
Terrasskvarteren östra i Norra Djurgårdsstaden i
stadsdelen Hjorthagen (ca 160 bostäder), Dp 2024-07433**

Hemställan från stadsbyggnadsnämnden

KS 2024/1221

Beslut

Detaljplan för del av fastigheten Hjorthagen 1:3 Terrasskvarteren östra, i Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Hjorthagen, Dp 2024-07433, antas.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Detaljplan för del av fastigheten Hjorthagen 1:3, Terrasskvarteren östra i Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Hjorthagen (ca 160 bostäder), Dp 2024-07433.

Kommunstyrelsens utlåtande, dnr KS 2024/1221 sambehandlas i gemensam överläggning med utlåtande dnr KS 2025/324.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Valeskog (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Handlingar i ärendet

Utlåtande KS 2024/1221-2

Planbestämmelser 2024-10-17, KS 2024/1221-1.2

Planbeskrivning 2024-10-17, KS 2024/1211-1.3

Samrådsredogörelse 20217-05-22, KS 2024/1221-1.5

Granskningsutlåtande 2023-11-02, KS 2024/1221-1.4

§ 22**Motion om att kyrkogårdsnämnden ska beställa framtida byggprojekt från fastighetsnämnden****Motion av Therese Lindström (M)**

KS 2024/390

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om att kyrkogårdsnämnden ska beställa framtida byggprojekt från fastighetsnämnden.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Ingela Edlund (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Therese Lindström (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23**Motion om att sälja Hötorgshallen****Motion av Dennis Wedin och Henrik Virro (båda M)**

KS 2024/402

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om att sälja Hötorgshallen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Ingela Edlund (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24**Motion om stadsövergripande hantering av
ledighetsansökningar i grundskolan****Motion av Linnéa Vinge och Anders Lindman (båda SD)**

KS 2024/1025

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i
utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot
beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om stadsövergripande hantering av
ledighetsansökningar i grundskolan.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Tina Kratz (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt
kommunstyrelsens förslag.

Anders Lindman (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar
enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25**Motion om modellen Backa barnet****Motion av Andréa Hedin (M)**

KS 2024/508

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om modellen Backa barnet.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Ulrika Lorentzi (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 26**Motion om att reformera stadens insatser för hemlösa****Motion av Andréa Hedin (M)**

KS 2024/510

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om att reformera stadens insatser för hemlösa.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Anders Göransson (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Isabel Smedberg-Palmqvist (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 27**Motion om hur vi kan förbättra Strandvägen****Motion av Dennis Wedin och Annika Elmlund (båda M)**

KS 2024/534

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om hur vi kan förbättra Strandvägen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 28**Motion om att inrätta ett Queer-museum i Stockholm stad****Motion av Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist
(båda L)**

KS 2024/604

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om att inrätta ett Queer-museum i Stockholm stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Isabel Smedberg-Palmqvist (L) och Claes Nyberg (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 29**Motion om permanent boende på husbåtar****Motion av Dennis Wedin (M)**

KS 2024/745

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om permanent boende på husbåtar.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Maria-Elsa Salvo (S) och Jens Holm (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) och Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 30**Motion om att avskaffa det generella badförbudet i stadens ordningsföreskrifter och anlägga fler bad****Motion av Jonas Naddebo (C)**

KS 2024/811

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att avskaffa det generella badförbudet i stadens ordningsföreskrifter och anlägga fler bad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 31**Motion om kostnads- och bygglovsfria solceller för en strålande framtid****Motion av Jonas Naddebo (C)**

KS 2024/814

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om kostnads- och bygglovsfria solceller för en strålande framtid.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Maria-Elsa Salvo (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 32

Bordläggning av motioner

Kommunfullmäktige bordlägger motionerna med nummer 39, 44, 46-47 och 51-61 i kungörelsen.

**§ 33
Nyväckta motioner**

Följande motioner väcktes under perioden 8 april 2025 till 5 maj 2025:

1. Motion om att levandegöra Södertäljevägen – en grön boulevard i förlängningen av innerstaden. Motion av Jonas Naddebo (C).
Rotel II. Dnr KS 2025/623
2. Motion om att Stockholms stad borde satsa på frystorkning av överbliven mat – en väg till ökad krisberedskap och minskat matsvinn. Motion av Kristin Jacobsson och Claes Nyberg (båda C).
Rotel I. Dnr KS 2025/624
3. Motion om skolval med kvalitet på gymnasiet. Motion av Jan Jönsson (L).
Rotel III. Dnr KS 2025/636
4. Motion om ett stabilt skolval i grundskolan. Motion av Jan Jönsson (L).
Rotel III. Dnr KS 2025/637
5. Motion om att införa Skottlandsmodellen. Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L).
Rotel IV. Dnr KS 2025/638
6. Motion om kostnader för att upprätthålla en god arbetsmiljö i skolan. Motion av Jan Jönsson (L).
Rotel III. Dnr KS 2025/639
7. Motion om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för HBTQI-personer inom stadens äldreomsorg. Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L).
Rotel VI. Dnr KS 2025/640
8. Motion om politiska ungdomsförbunds deltagande på skolor. Motion av Jan Jönsson (L).
Rotel III. Dnr KS 2025/641
9. Motion om att inrätta ett naturreservat i Fagersjöskogen. Motion av Jan Jönsson, Björn Ljung och Sara Svanström (alla L).
Rotel II. Dnr KS 2025/642
10. Motion om att restaurera kulturhistoriskt viktiga parker, såsom Humlegården och Vasaparken. Motion av Jan Jönsson och Björn Ljung (båda L).
Rotel VIII. Dnr KS 2025/643

11. Motion om att ta fram ett förslag för utvecklingen av Piazza Odenplan. Motion av Jan Jönsson, Björn Ljung och Christina Tufvesson (alla L).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/644

12. Motion om att utreda förutsättningarna en högre andel arbetsplatser i Söderort. Motion av Jan Jönsson, Björn Ljung och Sara Svanström (alla L).

Rotel I. Dnr KS 2025/645

13. Motion om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand. Motion av Jan Jönsson, Isabel Smedberg-Palmqvist och Åsa Nilsson Söderström (alla L).

Rotel V. Dnr KS 2025/646

14. Motion om att utreda och effektivisera Stockholms ateljébestånd, Motion av Jan Jönsson, Isabel Smedberg-Palmqvist och Björn Ljung (alla L).

Rotel VI. Dnr KS 2025/647

15. Motion om att låta föreningar driva mindre parker genom brukaravtal. Motion av Jan Jönsson och Sara Svanström (båda L).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/648

16. Motion om att utreda och identifiera fler lämpliga platser för gatukonsten i stadens yttre stadsdelar. Motion av Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L).

Rotel VI. Dnr KS 2025/649

17. Motion om att stärka det digitala arbetet mot sexuell exploatering. Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfven (båda L).

Rotel IV. Dnr KS 2025/650

18. Motion om att utreda ett kommunalt ersättningssystem för personer som utsatts för övergrepp inom samhällsvård. Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfven (båda L).

Rotel IV. Dnr KS 2025/651

19. Motion om Stadsdelslyftet. Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfven (båda L).

Rotel IV. Dnr KS 2025/652

20. Motion om att underlätta för Stockholms handel med en digital kartfunktion för logistik. Motion av Jan Jönsson och Sara Svanström (båda L).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/653

21. Motion om att ta fram en åtgärdsplan för att minska avhopp från SFI. Motion av Jan Jönsson och Christina Tufvesson (båda L).
Rotel III. KS 2025/654
22. Motion om att införa en handlingsplan för att lyfta och stärka arbetet med gråzonsbarn. Motion av Jan Jönsson (L).
Rotel III. Dnr KS 2025/655
23. Motion om att införa ett system för att upptäcka bortförda elever. Motion av Jan Jönsson (L).
Rotel III. Dnr KS 2025/656
24. Motion om att staden ska verka för mer konst och kultur på stadens äldreboenden. Motion av Jan Jönsson och Isabel Palmqvist-Smedberg (båda L).
Rotel VI. Dnr KS 2025/657
25. Motion om att utreda införandet av spetsklasser i humaniora. Motion av Jan Jönsson (L).
Rotel III. Dnr KS 2025/658
26. Motion angående inlåsta skärmar vid skoldagens slut. Motion av Andréa Hedin (M).
Rotel III. Dnr KS 2025/664
27. Motion om bredda Klarastrandsleden till tre körfält – med reversibel mittfil. Motion av Leif Söderström (SD).
Rotel VIII. Dnr KS 2025/678
28. Motion om att revidera markanvisningspolicyn för att främja stadens bostadssociala arbete. Motion av Jan Jönsson, André Nilsson och Björn Ljung (alla L).
Rotel I. Dnr KS 2025/679
29. Motion om att konkurrensutsätta Stockholmshusen. Motion av Jan Jönsson, Björn Ljung och André Nilsson (alla L).
Rotel V. Dnr KS 2025/680
30. Motion om att utveckla strategin för småhus- och villastäder. Motion av Jan Jönsson, Björn Ljung och André Nilsson (alla L).
Rotel II. Dnr KS 2025/681
31. Motion om att Stockholms kor bör visa vägen för minskade metangasutsläpp. Motion av Jonas Naddebo (C).
Rotel IX. Dnr KS 2025/690

32. Motion om att göra Stockholms parkeringsgarage till skyddade utrymmen. Motion av Kristin Jacobsson och Svante Linusson (båda C).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/691

33. Motion om villa- och radhusstrategi. Motion av Lovisa Hedin (KD).

Rotel II. Dnr KS 2025/692

34. Motion om att införa screening för psykisk hälsa i grundskolan. Motion av Claes Nyberg och Kristin Jacobsson (båda C).

Rotel III. Dnr KS 2025/693

35. Motion om utred hur musiksalar på stadens skolor kan tillgängliggöras som replokaler efter skoltid. Motion av Destiny Zandi Lindgren (KD).

Rotel III. Dnr KS 2025/694

36. Motion om inrättande av parkeringsmål. Motion av Destiny Zandi Lindgren (KD).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/695

37. Motion om att införa interaktiva kartor för snöröjning. Motion av Svante Linusson och Jonas Naddebo (båda C).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/696

38. Motion om att skapa en biokreditmarkand för naturrestaurering. Motion av Jonas Naddebo (C).

Rotel IX. Dnr KS 2025/697

39. Motion om att värna om och utveckla alléerna i Stockholm. Motion av Svante Linusson och Jonas Naddebo (båda C).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/698

40. Motion om att förvandla Johanneshovsväg en till en grönskande boulevard. Motion av Jonas Naddebo (C).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/699

41. Motion om språkskola för elever med språkstörning. Motion av Claes Nyberg och Ismail Ali (båda C).

Rotel III. Dnr KS 2025/700

42. Motion om ökad vattenrekreation i Magelungen och Fagersjöviken. Motion av Jonas Naddebo (C).

Rotel I. Dnr KS 2025/701

43. Motion om att stärka och utveckla stadens trygghetspunkter.

Motion av Jonas Naddebo (C).

Rotel I. Dnr KS 2025/702

44. Motion om att ta fram en strategi för hållbart byggande. Motion av Jan Jönsson, Björn Ljung och Elin Hjelmestam (alla L).

Rotel II. Dnr KS 2025/711

45. Motion om att elektrifiering är nyckeln för att nå Stockholms klimatmål. Motion av Jan Jönsson, Elin Hjelmestam och Sara Svanström (alla L).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/713

46. Motion om att införa kulturljudzoner för att skydda Stockholms kultur- och nöjesliv. Motion av Jan Jönsson, Isabel Smedberg-Palmqvist och Elin Hjelmestam (alla L).

Rotel VI. Dnr KS 2025/714

47. Motion om Stockholms stad ska utreda fler sommargåtor.

Motion av Jan Jönsson, Elin Hjelmestam och Sara Svanström (alla L).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/715

48. Motion om att införa differentierade parkeringsavgifter. Motion av Sara Svanström och Elin Hjelmestam (båda L).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/716

STOCKHOLMS STAD

Bilaga 1. Närvaro**Kommunfullmäktige
2025-05-05**

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
77	(M) Brinck, Cecilia §§ 1-8, 11-16, 26-33		15:58	21:05
47	(V) Stenudd, Sara §§ 9-10, 17-25		16:47	21:05
56	(S) Abdullahi Ali, Nassir		18:00	21:05
105	(V) Ali Hassan, Shamso		17:58	21:05
42	(C) Ali, Ismail		17:57	21:05
102	(S) Aranda de Gutiérrez, Norma	Karlsson, Oscar	17:16	21:05
89	(MP) Badeli, Aida		17:58	21:05
96	(S) Bengtsson, Frida		15:58	21:05
46	(C) Bessner, Linn		18:00	21:05
23	(S) Bjuggren, Emilia		15:58	21:05
8	(V) Boucher, Torun		16:42	21:05
93	(S) Bustos, Emil		17:28	21:05
58	(S) Carlsson Hallberg, Ewa		15:58	21:05
94	(S) Carlsson, Alma		16:02	21:05
13	(M) Cederschiöld, Anna	Randquist, Theréz	15:58	21:05
80	(SD) Edin, Anders		17:01	21:05
53	(S) Edlund, Ingela		15:58	21:05
40	(L) Elfvén, Anne-Lie	Nilsen, Robin	16:48	21:05
67	(M) Elmlund, Annika		17:40	21:05
95	(S) Finnveden, Felix		15:58	21:05
14	(KD) Forslund, Maurice		17:50	21:05
12	(M) Granswed Baat, Sophia		16:33	21:05
103	(S) Güler, Esme		17:12	21:05
52	(S) Göransson, Anders		15:58	21:05
51	(MP) Hansson, Martin		16:48	21:05

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
4	(M) Hedin, Andréa		15:58	21:05
66	(M) Hedrup, Tom		17:36	21:05
61	(S) Heinonen, Johan		15:58	21:05
34	(M) Hellström, Anette		17:09	21:05
106	(V) Herrström, Cecilia		17:57	21:05
37	(KD) Hollis, Michaela	Hedin, Lovisa	17:58	21:05
107	(V) Holm, Jens		17:57	21:05
70	(M) Hökmark, Christoffer		17:02	21:05
43	(C) Ibrahim, Ashna		17:38	21:05
19	(C) Jacobsson, Kristin		16:13	21:05
30	(V) Jama, Hassan		17:55	21:05
88	(MP) Jama, Mansur		17:55	21:05
39	(L) Jonlund, Rasmus	Hjelmestam, Elin	15:58	21:05
79	(SD) Juntunen, Tapani		17:43	21:05
18	(L) Jönsson, Jan	Nilsson, André	17:00	19:22
101	(S) Kazinic, Elvir	Stark, Emelie	17:33	21:05
62	(V) Kratz, Tina		16:07	21:05
86	(SD) Kroon, Gabriel	Lindman, Anders	17:15	21:05
81	(SD) Kroon, Julian		17:48	21:05
104	(V) Körhan, Özlem	Zandian, Aidin	17:21	21:05
36	(M) Lennaárd, Fritz		17:35	21:05
99	(S) Lind, Andreas		16:59	21:05
7	(V) Lindblom, Clara	Ehrnström, Thomas	16:59	21:05
60	(S) Lindgren, Jimmy		15:58	21:05
71	(M) Lindström, Therese		17:17	21:05
45	(C) Linusson, Svante	Kling, Johan	16:50	21:05
16	(L) Ljung, Björn		17:22	21:05
64	(V) Ljuslin, Maria		17:58	21:05
97	(S) Lorentzi, Ulrika		16:34	21:05

Plats		Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
11	(M)	Lutz, Kristina		17:42	21:05
9	(V)	Mattsson, Alexandra		17:56	21:05
31	(V)	Mayr, Marre	Jama, Hashim Mohamed	17:49	21:05
63	(V)	Mjörnberg, Robert		17:58	21:05
38	(KD)	Modig, Aron		17:57	21:05
28	(V)	Mohammed, Rashid		17:46	21:05
29	(V)	Mustonen, Maria		17:32	21:05
20	(C)	Naddebo, Jonas		16:34	21:05
41	(L)	Nilsson Söderström, Åsa		18:00	21:05
32	(M)	Nilsson, Johan		17:23	21:05
10	(M)	Nilsson, Jonas		17:44	21:05
92	(S)	Nyberg, Berit		17:38	21:05
44	(C)	Nyberg, Claes		16:13	21:05
87	(MP)	Obermüller, Cecilia		18:00	21:05
24	(S)	Ojanne, Alexander		15:58	21:05
33	(M)	Paccamonti, Johan		17:44	21:05
100	(S)	Palm, Ulrika		16:09	21:05
91	(S)	Risberg, Eva		15:58	21:05
72	(M)	Rosencrantz, Per		17:23	21:05
90	(MP)	Runsten, Magnus	Carlbom, Lisa	17:08	21:05
69	(M)	Sakala, Aleks	Persson, Ole-Jörgen	15:58	21:05
83	(SD)	Salnikov, Sergej		16:39	21:05
27	(S)	Salvo, Maria-Elsa		16:01	21:05
65	(V)	Sharaf Abdi, Ahmed		17:55	21:05
54	(S)	Sjöberg, Ulla	Tengmark, Bengt-Olov	16:05	21:05
35	(M)	Sjölander, Henrik		17:42	21:05
17	(L)	Smedberg-Palmqvist, Isabel		17:01	21:05
98	(S)	Snis Sigtryggsson, Bjarne		15:58	21:05
57	(S)	Stavling, Margareta	Mannerström, Gustav	16:00	21:05

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
50	(MP) Strömgren, Lars		16:05	21:05
74	(L) Svanström, Sara		17:55	21:05
84	(SD) Söderström, Leif		16:58	21:05
75	(L) Tufvesson, Christina		17:35	21:05
22	(S) Valeskog, Jan		16:52	21:05
26	(S) Vikman Rindevall, Arvid	Schartner Giertha, Felicia	17:50	21:05
85	(SD) Vinge, Linnéa	Carlberg, Ann-Christine	16:45	21:05
55	(S) Walther, Ulf	Hansson, Curre	16:38	21:05
21	(S) Wanngård, Karin	Lagerkvist Tranströmer, Britten	15:58	21:05
82	(SD) Wassermann, Emelie		17:01	21:05
5	(M) Wedin, Dennis		16:01	21:05
68	(M) Wejke Norberg, Lou-Ann		17:21	21:05
73	(M) Werner, Hanna		17:43	21:05
78	(SD) Åkerlund, Liliane	Löfgren, Roine	17:10	21:05
15	(KD) Örbrink, Nike	Lindgren, Destiny Zandi	17:46	21:05
25	(S) Österberg, Anders		15:58	21:05
59	(S) Österman, Gustav		16:02	21:05

Yttranden 2025-05-05

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 5 maj 2025

§ 1 Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om att skolor i Stockholm ger ut läxor via appar

Anförande nr 1

Borgarrådet Bjuggren (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet Hedin (M): Ordförande! Jag ställde tre mycket konkreta frågor i min interpellation till skolborgarrådet. Men jag måste säga att svaren var oroväckande svävande, framför allt eftersom de vittnar om att ansvaret i praktiken skjuts över från stadens politiska ledning till varje enskild lärare. Skolborgarrådet säger nämligen att det är upp till varje lärare att avgöra om appar ska användas i läxsammanhang. Samtidigt finns det ingen statistik över hur vanligt detta är. Vi vet alltså inte hur många elever som kontinuerligt får sina läxor i appar, vilka appar det i så fall rör sig om, hur ofta det sker eller om apparna ens uppfyller de pedagogiska kraven. Om vi inte vet det, hur kan vi då ta ansvar? Hur säkerställer vi att enskilda elever inte tvingas använda sina föräldrars ipads eller telefoner för att klara skolan?

Det räcker inte att säga att utgångspunkten är att barn inte ska behöva låna sina föräldrars telefoner. Därför blir min fråga till skolborgarrådet hur man säkerställer att detta faktiskt efterlevs. En skola där resurser i hemmet avgör möjligheten att lyckas i skolarbetet är nämligen inte en jämlik skola för mig.

Givetvis ska elever lära sig hur man navigerar i och använder sig av digitala verktyg. Men jag ställer mig frågande till om man verkligen gör det genom att få läxor digitalt. Digital kompetens är viktigt, men den digitala kompetensen ska utvecklas i klassrummet med utbildade lärare, inte i sängen för att man gör sina läxor innan man ska somna.

En nyligen genomförd studie som publicerats av Skolverket visar att avsaknaden av digital kompetens bland Sveriges unga är stor. Detta talar sitt tydliga språk: Det är inte mängden telefoner och ipads som säkerställer den digitala kompetensen, utan det är den lärarledda undervisningen.

Samtidigt ser vi hur Folkhälsomyndigheten är tydlig: Unga ska inte ha mer än två timmars skärmtid om dagen. Då blir det väldigt problematiskt om Stockholms skolor skickar hem eleverna med läxor som ska göras i appar. Jag hade önskat att skolborgarrådet visade högre ambition i dessa frågor.

Yttranden 2025-05-05

Anförande nr 3

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag delar självklart uppfattningen att skolan inte på något sätt ska bidra till att förstärka skillnader mellan elevers förutsättningar. Tvärtom jobbar vi varje dag för att skolan ska vara likvärdig och kompensera för elevernas bakgrundsfaktorer. Av den anledningen är det också självklart att det inte ska krävas att elever lånar digital utrustning av sina föräldrar eller andra för att klara av sitt skolarbete.

Jag skulle gärna stå här i dag och säga att detta inte någonsin sker någonstans. Men det är mycket riktigt så att vi inte är inne och detaljkontrollerar exakt hur undervisning sker och hur läxor ges i varje klassrum i vår stad. Detta är mot bakgrund av att vi har extremt kompetenta lärare och rektorer i våra skolor. Vi är en stor skolkommun med en hög andel behöriga lärare som varje dag arbetar för att ge sina elever de bästa förutsättningarna att klara skolan. Vi utgår såklart från att de gör väl avvägda bedömningar av hur mycket läxor som ska ges och på vilket sätt och att de stöttar de elever som behöver extra hjälp med läxorna.

Jag tror inte heller att det är en framkomlig väg att vi på det sätt som åtminstone antydde i den här interpellationsdebatten skulle detaljkontrollera exakt hur varje lärare ger läxor i sitt klassrum. Den typen av statistik tror jag skulle dränka både lärarna i extremt mycket arbete men också oss förtroendevalda i extremt mycket statistik att läsa. Däremot ska vi vara väldigt tydliga med att om digitala hjälpmedel används i undervisningen ska skolan självklart tillhandahålla dem. Det är en väldigt tydlig policy från stadens sida. Detta innebär till exempel att inga av stadens skolor har digitala enheter för eleverna på lågstadiet att ta med sig hem, just mot bakgrund av det som interpellanten lyfter – att man ser att alltför mycket digitala verktyg inte ska användas i de lägre åldrarna.

Jag utgår från att den här interpellationen har skrivits därför att ett enskilt problem har uppdagats. Det vore verkligen bra om det flaggades för det enskilda problemet så att vi kan ha en dialog om det. Att utifrån detta dra slutsatsen att det här skulle vara ett vanligt förekommande problem som kräver regleringar av hela stadens verksamheter tror jag dock är att dra det enskilda exemplet lite för långt.

Anförande nr 4

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Precis som skolborgarrådet säger kommer sig den här interpellationen av att jag blivit kontaktad, inte en gång av en förälder utan vid ett flertal tillfällen, av föräldrar till barn på lågstadiet som alltså får läxor i appar. Precis som skolborgarrådet säger får elever på lågstadiet inte generellt egna digitala enheter att ta med sig hem. Just därför blir det så problematiskt att man delar ut digitala läxor. Det innebär att eleverna behöver hitta en annan digital enhet, som mammas telefon eller pappas ipad, för att klara läxarbetet.

I den här debatten blir skillnaderna mellan Moderaterna och Socialdemokraterna när det gäller synen på läxor väldigt tydliga. Jag förordar att de ska ges i huvudsak i fysiska böcker, inte på stenciler som knölas ned i skolväskan och inte heller i appar så att man måste låna sina föräldrars digitala verktyg.

Yttranden 2025-05-05

Jag hade önskat att skolborgarrådet var mer intresserad av hur det faktiskt ser ut. Det handlar inte om att detaljkontrollera exakt vilken läxa som ges och när, utan det handlar om att ge rätt förutsättningar så att alla barn kan göra läxor utan att vi försvårar i hemmen och tvingar föräldrar att låna ut sina digitala enheter.

Anförande nr 5

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag håller med om att den här debatten blir lite klargörande även om jag tycker att det tydliga klargörandet gäller vilken tillit vi har till professionen i våra skolor. Både skolledare och lärare klarar av att avgöra vilken typ av läxor som behövs i olika åldrar utifrån den pedagogiska verksamheten.

Min erfarenhet är att läxor oftast ges i skolböcker, framför allt i form av läsläxor. Men det kan också ibland vara så att de ges på stenciler. Jag tycker att det vore olyckligt om vi skulle ha ett generellt förbud mot läxor på stenciler, för det kan finnas inslag i den pedagogiska verksamheten där det är bra att komplettera kurslitteratur med andra pedagogiska uppgifter.

Jag vill upprepa det jag sa. Om Andréa Hedin, vilket hon nu bekräftar att hon gör, känner till enskilda fall där skolor eller lärare inte följer riktlinjerna om att man, om man ska använda digitala verktyg, ska tillhandahålla dessa vill vi såklart att utbildningsförvaltningen informeras så att vi kan lyfta de specifika fallen. Så tror jag att vi ser till att alla skolor verkligen följer de regelverk och normer vi har, snarare än genom att införa ytterligare pålagor om administrativa uppgifter för att kontrollera alla de skolor och lärare som fungerar toppenbra och har en väl fungerande pedagogisk verksamhet även när det gäller läxläsningen.

Anförande nr 6

Borgarrådet H e d i n (M): Självklart ska vi ha tillit till professionen, men vi ska också ha ett politiskt engagemang för att säkerställa kvaliteten hela vägen fram till klassrummet. Vi här inne är trots allt huvudman för våra 143 kommunala grundskolor, och då behöver vi visa intresse för hur verksamheten fungerar.

Självklart kan jag delge information om vilka skolor jag har kännedom om. Men jag tror att skolborgarrådet ändå borde engagera sig i hur det ser ut bredare i stället för att jag ska vara ingången till alla vårdnadshavare på alla skolor, som ska berätta hur det ser ut. Ibland är det bra att också gå ut och ställa frågan för att få en heltäckande bild.

Allt fler elever får nu egna fysiska böcker tack vare de mycket generösa statsbidragen på området, som också kommer Stockholm till del. Men trots detta kan det fortfarande finnas lärare som använder sig av appar i en utsträckning som inte är gynnsam för barnen när de inte har förutsättningar att göra läxorna utan att använda sina föräldrars digitala enheter. Därför hade jag hoppats på ett annat utfall av den här diskussionen.

Anförande nr 7

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Nu lyfte Andréa Hedin upp statsbidragen för läromedel i den här interpellationen, vilket blir lite skrattretande. Jag håller med om

Yttranden 2025-05-05

att vi ska ha ett starkt engagemang för att alla elever ska få chansen att klara sig i skolan. Det kräver att vi skapar förutsättningar för detta – att vi ser till att vi har behöriga lärare, att vi har tillräckligt många lärare i våra klassrum, att det finns kringpersonal på våra skolor och fungerande elevhälsa, att vi har resurser att omfördela socioekonomiskt så att de elever som har tuffast förutsättningar får extra stöd men också att vi har resurser för läromedel.

Här har vi ytterligare ett typexempel på hur synen på detaljreglering skadar verksamheten i stället för att resurser fördelas till verksamheten. Vi har ett statsbidrag som vi knappt kan söka därför att det är så komplicerat utformat. I skolor som har köpt in gott om läromedel omöjliggörs för nästa årskurs att få del av statsbidragen. Just statsbidragen var alltså ett sällsynt dåligt exempel på hur vi ska kunna stärka tillgången till läromedel i våra skolor. Däremot har det faktum att vi har stått upp för att skolan och välfärden är prioriterade i Stockholm och varit beredda att höja skatten när vi har en regering som inte tillför resurser gjort att vi trots tuffa förutsättningar kan fortsätta investera i till exempel läromedel i våra skolor.

Jag delar grunduppfattningen, som sagt. Vi ska inte begära av barn och elever att de lånar mobiltelefoner eller datorer för att kunna fullgöra sina läxor eller följa med i andra delar av undervisningen. Detta är också de riktlinjer som finns och som jag har fått bekräftat följs på de allra flesta skolor.

Jag återkommer till slutsatsen: Vi ska inte sätta upp avancerade system för att korrigera enskilda exempel på saker som inte fungerar, utan vi ska ha starka system för att underlätta för en så bra skolverksamhet som möjligt. När vi sedan har enskilda fall där det inte fungerar ska vi självklart ta itu med dem. Och det gör vi gärna om vi får kännedom om de specifika exemplen.

Yttranden 2025-05-05

§ 2 Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) om varför stockholmarna ska tvingas betala för otillgängliga toaletter

Anförande nr 8

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Då ska jag tycka till om det utdelade svaret. Detta är ett viktigt ämne som har varit väldigt mycket på tapeten. Stockholm sticker ut vid en europeisk jämförelse när det gäller tillgängliga offentliga toaletter. Detta är ett problem särskilt för besökare och turister men självklart också för alla stockholmare som snabbt kan behöva tillträde till en toalett. Det finns ett stort engagemang för detta när det gäller funktionshindrade.

Upphandlingen av Stockholms offentliga toaletter är nu gjord. Jag valde från Moderaternas sida att vara kritisk från början. Jag oroade mig för att det när man skulle gå ifrån det system vi har i dag skulle bli färre, dyrare och sämre. Jag tyckte att det lät som ett sämre alternativ än att sträva efter en ny upphandling så att vi kunde få renare och fler toaletter. Därför kommer vi tillbaka till detta ämne, som vi debatterat tidigare. En direkt fråga som jag vill ställa till borgarrådet när det gäller detta är: Apropå att den här upphandlingen nu är gjord, hur många budgivare var det som deltog?

Att man gick från en koncessionsupphandling till upphandling enligt LOU riskerar att innebära en högre prislapp för stockholmarna utan någon egentlig förbättring. Jag har också ställt mig kritisk till att de befintliga toaletter som vi har, varav många är nya och moderna, helt ska tas bort. Det känns inte helt hållbart.

Till skillnad från hur det har varit tidigare kommer de offentliga toaletterna att avgiftsbeläggas och kräva kortbetalning. Detta är något som inte minst funktionshindersrörelsen har ställt sig starkt kritisk till. Flera av deras medlemmar kan behöva använda toaletterna flera gånger om dagen, och då blir det snabbt dyrt att vistas på Stockholms gator. Andra medlemmar saknar kort och kommer därför att ha svårt att betala över huvud taget. Det fanns också kritik mot hur man från funktionshindersrörelsen inte var tillräckligt delaktig från början. Det är bra att man från trafikkontorets sida har ansträngt sig i efterhand när det gäller detta. Jag hoppas att min kritik har inneburit att man faktiskt tänkt till kring detta.

Men även om man har ställt upp vissa krav i den LOU-upphandling som man nu genomför kan den till syvende och sist innebära färre toaletter just för att man har en helt annan finansieringsmodell än tidigare. Nu är det skattebetalarna som ska betala för toaletterna. Man kommer till syvende och sist inte att ha råd med så många som vi har i dag.

Det kommer alltså att bli färre, dyrare och sämre. Frågan är om Lars Strömgren kommer att erkänna detta i dag. Jag frågar mig i grunden: När vi ändå hade ett system som funkade, varför måste det i dag börja kosta pengar att använda Stockholms offentliga toaletter?

Yttranden 2025-05-05

Anförande nr 10

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Stockholm är en fantastisk stad. Det blir man påmind om inte minst när man rör sig i vårt offentliga rum, särskilt när det är vackert väder, och man inser att det är en ynnest att få bo i den här staden.

Ord kan inte beskriva allt; man kan inte reducera allt en stad är till ord. Men vi försöker ibland beskriva det vi vill åstadkomma i Stockholm. Ibland säger vi att vi vill skapa en grön, levande och barnvänlig stad. Ibland pratar vi om 8–80-staden. Med det menar man en stad som är lika välkomnande, tillgänglig och trygg för någon som är 8 år som för någon som är 80 år.

Jag kan föreställa mig att både den som är 8 och den som är 80 kan ha stor glädje av våra offentliga toaletter. Därför är det väldigt glädjande att vi nu har lyckats få till en upphandling av nya toaletter. Det är också glädjande att funktionshindersrådet, som har varit med under hela processens gång, på ett möte som borgarrådet Wedin och jag var på tidigare i dag berömde oss och var glada att de hade fått vara med i processen och att resultatet hade blivit så bra.

En sak som de hade synpunkter på var just att vi kommer att avgiftsbelägga toaletterna. Inom politiken behöver man hantera målkonflikter. Det som har hänt med våra toaletter, som har varit gratis, är att de har använts för många andra saker än för det de ska vara till för, att gå på toaletten. Det har lett till att den som har varit i nöd och öppnat dörren ganska ofta har stängt den igen för att det inte har varit en särskilt trevlig upplevelse. Detta vill vi nu åtgärda genom att utöka städinsatserna men också genom att ha en avgift. Ibland behöver man välja och hantera målkonflikter. Vi tror att detta bäddar för en bra upplevelse.

Vi har genomfört den här upphandlingen genom något som kallas förhandlat förfarande. Om man har en helt vanlig upphandling, en LOU-upphandling, finns det risk för att det bara kommer in ett anbud. I stället har vi öppnat för fler att prekvalificera sig. Jag kan inte svara på borgarrådets fråga om exakt hur många det är, för jag tror att detta kan omfattas av upphandlingssekretessen. Men fler aktörer har varit med i processen än den aktör som slutligen valdes. Poängen med ett förhandlat förfarande är att man i dialog med dem som har gått vidare kan utveckla de olika krav och riktlinjer som man vill ska gälla för toaletterna. De har utvecklats i tät dialog med intressentgrupper och vårt eget råd för funktionshindersfrågor, inte minst.

Anförande nr 11

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är bra att borgarrådet ser till att han inte bryter mot sekretesslagstiftningen. Det indikerar att de rödgröna företrädarna här i Stockholm har en annan syn på att följa lagstiftningen än de rödgröna i Göteborg, som ju hade den motsatta tanken.

Det känns som att det fortfarande är väldigt tydligt att man inte när man drog igång detta arbete hade höjda ambitioner när det gäller fler offentliga toaletter; det kommer inget tydligt sådant uttalande. I stället kommer det faktiskt att bli färre än det är i dag. Det kommer att bli dyrare – det är ett faktum utifrån det borgarrådet säger. Jag menar

Yttranden 2025-05-05

att risken är att det också kommer att bli sämre. Det kommer inte att vara lika funktionshindersanpassat som det har varit på de moderna toaletter som finns i dag.

Jag vill inte påstå att den koncessionsupphandling som har genomförts har resulterat i perfekta toaletter. Det jag däremot menar är att det är ett problem att man inte har förlängt rakt av, vilket man hade kunnat göra i större utsträckning än man gjort, och att vi har hamnat i en situation där många moderna toaletter måste tas bort i förtid. Därefter har man lyssnat på kritiken, och fler får nu vara kvar jämfört med när vi började prata om detta. Det är bra, men man hade kunnat gå längre. Framför allt kunde man ha gjort en ny koncessionsupphandling, det vill säga tillämpat reklamfinansiering i stället för att människor ska behöva betala för att gå på den offentliga toaletten.

För Moderaterna är det självklart att stockholmare och besökare ska kunna garanteras användarvänliga, rena, trygga offentliga toaletter. Vad resultatet nu blir av Miljöpartiets LOU-lösning är väldigt oklart. Framför allt är det tydligt att det kommer att bli dyrare för skattebetalarna. Oron finns att de tidigare problemen med toaletterna, inte minst den bristfälliga rengöringen, inte kommer att åtgärdas framöver. Jag är rädd för att det var väldigt få deltagare i anbudsgivningen inom ramen för LOU-upphandlingen. Det är få aktörer som väljer att delta på dessa premisser.

Risken är att stockholmare och besökare kommer att få betala en tia för att komma in på en toalett som är svårare att använda än i dag. Så får inte bli fallet. Stockholm har relativt få offentliga toaletter i jämförelse med andra europeiska huvudstäder. Det gör stadsrummet mindre tillgängligt för många. Just därför har min utgångspunkt varit att vi borde ha en ambitionshöjning i detta, inte motsatsen.

En direkt fråga: Om nu toaletterna behöver bli dyrare, vilket du säger är ett faktum och den linje ni står för, kan du garantera att de kommer att bli renare och fler än i dag?

Anförande nr 12

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag ska försöka att på ett någorlunda strukturerat sätt bemöta borgarrådet Wedins synpunkter.

En sak som han tar upp är LUK, alltså tjänstekoncession, och att finansiera toaletter med reklam. Det var så man tidigare finansierade ett stort antal av de offentliga toaletterna. Vi kommer fortsatt att finansiera toaletternas drifts- och investeringskostnad med reklamintäkter, men inte genom ett koncessionsupplägg. Det upplägget innebär att en reklamaktör får ställa ut vitriner och i gengäld ger toaletter tillbaka. I stället låter vi nu en reklamaktör göra vad den är bra på, att ställa upp vitriner och sköta den saken. För intäkten från den upplåtelsen handlar vi upp av en annan aktör som är specialist och bra på att bygga och drifta toaletter. Det kommer alltså att finansieras med reklam, men vi undviker de ibland orena och komplicerade incitamentsstrukturer som gör att reklambolag ser nyttigheten, toaletterna i det här fallet, som ett nödvändigt ont för att få sina vitriner. I stället låter vi dem som kan toaletter sköta det. De som vill ställa ut reklam får göra det, och det tar vi betalt för.

Yttranden 2025-05-05

Det har ibland diskuterats i medierna att man hade kunnat förlänga driften av de toaletter som var utställda genom det här koncessionsupplägget. Våra jurister konstaterade att detta inte är möjligt. Däremot kan man under den tid då de nya toaletterna ställs ut behålla ett antal av de befintliga toaletterna. Då säger juridiken att man kan behålla motsvarande 10 procent av den totala löptidens totala värde. Vissa toaletter kommer alltså att behöva avetableras, men vi ser till att samtidigt ställa ut nya toaletter så att det inte blir färre toaletter för stockholmarna.

De toaletter vi ställer ut kommer att uppfylla Boverkets krav på tillgänglighet. Men vi kommer även att gå utöver det och erbjuda ytterligare service för personer som har behov av särskilda åtgärder, exempelvis automatisk dörröppning. Knapparna som man öppnar med är utformade för tryck med en hel hand. Det finns plats för rullstol att vända. Det är helt enkelt fler krav och krav som går utöver de som Boverket ställer på offentliga toaletter.

Jag måste säga att jag är väldigt nöjd med den här processen. LOU bäddar för rena incitament. Aktören som är upphandlad vet vad den pratar om och kan sina grejer. Till skillnad från hur det fungerar med de nuvarande toaletterna, som till synes ska städa sig själva, kommer vi att ha utökad städning, vilket bäddar för en trevlig upplevelse.

Anförande nr 13

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag ska inte upprepa mig för mycket. Vi tycker olika om vilken upphandlingsform som hade varit lämplig. Nu är det konkret sett pengar från trafiknämndens budget, skattepengar, som kommer att gå till att finansiera toaletterna. Det hade inte behövt vara så med en annan lösning. Om vi hade gått vidare med en reklamfinansieringsmodell hade dessa pengar kunnat läggas på annat i trafiknämndens ansträngda verksamhet.

Det här kommer inte att vara bra för skattebetalarna. Till slut kommer vi att stå inför ett val: Ska vi lägga mer pengar på detta och se till att vi får ungefär lika många toaletter som i dag, eller kommer det att bli färre toaletter jämfört med i dag? Det kommer att vara ett tufft beslut som väntar för ett borgarråd som i dag är nöjd med processen.

Lars Strömgren pratar om att LOU innebär rena incitament. Jag menar nog att vi trots rena incitament inte kommer att få rena toaletter. Trots höga krav kommer man till syvende och sist inte att ha större rådhighet än man haft i dag. Man hade kunnat pressa reklamaktörer att anstränga sig, jobba bättre och se till att toaletterna blir renare. Det hade gått att ställa krav på ett annat sätt än man gjort tidigare. Det handlar inte om upphandlingsform, menar jag.

Även när det gäller LOU är jag intresserad av vad staden kommer att sätta emot om aktörerna brister i det här fallet. Hur resonerar man kring det? Givet att det tidigare avtalet gått ut vore det intressant att veta ungefär när borgarrådet tänker sig att de nya toaletterna kommer att vara på plats, på respektive plats. Jag har noterat att man ansträngt sig för att platser inte ska stå tomma, men jag förutsätter såklart att man anstränger sig så mycket som möjligt för att de moderna, tillgängliga toaletter som finns i dag i olika delar av staden kommer att få stå kvar så länge som möjligt. Det är

Yttranden 2025-05-05

faktiskt ohållbart, ur ett Stockholmsperspektiv och ett hållbarhetsperspektiv, att moderna toaletter tas bort bara för att vi ska ändra upphandlingsform.

Jag fortsätter alltså att driva på för ambitionshöjningen – att vi får renare och fler toaletter i stället för färre, dyrare och sämre.

Anförande nr 14

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! De nya toalettbyggnaderna kommer att etableras löpande från hösten 2025 fram till dess att det sista befintliga avtalet om de toaletter som finns nu löper ut 2030. Merparten av toaletterna planeras dock ställas ut under 2025 och 2026. De gamla toaletterna kommer successivt att tas bort i takt med att de nya toaletterna kommer på plats. Detta är en lösning vi har kunnat få till stånd med det företag som har de befintliga toaletterna, förutsatt att vi håller oss inom vissa gränser som juridiken kräver att vi håller oss innanför.

Jag hängde inte riktigt med i att LUK skulle ha gjort att skattepengar inte går till toaletterna. De pengar som bolagen tar in för reklam och sedan finansierar toaletter med är exakt samma pengar som vi nu i stället kan ta in direkt till trafiknämnden och lägga på toaletter eller andra saker. Vi blir alltså på det sättet friare med den intäkten än om vi är i händerna på en upphandlad aktör som egentligen bara är motiverad att ställa ut så många reklamvitriner man bara kan och eventuellt sköter toaletterna lite mer med vänster hand för att få möjlighet att ställa ut vitrinerna.

Jag tror att LOU skapar renare incitament. Den aktör vi upphandlar vet vad som gäller: Den har att leverera bra toaletter. Vi kommer dessutom att hyra de här toaletterna. Det är så avtalet ser ut. Vi kommer att hyra toalettbyggnaderna, och en leverantör sköter driften av samtliga toalettbyggnader. Detta gör det också möjligt för oss att när avtalstiden löper ut förlänga – de kan stå kvar eller flyttas, om de behöver ställas på andra ställen. Det här är ett upplägg som gör att vi fortsätter att få in intäkter från reklam, vilket säkerställer att toaletterna är många, håller hög kvalitet och kan användas för just det de är tänkta för, nämligen att gå på toaletten, och också gör att vi inte i framtiden hamnar i den sits vi hamnat i nu – när avtalet är slut kan vi inte förlänga det.

Jag är alltså, återigen, väldigt glad att detta har gått så bra. Jag är också glad att funktionshindersrådet har varit involverade från början till slut. Och som de sa under mötet som borgarrådet Wedin och jag hade med dem tidigare i dag är de väldigt nöjda med detta och glada att få vara en del av det. De hade gärna sett att det inte hade kostat 10 kronor, men de uttryckte också att det är den typ av avvägningar man måste göra som politiker. Vi tar ansvar för att det ska vara en bra offentlig miljö i Stockholm.

Yttranden 2025-05-05

§ 3 Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-, arbetsmarknads- och borgarrådet Emilia Bjuggren (S) om skyddsnät på bollplaner vid stadens skolor

Anförande nr 15

Borgarrådet Bjuggren (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 16

Borgarrådet Hedin (M): Ordförande! Jag vill börja med att beskriva vilken stad jag och Moderaterna vill se och arbeta för: en stad där det är attraktivt för människor att bo och leva och där bostäder kan samsas med skolor, förskolor och idrottsytor. För att människor ska vilja bo nära skolgårdar eller andra idrottsytor måste dessa vara välplanerade både när de byggs – med avseende på ljud och buller – och när de väl är på plats. Det måste finnas skyddsnät, staket och stängsel för att privatpersoner inte ska få sina fönsterrutor krossade eller olyckor ska ske.

Den här interpellationen är skriven med anledning av just bristande stängsel och skydd vid Eriksdalsskolan på Södermalm, där en boll krossade fönster i ett bostadshus. Det var en händelse som ledde till diskussioner om vems ansvar det är att ersätta föreningen eller privatpersonen och framför allt om vad staden ska göra för att det inte ska hända igen. Efter att vi uppmärksammade frågan finns nu skyddsnät, och det är bra. Barn ska kunna leka och röra sig fritt utan att behöva oroa sig för att bollar ska förstöra fler fönster.

Men i min interpellation ställde jag också frågor om hur det ser ut på andra platser. Finns det riskobjekt, fastigheter som Sisab har, där bostadsrättsföreningar eller butiksägare riskerar att få skador? Om man inte vet det borde vi helt enkelt inventera detta. Det var en fråga i min interpellation som jag inte fick något svar på alls från skolborgarrådet. Jag undrar därför varför detta inte anses viktigt att veta.

Anförande nr 17

Borgarrådet Bjuggren (S): Tack, borgarrådet, för frågan! Det är självklart jättetråkigt för dem som drabbades när fönstret gick sönder i samband med bollspelet. Det var bra att det väldigt snabbt kom upp ett skyddsnät vid bollplanen på Eriksdalsskolan. Den bild som fastighetsägaren, det vill säga Sisab i det här fallet, har är att denna typ av olyckor inte alls är ett vanligt förekommande problem. Men de har såklart nära dialog med våra skolor, och om det skulle behöva sättas upp skyddsnät är det möjligt att göra. I detta specifika fall stod bostadshuset väldigt nära bollplanen. Huset har tidigare varit en skolbyggnad, så det är byggt på det sättet.

Som sagt, vi ska självklart förebygga och undvika denna typ av situationer. Vi ser inte att det finns stora, generella sådana risker. Med detta sagt ska jag heller inte säga att vi kan garantera att det aldrig kommer att ske något liknande igen. Det är klart att det kan hända olyckor när barn leker på olika sätt.

Yttranden 2025-05-05

Just det här exemplet är ett ganska vanligt förekommande problem generellt eftersom bollekar förekommer på väldigt många öppna ytor, inte minst gräsytor, som ofta finns i närheten av bostadsområden. Därför är det bra att de allra flesta har hemförsäkringar som täcker denna typ av olyckshändelser. Det är också en tydlig påminnelse till alla om hur viktigt det är att se till att man har en gällande hemförsäkring.

Med detta sagt delar jag grundinställningen – det är viktigt att vi uppmuntrar barn och elever att röra sig både under och efter skoldagen och att vi tillgängliggör våra skolor så mycket vi kan för det ändamålet. Men vi har inte fått några indikationer på att det skulle finnas en stor risk för liknande incidenter på någon annan skolgård.

Anförande nr 18

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Jag tror egentligen inte att skillnaderna är så stora i den här typen av frågor. Vi är nog överens både om att människor ska teckna hemförsäkring och framför allt om hur viktigt det är att vi inte lägger en våt filt över rörelseglädjen hos Stockholms unga.

Det är klart att detta kan hända igen på andra platser. Vi ska inte fastna för mycket i Eriksdalsskolan i och med att problemet faktiskt är åtgärdat där. Det jag är mån om framåt är att det finns en budget för åtgärder när denna typ av synpunkter kommer upp. Men något annat att se över för Sisab är tydliga vägar att kontakta bolaget och lämna synpunkter. Man är alltid välkommen att kontakta sina lokala och centrala politiker, men det bör, kan jag tycka, finnas enklare vägar när försäkringsärenden av denna typ uppstår. Ett tydligt medskick till borgarrådet är att se över detta.

Yttranden 2025-05-05

§ 4 Interpellation av Sophia Granswed Baat (M) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om konsekvenser för invånarna i Skärholmen och Hägersten-Älvsjö av S-styrda regionens prisdumpning av psykiatrin

Anförande nr 19

Borgarrådet O j a n n e (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 20

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Fru ordförande! Vad roligt att se att det är så många på åhörarläktaren!

Jag skrev den här interpellationen när jag fick veta att Socialdemokraterna i Region Stockholm prisdumpar psykiatrin för människor i västra söderort och Järva, samtidigt som personer boende i innerstaden erbjuds vård för en betydligt högre summa än de som bor i ytterstaden.

År 2023 och 2024 gjorde regionen en upphandling gällande psykiatrin. Det märkliga med den upphandlingen var att man bara gick på lägsta pris. Tidigare har man också gått på kvalitetskrav. Detta har fått till följd att det vinnande anbudet i Skärholmen och Hägersten-Älvsjö, liksom i Järva, har landat på drygt 82 miljoner kronor per år för att bedriva psykiatrivård. Det är en väldigt hög summa, men det uppskattade värdet i år ligger på över 207 miljoner kronor. Det innebär alltså att vården i västra söderort ska bedrivas med endast motsvarande 40 procent av de resurser man har i dag. Samtidigt bedriver man psykiatrivård i egen regi på Östermalm och Södermalm för betydligt högre summor.

Detta tycker jag är väldigt oroväckande, för det ger en signal om att de boende i Skärholmen och västra söderort inte är lika viktiga som de som bor i innerstaden. Detta har lett till en Ivoanmälan och innebär också att risken är stor att människor faktiskt är i allvarlig fara.

Jag vet att upphandlingen har skett i Region Stockholm, men vi i det här huset, inte minst socialborgarrådet, har ansvar för att våra medborgare i Stockholms stad mår bra. Därför ställde jag fyra frågor till honom: När fick socialborgarrådet kännedom om att invånarna i Skärholmen och Hägersten-Älvsjö kommer att få vård till en kostnad som är lägre än i Stockholms innerstad? Ser socialborgarrådet att detta innebär en risk för att boende i Skärholmen och Hägersten-Älvsjö kommer att få sämre vård? Kommer staden att göra en konsekvensanalys för att titta på hur detta kommer att påverka invånarna? Om denna upphandling vinner laga kraft kommer den ju att gälla i åtta år. Och hur ser socialborgarrådet på att kollegorna i regionen prisdumpar vården i Skärholmen och Hägersten-Älvsjö? Detta har socialborgarrådet inte svarat på.

Anförande nr 21

O r d f ö r a n d e n : Det står i svaret att upphandlingen har gjorts av regionen. Debatten kanske inte ska fokusera på den eftersom det inte hör hemma i just detta forum.

Yttranden 2025-05-05

Anförande nr 22

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag reagerade på mer än bara meningsbyggnaden i rubriken när jag läste den, framför allt att detta är en fråga som inte berör den här församlingen; det här är något som regionen har tagit beslut om. Men det är klart att jag behöver svara på de frågor som kommer.

Det sprids en hel del osanning här, till exempel att detta skulle leda till att psykiatrin blir billigare – det ökar snarare kostnaderna. Totalt har budgeten för psykiatrin ökat med 1 ½ miljard sedan maktskiftet i regionen. Att det skulle handla om någon sorts prisdumpning och urholkning av psykiatrin är alltså inte riktigt med sanningen överensstämmande.

Dessutom är det inte samma upphandling som har gjorts. Man har till exempel tagit tillbaka all slutenvård i egen regi. Man står nu från regionens sida för lokalkostnaderna och läkemedelskostnaderna i de nya avtalen. Skillnaden mellan ytterstaden och innerstaden är att där det bedrivs i egen regi har kostnaderna för detta varit inbakade, medan kostnaderna i ytterstaden, där man som privat entreprenör inte har dem, ligger på regionen. Men totalt lägger man mer pengar på psykiatrin.

Jag tycker att detta är en debatt vi inte skulle behöva ha, för den borde tas i en annan församling än denna. Och det som påstås är inte heller med sanningen överensstämmande.

Anförande nr 23

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Jag tackar för att du klargjorde detta, Ojanne – du hade också kunnat ange det i ditt svar till mig.

Jag skulle dock säga att det är av allra största vikt för oss i den här församlingen att våra medborgare i hela Stockholm mår bra. Vi vet att ohälsotalen i Skärholmen är betydligt högre än för boende i innerstaden, bland både barn, unga, vuxna och äldre. Medellivslängden är ungefär tio år kortare i Skärholmen jämfört med på Östermalm, för att ta ett exempel. Vi vet också att många människor i Skärholmen mår psykiskt dåligt och lider av så kallad samsjuklighet, det vill säga behöver ha kontakt med flera vårdinstanser, där psykiatrin är en viktig del. Jag hoppas att borgarrådet framöver har en dialog med regionen kring dessa frågor, för Skärholmen behöver allt stöd de kan få, liksom Järva, som också berörs i en annan interpellation om precis samma fråga.

Det ska bli intressant att se vilket utfall den här upphandlingen kommer att få, om den går igenom. Mig veterligen är det ganska stor skillnad mellan 80 miljoner och 200 miljoner kronor per år. Om det är lokalkostnaderna som har bakats in är de extremt höga. Du nämnde även mediciner. Vi får se hur detta kommer att gå, helt enkelt.

Yttranden 2025-05-05

§ 5 Interpellation av Ole-Jörgen Persson (M) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om konsekvenser för invånarna i Järva av S-styrda regionens prisdumpning av psykiatrin

Anförande nr 24

Borgarrådet O j a n n e (S): Jag får även denna gång hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 25

O l e - J ö r g e n P e r s s o n (M): Fru ordförande! Det är klart att borgarrådets svar bygger på en i formell mening helt korrekt grund: Detta är en upphandling som inte har gjorts av Stockholms stad utan av regionen. Den behöver debatteras i ett annat fullmäktige än detta, vilket också har skett vid ett flertal tillfällen. Jag tycker också att borgarrådets svar på föregående interpellation i någon mening var klagande på många sätt.

Men det är ändå få frågor som engagerar människor på Järva mer än just denna. Jag har i mitt liv varit på någonstans kring 200 stadsdelsnämndssammanträden. Det är ingen merit i sig, snarare tvärtom kanske, på många sätt. Men på de senaste sammanträdena det senaste året har denna fråga varit uppe vid nästan varje tillfälle. Det är många på Järva som är bekymrade över regionens upphandling av det enkla skälet att vi vet hur situationen ser ut för väldigt många människor i vår stadsdel.

Det är ändå så att det finns ett stort stigma kring psykiatriska besvär och psykiatriska sjukdomar bland väldigt många i vår befolkning. Tröskeln för att söka vård har ofta traditionellt sett varit väldigt hög. Jag är bekymrad för att den här upphandlingen, där man förutsätts göra samma saker som tidigare men till en mycket lägre kostnad, ska leda till att fler människor hos oss hamnar mellan stolarna. Man vågar inte söka vård, och många som redan är inom vården kommer inte att få den vård de behöver. Risken blir då att dessa faller tillbaka in i samhället, och var landar ansvaret då? Jo, det landar hos kommunen såklart.

Därför är min fråga till Alexander Ojanne: Är det din uppfattning att socialtjänsten på Järva är kapabel att ta hand om detta problem, i tillägg till alla andra bekymmer vi har i stadsdelen? Vi vet att socialtjänsten på Järva har betydande utmaningar och problem i sin vardag just nu. Om detta kommer att tillföra ytterligare problem är jag rädd för att den socialtjänst vi har nu inte riktigt räcker till.

Anförande nr 26

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag ska svara på frågan. Jag gör inte bedömningen att detta kommer att leda till något ökat tryck på stadsdelsförvaltningen i Järva och det arbete man gör med socialpsykiatrin där. Den upphandling som regionen gör tar höjd för det som är regionens ansvar. Det handlar inte om att samma saker ska göras för ett lägre pris, utan det är många saker som inte ska göras nu. Till exempel ligger slutenvården, men också lokalkostnader och läkemedel, utanför. Jag har fullt förtroende för det styre vi har i regionen.

Yttranden 2025-05-05

Jag förstår den oro som folk i Järva har gett uttryck för när de har pratat med interpellanten. Den har också att göra med att det har spridits en bild av den här upphandlingen som framför allt har handlat om en aktör som förlorade upphandlingen, som har gjort utspel och varit, skulle man kunna säga, bitter över den förlusten. Jag tror att det mycket är detta det handlar om. Det kan jag tycka är oansvarigt mot de patienter som just nu är väldigt oroliga över sin vård.

Men i övrigt har jag full tilltro till att regionen har gjort en bra upphandling gällande psykiatrin. Den är inte heller billigare än vad den var tidigare, och jag har förtroende för att detta faktiskt blir bra.

Yttranden 2025-05-05

§ 9 Frågestund

Fråga nr 1. Sämre villkor för Stockholmsidrotten

Anförande nr 27

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Trots ganska tuffa förutsättningar och stelbent byråkrati är Stockholm en fantastisk idrottsstad. Här finns Europas största fotbollsförening, här spelas de absolut hetaste matcherna i allsvenskan och här arrangeras snart hockey-VM.

Men gudarna ska veta att idrotten i Stockholm inte alltid har det så lätt, och det rödgröna styret verkar bara ägna sig åt att skapa sämre förutsättningar för idrotten. Det senaste exemplet finns lokalt hos mig i Spånga. Om man vill sätta upp en sponsorskylt på idrottshallen för att sänka avgiften för ungdomarna måste man ta ned den igen, utifrån besked från idrottsförvaltningen och det rödgröna styret. Det hände senast i Spånga men har också hänt i Grimsta, och det är en princip som kommer att gälla också på andra platser runt om i Stockholm.

Vad säger idrottsborgarrådet om det här? Är Socialdemokraterna beredda att ersätta idrottsklubbarna för de pengar som de förlorar i sponsring när ni gör på det här sättet?

Anförande nr 28

Borgarrådet V a l e s o g (S): Frågan var lite otydlig, men jag tolkar den så att den handlar om skyltar som man vill sätta upp. Det är ingen fråga som jag känner till, inte heller från stadsbyggnadsnämnden. Det krävs självklart vanligtvis bygglov för skyltar om man ska sätta upp större sådana, som det verkar handla om här. Men Moderaterna, Socialdemokraterna och alla andra har samma policy: Vi vill följa lagen när det gäller om det behövs bygglov eller inte. Om det behövs bygglov måste man ha tillstånd.

Jag vet inte om det finns några andra relationsfrågor från idrottsföreningen och idrottsförvaltningen som gäller annat kring lokalen i fråga, men i så fall tycker jag att man ska ta upp det i idrottsnämnden. När det gäller formella frågor kring skyltar är det klart att vi följer lagstiftningen.

Anförande nr 29

Borgarrådet W e d i n (M): Privat sponsring eller, för den delen, privata idrottsinvesteringar sitter Socialdemokraterna och stoppar, och det verkar vara av ideologiska skäl. I stället säger man att det ska skötas i egen regi. För ett halvår sedan gick nio idrottsförbund i staden ut och kritiserade styret för just bristen på idrottssatsningar. I ett öppet brev påpekade de att vallöften brutits och att 1,3 miljarder kronor av satsningar har försvunnit.

Nu senast finns det en oro kring genomförandebeslutet för Brommaprogrammet Riksby etapp 1, som planeras innehålla fem idrottskvarter, tennishall, rugby, konståkning och gymnastik. De privata aktörerna inväntar detaljplanen och att få sätta

Yttranden 2025-05-05

spaden i marken. Nu har ni återremitterat detta till exploateringsnämnden, och oron är stor.

Kan du som stadsbyggnads- och idrottsborgarråd utlova att ni inte kommer att stoppa denna privata och efterlängtade idrottsinvestering?

Anförande nr 30

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Nu byts det till två nya ämnen. Det ena, som gäller att pengar har försvunnit, stämmer inte. Ett par projekt har skjutits upp något i tid. Jag konstaterar också att Moderaterna drar ned på budgeten för idrottsnämnden med nästan 50 miljoner och har en betydligt lägre investeringsgrad. Vi har nästan fördubblat investeringstakten. Det var inte en siffra rätt där.

När det gäller frågan om Riksby lär vi få återkomma, för den kommer upp i fullmäktige. Då får vi diskutera vad detta handlar om rent konkret. Jag noterar bara att ni i den text som Moderaterna har lagt fram om Riksby noga har sagt att ni inte accepterar några fördyringar. Det är kanske ingen större hemlighet. Men hela frågan handlar om att kunna använda stadens pengar på maximalt vis. Jag tycker att vi får spara den debatten tills vi får upp ärendet till fullmäktige.

Anförande nr 31

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag blir oroad utifrån beskedet om Riksby och att det är just idrottskvarteren som man kommer att banta. Moderaterna säger tydligt i ärendet att det inte är aktuellt för oss att ta bort någon form av idrottsinvestering, som är så efterlängtad i området.

Ett annat exempel från Spånga när det kommer till hur idrotten hanteras är Spånga IS. Det är en av de största föreningarna i Sverige med över 2 000 medlemmar. De bekostar själva en renovering av utrymmen som de hyr och kämpar på för att ungdomar ska kunna spela fotboll. Nu har de av Stockholms stad förvägrats att för egna pengar upprätta ett gym för rehabträning och meddelats att staden alltid säger nej direkt till alla förfrågningar, oavsett vad det gäller. Detta gäller idrottsförvaltningen kopplat till stadsbyggnadsnämnden och de bygglovsprocesser som Jan Valeskog var inne på.

Jag blir gång på gång kontaktad av idrottsföreningar som är frustrerade över stadens stelbenthet. Här vill man finansiera någonting själv, och ytan finns. Varför säger ni så kategoriskt nej till lokala idrottsklubbar som kämpar och sliter? De får ingen sponsring, och de måste betala själva för att upprätta en bättre verksamhet. Och nu får de inte ens göra det.

Anförande nr 32

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det var inte en siffra rätt där heller. Jag tycker att det är utmärkt om man vill göra egna investeringar i lokaler och annat som man själv har. Det är alldeles utmärkt, men man måste självklart även här följa lagstiftningen. Det har ju Moderaterna alltid hävdad, och jag utgår från att Dennis Wedin också tycker det.

Yttranden 2025-05-05

Om det sedan finns några speciella omständigheter kring lokalen och, återigen, idrottsförvaltningen får man rimligtvis ta upp det på idrottsnämnden om det handlar om en principfråga. Vi följer självklart lagstiftningen, och alla föreningar är välkomna att göra investeringar om de så vill och har möjlighet.

Jag kan också konstatera att våra bidrag till föreningarna har höjts kraftigt. Det är återigen stor skillnad mot Moderaterna, som vill sänka bidraget till idrottsföreningarna.

Fråga nr 2. Hur många fler bolag kommer majoriteten att offra för sina integrationsprojekt?

Anförande nr 33

S e r g e j S a l n i k o v (SD): I september 2024 kom det fram att ett antal förvaltningar och bolag kommer att flyttas runt i staden för att få sitta i stadens egna lokaler. Bostadsförmedlingen, som satt i Palmfelt Center i Slakthusområdet tillsammans med några andra, kommer att flyttas till Tensta – ett utanförskapsområde. Nu har fackförbundet Vision gått ut med att hälften av de anställda i bostadsförmedlingen funderar på att säga upp sin anställning på grund av flytten till Tensta.

Jag vill därför fråga borgarrådet: Hur många fler bolag kommer majoriteten att offra för sina integrationsprojekt?

Anförande nr 34

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag kan principiellt kommentera frågan om hur vi använder våra lokaler och hur det har varit under flera år. Vi har haft en princippolicy under många år, även ganska långt tillbaka, om att vi i första hand ska använda våra egna lokaler, i andra hand hyra in oss hos privata aktörer och i tredje och sista hand bygga nytt.

Denna princip har mig veterligen också Sverigedemokraterna stått bakom, åtminstone tidigare. Det kanske är annorlunda nu. Men det innebär, precis som vi hörde i frågan, att vi har bestämt att den verksamhet vi har haft i Palmfelt Center, där vi har hyrt in oss för ganska stora pengar, ska flytta in i Tekniska nämndhuset och på andra platser. Just i fallet med bostadsförmedlingen har beslutet ännu inte fattats i styrelsen; det måste ju hanteras där formellt också.

Återigen: Rent principiellt är det naturligtvis en skyldighet för oss att se till att vi använder så lite skattepengar som möjligt till just lokalhyror. När vi lämnar Palmfelt Center är det absolut ett sådant exempel. Jag tycker att det vore rimligt för Sverigedemokraterna, om ni är ett seriöst parti, att stå bakom detta.

Det finns också en annan principfråga som handlar om att vi rent allmänt tycker att det är viktigt att vi har en bebyggelse med bostäder blandat med arbetsplatser runt om i hela staden. Vi har sedan tidigare exempel där socialförvaltningen flyttade till Farsta,

Yttranden 2025-05-05

kulturförvaltningen till Rinkeby och Stockholms hem till Skärholmen. Det är ingenting nytt att vi försöker jobba efter de här principerna. Jag vet inte vilka principer Sverigedemokraterna tycker ska gälla. Det kan vara en rimlig motfråga.

Anförande nr 35

Sergej Salnikov (SD): Bostadsförmedlingen är ett viktigt bolag i Stockholms stads verksamhet som har en viktig funktion i att förmedla dels stadens egna bostäder, dels bostäder från privata aktörer och även från andra kommuner. Det är kanske ett av de få bolag som har uppvisat positiva siffror under er tid.

Du pratar om policy, men det är inte fråga om policy i det här fallet. Det kan vara bra att sitta i stadens egna lokaler, och det kan vara mindre bra. Det är en annan fråga. Finansborgarrådet har varit väldigt tydlig med att syftet med flytten är att skapa fler arbetsplatser i området, det vill säga i Tensta. Det handlar om att göra det attraktivt för närboende att söka jobb, vilket enligt finansborgarrådet i sin tur leder till fler människor och mer liv på dagtid. Detta skulle då ha stor betydelse för de lokala butikerna och restaurangerna.

Med andra ord: Man väljer att tvångsflytta ett helt kommunalt bolag bara för att främja sina misslyckade integrationsprojekt och täcka hålen efter den misslyckade politik som man har bedrivit i decennier.

Anförande nr 36

Borgarrådet Valeskog (S): Jag vet att ordet integration alltid väcker en massa hjärnspöken hos Sverigedemokraterna. Men nu pratar vi faktiskt om en policy som är ganska viktig för stadens verksamhet och våra lokaler. Vi har enorma lokalkostnader i våra verksamheter och väldigt stora ytor som används. Det är klart att vi till varje pris måste se till att använda dem så effektivt som möjligt och helst inte hyra in oss hos privata aktörer. Vi ska helst inte heller bygga nytt om vi kan undvika det. Vi ska använda de lokaler som finns. Det gäller Tekniska nämndhuset, som vi nu använder på ett otroligt effektivt sätt och som vi sparade en miljard på genom att inte bygga nytt. Det handlar även om att vi utnyttjar andra lokaler som finns runt om i Stockholm.

Det är inte heller någonting nytt att kommunala förvaltningar och bolag kommer till våra förorter; så har vi gjort tidigare. Det kanske blir så i det här fallet också, men det ska som sagt fattas en del beslut, vad jag förstår, innan det är klart.

Anförande nr 37

Sergej Salnikov (SD): I staden har man stort fokus på utvärderingar, uppföljningar och internkontroll för att kontinuerligt kunna följa upp hur det går för staden. Allt detta är jättebra, men i det här fallet behövs det faktiskt inte. Det beklagliga beskedet att hälften av de anställda i ett kommunalt bolag väljer att säga upp sig är redan ett kvitto i sig. Det är ett kvitto på den destruktiva politik som ni har bedrivit på både riksnivå och stadens nivå i decennier. Det är en politik som har lett till att fler utanförskapsområden har skapats och fortsätter att växa i Stockholm. Det är ytterst

Yttranden 2025-05-05

beklagligt både för Tenstaborna och för stadens anställda, som förtjänar bättre än att användas som någon form av integrationsslagträ i majoritetens händer.

Anförande nr 38

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag skulle ändå vilja betona att just lokalförändringar är beslut som påverkar och spelar stor roll för våra medarbetare, och så ska det också vara. När sådant här sker, och när det handlar om eventuella lokalbyten, är det viktigt att staden genomför det tillsammans med sina medarbetare och fack. Det är naturligtvis en stor fråga för arbetsplatsen. Utan att ha någon insyn i detta, eftersom jag inte sitter i den här styrelsen, utgår jag från att detta sker också i det här fallet.

Bakgrunden är som sagt en helt annan än vad Sverigedemokraterna tycks tro. Det här handlar om att vi följer våra policyer, och jag utgår från att också Sverigedemokraterna tycker att vi ska vara sparsamma med de skattepengar som vi har att använda.

Fråga nr 3. De ökande säkerhetskostnaderna på grund av väskförbudet vid stadens evenemang

Anförande nr 39

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande och fullmäktige! Jag har en fråga som rör de ökade säkerhetskraven på våra kulturinstitutioner och alla de museer och andra kultursektorer i Stockholms stad som vi ansvarar för och som nu kräver ganska mycket mer säkerhetsåtgärder. Jag tänker också på festivaler, väskförbud och allt det här.

Hur tänker majoriteten, eller hur tänker kulturrådet, när det gäller hur vi ska finansiera detta utan att ta av den skrala kulturbudget vi har i staden?

Anförande nr 40

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande och Isabel Smedberg-Palmqvist! Det här är en fråga som man kan säga är top of mind hos mig. Det är inte heller en löst fråga riktigt ännu, utan det är fortfarande en fråga som är under utredning. Jag har under dagen, sedan jag fick frågan, försökt samla så mycket information jag kan som är dagsaktuell.

För alla er som inte är insatta kan jag berätta att det är Noa, Nationella operativa avdelningen inom Polismyndigheten, som kan besluta om insatser och resursförstärkningar i olika typer av verksamheter. De tittar nu även på större utomhusarrangemang i Stockholm, och det är framför allt det som är nytt. De har bland annat lyft frågan om väskförbud på dessa utomhusarrangemang. Väskförbud finns ju redan på större inomhusarrangemang sedan den 1 november 2023 med anledning av den då höjda terrornivån.

Kulturhuset Stadsteatern berättade för mig i dag att de hade klarat Kulturnatten bra. Det är väldigt mycket folk som väller in under Kulturnatten, men med garderob och så

Yttranden 2025-05-05

vidare hade man klarat att ta hand om alla människor som kommer in med väskor som är för stora.

Först och främst vill jag bara framhålla att det för oss och för mig är självklart att vi ska ha trygga och säkra evenemang i staden samtidigt som vi vill värna det öppna och demokratiska samhället. Det här är en svår fråga. Staden har ett bra samarbete med Polismyndigheten i alla säkerhetsfrågor som berör staden och vid alla typer av evenemang. Vi har också möjlighet – och detta har vi också gjort – att utifrån vår sakkompetens framföra vilka effekter olika förbud och begränsningar kan ge. Det är den diskussion vi har nu, både med Stockholmspolisen och Noa. Nu hann jag inte svara så mycket mer på det i den här omgången, så jag får fortsätta i nästa omgång.

Anförande nr 41

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag förstår, Torun, att det är en utmaning för staden att möta de nya kraven. Det finns ingen direkt politik i detta, utan den viktigaste faktorn är att kulturbudgeten på något vis borde friställas från de här säkerhetskostnaderna. De borde tas på någon annan budget.

Vi vill ju inte ha mindre kultur, utan vi vill ha mer kultur. Men vi har betydligt högre kostnader – och då har vi inte ens talat om lokalkostnader, som dessutom är en belastning för vårt kulturliv i Stockholm. Jag vill gärna höra fortsättningen på det där som du hade tänkt säga just för att höra hur du tänker framåt. Hur ska vi klara det här?

Anförande nr 42

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tänkte att jag ändå skulle försöka lägga upp planen först. Det gäller framför allt Kulturfestivalen, för det är framför allt den som är under diskussion just nu. Den har stor utbredning i centrala Stockholm, och man har konstaterat att det helt enkelt inte är genomförbart att ha en kulturfestival om det kommer till skarpt läge med ett väskförbud så som festivalen ser ut i dag. Då är man tvungen att få till ett väldigt annorlunda utseende med välavgränsade ytor som man inte bara kan passera igenom, vilket man ju gör i dag på väg hem och bort och från och till stationen och allt vad det är man ska till och från. Om det skulle bli så skulle det kosta 3 miljoner kronor – som svar på den frågan.

Däremot finns det en öppning i ett beslut att tillsammans med arrangören se över möjligheten att anpassa väskförbudet så att det blir ett säkert och tryggt evenemang. I Kulturfestivalens fall kan det till exempel bli aktuellt med ökad bemanning av personal. Nu tänkte jag komma fram till svaret, men nu är talartiden slut igen!

Anförande nr 43

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Det blir en cliffhanger! Jag har naturligtvis lite insikt i vad du ska svara, men jag kan ändå inte låta bli att tänka att det finns en fantastisk möjlighet, nämligen stockholmarnas sunda förnuft. Jag tycker att man ser på många olika evenemang att människor nu har betydligt mindre handväskor. Vi kvinnor kanske väljer att ha allting i fickorna som vi annars har haft i en handväska.

Yttranden 2025-05-05

Jag tror att man kan ta hjälp av stockholmarna för att få en ökad förståelse för att vi ska klara det här och ha ett väskförbud när vi kanske behöver ha det, för det är onekligen så att vi behöver ha det på vissa platser. Vi kan behöva föra en bättre dialog med stockholmarna så att de också är med på det här och inte står där med sina handväskor och blir tvungna att dumpa dem i en papperskorg, som några damer jag mötte på en av våra festivaler var tvungna att göra.

Anförande nr 44

Borgarrådet B o u c h e r (V): Det som vår evenemangsavdelning just nu tittar på är kostnaderna. Detta är min cliffhanger. De kan öka bemanning och personal, helt enkelt, i stället för att ha väskförbud. De har också ganska god erfarenhet av säkerhetsarbete, och det är detta de spelar in till Noa och polisen just nu. Det handlar om all den kunskap de själva har. Detta skulle kosta knappt en halv miljon, och det tror jag faktiskt att kulturförvaltningen skulle ha råd med inom ram.

Det du pratar om, Isabel, är också bra. Det finns inget som hindrar att man gör det också. Personligen har jag inlett en bojkott mot kläder utan fickor. Kläder för kvinnor har ju ofta inte några fickor. Det är också ett tips! Men det är kanske lite offpist.

Däremot drabbas även andra evenemang av det här, och vi har egentligen inga uppdaterade siffror eller svar på hur det drabbar andra arrangörer.

Fråga nr 4. Fredhällsparken

Anförande nr 45

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Som de flesta i den här salen vet har Centerpartiet länge kämpat för att rädda Fredhällsparken från exploatering. Men under ert styre är parken hotad igen. I förra veckan kom det ytterligare någon sorts besked i Mitt i: Skolplanerna i Stadshagen skrinläggs, och det verkar som att fotbollen kan bli kvar på Stadshagen. Det hela är fortfarande lite oklart. Men en sak kunde du, Jan Valeskog, vara riktigt tydlig med, nämligen att det inte blir någon elvaspelsplan i Fredshällsparken. Det är gott så.

Men det vi alla egentligen vill veta är: Kan du lova att lämna Fredhällsparken i fred?

Anförande nr 46

Borgarrådet V a l e s k o g (S): När det gäller hela den här cirkusen som har pågått i flera år har jag ärligt talat varit väldigt irriterad över hur det sköttes under förra mandatperioden. Det var egentligen där någonstans cirkusen började. Den stora frågan var just hur man ska infria löftet till fotbollen att de ska få behålla sina fotbollsplaner. Sedan satte man igång med ett projekt på Kristineberg med en elvaspelsplan, som nu har varit på samråd. Vi har varit frågande till realismen i detta.

Men nu ser det ut som att vi kan hitta en bra lösning som också uppfyller löftet till fotbollen, nämligen att man förhoppningsvis ska kunna vara kvar på Stadshagen med

Yttranden 2025-05-05

elvaspelsplanerna och disponera om en del ytor på det sättet. Man kan även lösa sjuospelsplanen utan att ge sig in i Kristinebergsparken. Fredhäll har nämnts. Det är någonting som Moderaterna initierade i en utredning för många år sedan. Där har det också funnits en sjuospelsplan tidigare, för många år sedan. Men jag ser inte alls att det behöver vara aktuellt i det här läget.

Men när det gäller detaljerna är jag ledsen att behöva säga att de ska presenteras i exploateringsnämnden i ett ärende först efter sommaren. Vi får nog vänta till dess med alla detaljer, men det ser väldigt bra ut. Jag är väldigt glad för att vi äntligen ser ut att kunna lösa problemet med den cirkus som har varit i så många år, där man inte alls kunde uppfylla löftena till fotbollen. Man kunde inte heller komma igång med projektet i Stadshagen som det var tänkt just på grund av låsningarna kring den utlovade fotbollsplanen som aldrig hittades. Det var många borgerliga politiker under förra mandatperioden som gick runt med ficklampa och letade på Kungsholmen efter ytor att kunna placera planen på.

Det behövdes ett nytt styre och lite annan ordning. Och så hoppas jag att min kaxiga stil håller i ärendet, vilket jag tror, till hösten när vi får upp detta i exploateringsnämnden. Vi löser fotbollen, med mera!

Anförande nr 47

J o n a s N a d d e b o (C): Din historieber beskrivning kring detta är verkligen fantasifull. En sak kan vi vara tydliga med: Centerpartiet har alltid kämpat för att inte bygga någon fotbollsplan i Fredhällsparken. Men det du beskriver nu gör det inte enklare att förstå vad ni egentligen vill.

Låt mig bena lite i det här. För det första: Blir elvaspelsplanen kvar på Stadshagen? För det andra: Vad kommer att hända med Kristinebergs sjuospelsplan? För det tredje: Varför kan du inte ge ett besked om Fredhällsparken? Nu lät det som att det bara var Moderaterna som ville bygga i Fredhällsparken och att ni inte alls vill bygga där. Men det finns ju utredningsplaner under den här mandatperioden om att bygga en fotbollsplan i Fredhällsparken. Du sprider bara dimridåer och lovar något besked till hösten. Jag tycker att du borde kunna ge Fredhällsborna ett klart besked. Blir det en fotbollsplan i Fredhällsparken eller inte?

Anförande nr 48

Borgarrådet V a l e s k o g (S): För det första finns det inga utredningar om fotbollsplan i Fredhällsparken den här mandatperioden. Det var tidigare det gjordes sådana utredningar, och då gällde det inte heller sjuospelsplan, utan det var elvaspelsplan. Men det finns alltså inga sådana utredningar.

Vad som har skett är däremot ett samråd kring Kristineberg och att lägga en elvaspelsplan där. Det pågick för inte så länge sedan. Den tror jag att vi på ett bra sätt kan slippa göra, nämligen genom att behålla elvaspelsplanen på Stadshagen. Det är det som tas upp i själva förslaget.

Yttranden 2025-05-05

Det finns också andra delar i detta som har med fler saker att göra. Det är därför jag inte kan gå in på det. Det utreds alltså just nu på exploateringskontoret och kommer upp i exploateringsnämnden efter sommaren.

Jag är ledsen att jag inte kan svara på alla frågor. Men jag tycker att det är en bättre ingång som vi har: att berätta vad vi vill göra för att få fram fotbollsplaner. Ni har mer er ingång om vad man *inte* ska göra. Det tycker jag är lite mer defensivt. Här har vi lösningar, förhoppningsvis, på hur vi ska göra detta för fotbollen. Det tycker jag är konstruktivt, i stället för att prata om vad vi inte ska göra.

Anförande nr 49

J o n a s N a d d e b o (C): Nu anklagar idrottsborgarrådet Centerpartiet för inte ha planer för fotbollen. Då har du inte lyssnat på någonting av vad jag brukar prata om. Är det någonting vi har så är det planer för att få fler fotbollsplaner till Stockholm!

Jag kan konstatera en sak: Det är fortfarande oklara besked från Socialdemokraterna kring Fredhällsparken. Det ska vi såklart se till att väljarna i Fredhäll får reda på. Centerpartiet har alltid varit tydligt, hela vägen, med att Fredhällsparken ska räddas och inte exploateras. Vi kommer nu att följa detta och se till att ni verkligen landar ned de här planerna. Vill man skapa fler fotbollsplaner och större idrottsyta på Kungsholmen skulle man kunna behålla det som finns på Stadshagen men också se till att göra verklighet av planerna att få till en elvaspelsplan på Kristinebergs bollplan. Så skulle man kunna göra om man hade lite ambitioner. Men anklaga inte Centerpartiet för att inte vilja ha fler fotbollsplaner!

Anförande nr 50

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag kan bara konstatera att under fyra års tid hände ingenting, utan det var total cirkus i den här frågan. Ni sprang omkring med ficklampor och letade på Kungsholmen efter fotbollsplaner och var man skulle kunna placera sådana.

Men vi är inte långsinta. Jag kan vara tydlig och för tredje gången säga att Fredhällsparken inte är aktuell och att den inte har varit aktuell under den här mandatperioden. Vi har bra lösningar på gång, och jag tror att alla, också Centern, kommer att vara väldigt nöjda när ni ser förslaget efter sommaren.

Fråga nr 5. Fristående verksamheter i Stockholm

Anförande nr 51

Borgarrådet H e d i n (M): En meningsfull fritid för barn och unga kan aldrig tas för given. Inte heller ska välfungerande verksamheter i staden tas för givna. De ska värnas, och de ska få frodas. Maria fritidsklubb och Maria fritidshem på Södermalm har årskull för årskull varit precis en sådan verksamhet för barnen på Mariaskolan. Det är ett välfungerande personalkooperativ som bidrar till att ge barnen en meningsfull fritid.

Yttranden 2025-05-05

För två år sedan var verksamheten nedläggningshotad, och vi lyckades stoppa er från att stänga den. Men nu kryper hotet tillbaka när vi nås av mejl från oroade föräldrar om att man ska starta ett kommunalt fritis här. Min fråga till skolborgarrådet är därför väldigt enkel: Varför?

Anförande nr 52

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för frågan, Andréa Hedin! Jag måste korrigera lite i historieskrivningen. Det fattades inga beslut från den här majoriteten om att på något sätt begränsa eller förhindra den uppskattade fritidsklubben för två år sedan när det begav sig. Det har inte heller fattats några nya beslut nu.

Jag har själv inte fått särskilt många frågor om det här, men jag har på omvägar hört att det har ställts frågor. Vi har stämt av med utbildningsförvaltningen att de ska gå tillbaka och kontrollera att det inte sker någonting nytt och oväntat nu heller. Den ordning som varit under mycket lång tid, nämligen att skolan har sin fritidsverksamhet för de yngsta barnen, medan Maria fritidsklubb bedriver verksamheten från tredje klass och uppåt, ska fortsätta. Den uppskattas av både eleverna och vårdnadshavarna på skolan.

Det blev en väldigt olycklig situation där vi tvingades kliva in från utbildningsnämnden och vara väldigt tydliga. Jag hoppas verkligen att den typen av situation inte uppstår igen utan att det här bara är ett brus som lägger sig snabbt. Alla ska kunna vara trygga med att verksamheten ska fortsätta så som den ser ut i dag.

Anförande nr 53

Borgarrådet H e d i n (M): Som det såg ut för två år sedan var det närmare 4 000 underskrifter som samlades in för att människor var väldigt oroade.

Det jag har nåtts av nu är inte riktigt det som skolborgarrådet beskriver, utan det är helt enkelt att det personalkooperativ som har Maria fritidsklubb också har Maria Fritidshem för årskurs 3. Och det är precis där man vill starta en konkurrerande kommunal fritidsverksamhet för årskurs 3. Man ska alltså ha både och. Därför blir min fråga till skolborgarrådet om hon är av uppfattningen att det ska finnas ett kommunalt fritis för årskurs 3 och att det är nödvändigt även om det finns tillräckligt med platser på Maria fritidshem och nöjdheten är god där.

Anförande nr 54

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Min uppfattning är att den uppskattade verksamhet som pågår i dag ska vara kvar i det format som finns så länge de vill driva den. Vi har inte fattat några beslut i någon annan riktning, och vi har inga planer på att fatta beslut i annan riktning. Vi har som sagt en dialog med förvaltningen om att det inte heller finns några andra planer i denna riktning.

Men jag förstår, givet situationen som rådde för två år sedan, att det lätt skapas oro i det här fallet. Jag hoppas att vi kan hjälpas åt med att dämpa den oron och se till att

Yttranden 2025-05-05

eleverna kan vara lugna och trygga och fortsätta att gå i sin uppskattade fritidsverksamhet. Vi ska inte spä på eventuella missförstånd i det här.

Anförande nr 55

Borgarrådet H e d i n (M): Det är precis som skolborgarrådet säger; det finns en historik där man har gått igenom en väldigt turbulent process och där förtroendet för staden är svagt – med all rätt, skulle jag säga.

Det blir därför väldigt olyckligt när man inte har en ordentlig dialog, vare sig med personal eller vårdnadshavare, utan faktiskt bara kommunicerar att det ska startas ett nytt fritis för elever i årskurs 3. Det är ett beslut som rektor kan fatta om inte politiken tycker någonting annorlunda. Men jag uppfattar av skolborgarrådet att det inte kommer någon ny fritidsverksamhet till hösten för elever i årskurs 3. Är det rätt uppfattat, eller finns det oklarheter här? Hur hanterar man i så fall dem?

Anförande nr 56

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill inte säga att det inte förekommer att de har fritidshemsverksamhet i årskurs 3. När jag har tittat på den här frågan har jag sett att det har funnits enstaka elever som har gått kvar på ordinarie fritis i årskurs 3. Vi har inte heller någon ambition att kliva in politiskt och stänga den dörren. Vi är tydliga med att vi uppfattar att den ordning som finns och har funnits under väldigt lång tid uppskattas väldigt mycket av både elever och vårdnadshavare. Vi ser framför oss att det ska fortsätta på precis samma sätt.

Fråga nr 6. Varför sviker borgarrådet Svedmyrabadets målgrupp?

Anförande nr 57

E m e l i e W a s s e r m a n n (SD): Fru ordförande! Svedmyrabadet var inte ett vanligt bad. Det var en plats för rehabilitering, social samvaro och självständighet för hundratals stockholmare med funktionsnedsättning och kronisk sjukdom. Den här typen av verksamhet förebygger hemtjänstbehov, minskar sjukvårdsbelastning och möjliggör människors arbetsliv, och den gör det till en låg kostnad.

I januari förra året stod borgarrådet i den här talarstolen och lovade mig att det skulle finnas en plats för alla Svedmyrabadets besökare även efter den 30 september. Trots detta löfte finns det fortfarande inget ersättningsbad.

Varför sviker vänsterstyret Svedmyrabadets målgrupp?

Anförande nr 58

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag har fått frågan om Svedmyrabadet tidigare och har då kunnat lämna det glädjande beskedet att vi har ett budgetuppdrag för att det ska renoveras. Vi ska få en grundlig utredning också från Stadsledningskontoret, och det arbetet pågår. Jag kan läsa upp vad som stod i budgeten: Kommunstyrelsen ska i

Yttranden 2025-05-05

samarbete med fastighetsnämnden, idrottsnämnden, äldre- och AB Stockholmshem utreda hur Svedmyrabadet kan renoveras till att bli ett bad för äldre och andra grupper i behov av uppvärmda bassänger. Inriktningen gällande finansieringen av driften av det framtida badet är att detta kan ske gemensamt av idrottsnämnden och äldre- och AB Stockholmshem. Möjlig form för detta ska tas fram inom ramen för utredningen.

Det pågår alltså ett arbete, och det måste väl vara väldigt positivt även för Sverigedemokraterna, om man nu tycker att det här är en viktig fråga, att detta utreds. Ambitionen är att badet ska renoveras och anpassas till de här grupperna. I så fall, om det här går i lås, kommer det att bli som tidigare.

Sedan har vi pekat ut två alternativ för de besökare som har varit på Svedmyrabadet, nämligen Sandsborgsbadet och Beckombergabadet. Det är självklart att vi när vi gör förändringar – det kan gälla fotbollsplanen, det kan gälla bad eller det kan gälla vad som helst – får improvisera och göra tillfälliga lösningar. Man kan inte ha ett färdigt nytt bad, till exempel, eller en färdig idrottsplats som besökare till hundra procent direkt kan överföras till om man ska renovera något annat. Det blir vissa improvisationer.

Men nu har vi det här uppdraget, och vi får se vad utredningen kommer fram till. Vi får läsa den snart – jag hoppas under detta år.

Anförande nr 59

E m e l i e W a s s e r m a n n (SD): Det är jättegäldande att badet ska renoveras. Det har vi också tyckt är positivt. Men i januari 2024, i april 2024 och i oktober 2024 fick vi information om att Sandsborgsbadet skulle anpassas för den här målgruppen, som behöver varmt bad.

Svedmyrabadet har gjort det möjligt för många stockholmare med funktionsnedsättning och smärtproblematik att rehabilitera sig. Varma bassänger, tillgängligt gym och personlig hjälp har varit avgörande. När ni nu har stängt badet utan att erbjuda ett fullgott ersättningsbad rycker ni bort det som gör att de här personerna har möjlighet att klara sitt arbete. Resultatet är att det fortfarande inte finns något ersättningsbad och att flera personer som hade kunnat fortsätta arbeta om de hade haft möjlighet att fortsätta sin rehabilitering i stället blir heltidssjukskrivna. Det här är inte bara ett svek mot dessa människor, utan det är ett politiskt ansvarslöst beslut att inte tillhandahålla det bad som man nu vid upprepade tillfällen har lovat ska finnas.

Anförande nr 60

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Nu finns de här ersättningsalternativen med den vattentemperatur, exempelvis, på 30 grader som det ska vara.

Återigen: Man kan aldrig få hundra procent ersatt när man ska renovera någonting. Det är fullständigt omöjligt. Man måste vara beredd på att det blir vissa improvisationer och tillfälliga lösningar, i det här fallet på flera platser, för att det ska fungera. Men enligt de uppgifter jag har gjort de anpassningar som är nödvändiga

Yttranden 2025-05-05

på de här baden, och man uppfyller de krav som finns. Sedan blir det naturligtvis ett omak och mer besvär för berörda; det kan jag mycket väl förstå. Det är inte alls ovanligt, inte minst inom idrotten, när det handlar om nya anläggningar eller om renoveringar att vi tvingas till sådana här lösningar.

Men vi har det viktigaste av allt: Vi har projektet på gång. Förhoppningsvis får vi en bra utredning som också möjliggör att vi kan renovera badet som vi har tänkt.

Anförande nr 61

E m e l i e W a s s e r m a n n (SD): De personer som tränar på Svedmyrabadet har inte lyxen att kunna välja andra anläggningar. Vattnet måste hålla 34 grader för att det ska fungera för rehabiliteringen. Lokalerna måste vara tillgängliga, och personalen måste kunna hjälpa till vid omklädning och förflyttning. Det här är inte valfritt, utan det påverkar människors hälsa.

Senast i tisdags träffade jag en person som var djupt olycklig över att hans rehabilitering inte kunde fortgå. Han hade arbetat 25 procent tidigare, och nu hade han inte förmåga att fortsätta med det för att han inte har möjlighet att få ersättning för det här badet, som han hade blivit lovad. Om inte idrottsborgarrådet hade stått här och vid fyra tillfällen tidigare lovat att det skulle komma ett ersättningsbad, att man inte skulle vara orolig och att alla skulle ha någonstans att bada efter den 30 september kanske de här människorna inte hade gått och hoppats i ett år nu att det skulle finnas någonstans att bada. Men idrottsborgarrådet sa att det bara var Sverigedemokraterna som var negativa. Att nu komma och säga att man inte kan förvänta sig att det ska fungera – det är magstarkt.

Anförande nr 62

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Men nu var mitt budskap, vilket du ser om du läser protokoll och annat med tidigare svar, mycket tydligt att det var Sandsborgsbadet och Beckombergabadet som det handlar om. Vi har inte lovat att bygga något nytt bad innan vi renoverar Svedmyrabadet. Det vore naturligtvis fullständigt orealistiskt.

Nu är en renovering på gång, och jag tycker att Sverigedemokraterna borde vara glada för det. Vi har alternativa platser, även om de kanske inte uppfyller exakt de krav och önskemål som har funnits och som har möjliggjorts på Svedmyrabadet. Men det finns alternativ.

Fråga nr 7. Hur ser förekomsten av omvändelseförsök ut i Stockholms stad?

Anförande nr 63

R o b i n N i l s e n (L): Omvändelseförsök måste bekämpas på bred front i hela samhället. Det handlar om att människor hindras från att leva som de är utifrån sin sexuella läggning och könsidentitet. I min roll som andre vice ordförande i HBT-liberaler arbetar jag intensivt och blocköverskridande med att få regeringen att gå fram med ett förbud mot det här.

Yttranden 2025-05-05

Men det finns också ett stort kommunalt ansvar i frågan, som vi i den här församlingen kan besluta om. MUCF lyfter i en rapport från 2022 att kommunerna behöver kartlägga förekomsten av omvändelseförsök och göra mer när det gäller kompetensutveckling av till exempel socialtjänst och säkerställa att det finns skyddade boenden för dem som utsätts och en hel del andra åtgärder.

Min fråga till borgarrådet är därför: Vad gör ni för att kartlägga förekomsten av omvändelseförsök, förebygga det och hjälpa offren?

Anförande nr 64

Borgarrådet O j a n n e (S): Tack för frågan! Vi delar helt uppfattningen om hur avskyvärt det här är. Jag vill också påminna om att när regeringen hade frågan ute på remiss i en utredning för några år sedan valde vi från Stockholms stad att i borgarrådets synpunkter framföra just behovet av att kriminalisera omvändelseförsök. Där går vi hand i hand, helt enkelt. Vi får sätta gemensam press på regeringen i frågan.

Vid varje nybesök ställs rutinfrågor om våld och förtryck och om det är någon som begränsar eller kontrollerar en när det gäller till exempel val av partner, umgänge, klädsel eller fritidsaktiviteter. På så sätt snappar man upp var de här problemen finns. Om man kommer fram till att det förekommer omvändelseförsök ska orosanmälan alltid göras till socialtjänsten. Exakt vilka insatser som sätts in beror på allvarlighetsgrad och kan variera; det är alltifrån stödsamtal till LVU. Det kan vara väldigt brett när det gäller vilka insatser som sätts in.

Anförande nr 65

R o b i n N i l s e n (L): Det är fint att det finns en så stor blocköverskridande enighet om att bekämpa den här företeelsen. Men när det gäller vad vi gör här i kommunen – det som vi mer direkt kan påverka – undrar jag om man har gjort någon form av kartläggning om förekomsten av omvändelseförsök i Stockholms stad. I rapporten som MUCF släppte 2022 efterlyser man just detta från kommunerna. Det saknas, eller det saknades i alla fall då, lokal statistik ute i kommunerna om hur vanligt det är med omvändelseförsök. Det behöver naturligtvis synliggöras för att man ska kunna bekämpa problemet.

Anförande nr 66

Borgarrådet O j a n n e (S): Så kan det säkert vara. Jag har inget positivt besked att ge, för vi har ingen bra statistik på hur vanligt det är med omvändelseförsök i Stockholm. Vi vet att det förekommer. Origo meddelar att vi kan utgå från att det sker i nästan alla fall de kommer i kontakt med där det finns någon som bryter mot heteronormen.

Sedan får man också skilja på vad som är omvändelseförsök och vad som är omvändelseterapi, för det är två olika saker. Vi kommer väldigt sällan i kontakt med omvändelseterapi, men vi vet att även det förekommer. Då får man träffa en präst eller imam antingen i Sverige eller i ett annat land för att genomgå en förnedrande behandling.

Yttranden 2025-05-05

Anförande nr 67

R o b i n N i l s e n (L): Det gläder mig att höra distinktionen mellan omvandelseterapi och omvändelseförsök, för jag tycker att man ofta blandar ihop i dem i debatten. Det är bra att vi har koll på begreppen. Men skulle borgarrådet kunna tänka sig att man på något sätt inför budgeten i höst ger någon form av uppdrag för att mer systematiskt kartlägga förekomsten av detta och se över de rutiner som finns?

Anförande nr 68

Borgarrådet O j a n n e (S): Det är ingenting jag skulle vara direkt emot, men det är viktigt att komma ihåg att vi för varje individ som vi uppmärksammar i den här situationen måste komma med rätt insatser, oavsett om vi kartlägger hur många det är. Statistiken finns säkert på plats i våra otroligt ålderdomliga system, där vi mer eller mindre måste öppna varje individärende för att kunna knacka ut statistiken. Detta kan man ta en lång diskussion om i sig – hur de digitala systemen i socialtjänsten fungerar. Men jag är generellt positiv till att ha kunskap, och det är klart att bra kunskap bygger på fakta.

Fråga nr 8. Gårdsförsäljning

Anförande nr 69

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Att Sverige äntligen får gårdsförsäljning av alkohol är en efterlängtd frihetsreform och en viktig reform för många småskaliga producenter. Men tyvärr ser det inte ut att bli så bra som vi en gång tänkte. Tidöregeringen har gjort sitt bästa för att skjuta ned den här idén. Och som om inte det vore nog har också den styrande majoriteten i Stockholm valt att göra det ännu sämre. I Stockholm ska mikrobryggerier inte kunna tillämpa gårdsförsäljning efter klockan 15 på lördagar och inte alls på söndagar. Nej, här ska Systembolagets tider sätta agendan.

Min fråga till socialbidragsrådet blir: När tänker ni i den styrande majoriteten att de som ska bedriva gårdsförsäljning kan vänta sig några besök? Ska inte det vara när folk är lediga?

Anförande nr 70

Borgarrådet O j a n n e (S): Vi har valt att harmonisera tillståndsgivningen och öppettiderna med de öppettider som råder för Systembolaget. Då blir det precis som med Systembolaget: Man får handla på de tider som Systembolaget är öppet. Det behöver inte vara så mycket svårare än så.

Det handlar ytterst om ett socialt ansvar. Regeringens egen utredning slår fast att gårdsförsäljningen i den form som regeringen har lagt fram förslag på kommer att leda till ungefär åtta fler dödsfall per år och ungefär 200 sjukhusvister extra. Det är klart att man kan diskutera om det är mycket eller lite. Men att gårdsförsäljningen också ökar på en social problematik och ökar på alkoholkonsumtionen är vi ganska överens

Yttranden 2025-05-05

om mellan höger och vänster. Frågan är bara vad vi väger in som tunga argument i debatten.

Min roll som socialborgarråd är såklart att alltid ta parti för barn som växer upp i hem där det missbrukas och att ta parti för missbrukaren och se till att denne ges vård och stöd och inte får en ökad tillgång på alkohol. Men det handlar även om att vi motarbetar mäns våld mot kvinnor, som vi också vet hänger ihop med alkoholkonsumtion i väldigt hög grad.

Anförande nr 71

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande och Ojanne! I Stockholm hade gårdsförsäljning kunnat vara en verksamhet som både hade gynnat den småskaliga tillverkaren och varit ett välkommet tillskott till en levande och roligare stad.

Det är ganska orimligt att de här små producenterna inte ska få möjlighet att sälja sina produkter på tider när de flesta stockholmare är lediga. Du hävdar nu i den här talarstolen att det handlar om folkhälsan och att begränsa öppettiderna för att skydda barn från missbrukarhem. Menar du på riktigt, socialborgarrådet, att möjligheten för en småskalig tillverkare att sälja några hantverksöl en söndag, eller en lördag efter klockan 15, skulle vara ett hot mot folkhälsan? Skulle det vara ett hot mot barn?

Jag tror att det är helt orimliga konsekvenser som du försöker dra på det här sättet. Det är inte det detta kommer leda till.

Anförande nr 72

Borgarrådet O j a n n e (S): Detta är inte bara mina slutsatser, utan det är också regeringens egen utredning som säger det här. Det är därför regeringen väljer att lägga en hel del restriktioner på gårdsförsäljningen. Man ser att det kommer få sociala konsekvenser.

Det här är Centerpartiet helt ensamt om att vara emot. Jag kan kritisera högern för att jag tycker att man liberaliserar alkohopolitiken alldeles för mycket. Men ni centerpartister är ju extremerna i det här fallet. Ni vill ha en helt oreglerad tillgång på alkohol, vilket jag absolut inte tror har stöd hos svenska folket. Det är något som vi vet skulle leda till ökad alkoholkonsumtion och i sin tur till ökade sociala problem. Vi vet hur det blev när Systembolaget började ha lördagsöppet. Då ökade alkoholkonsumtionen. Det är klart att en ökad tillgång på alkohol kommer att leda till en ökad alkoholkonsumtion, och en ökad alkoholkonsumtion leder till ökade sociala problem.

Anförande nr 73

J o n a s N a d d e b o (C): Jag får tacka så mycket, Alexander, för att du verkligen har stärkt mig i min uppfattning att vi behöver flytta alkoholregleringarna från socialtjänsten till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Det har blivit väldigt tydligt, för det finns fortfarande en hel del moralism i detta.

Yttranden 2025-05-05

Jag kan ge dig rätt i att det är både Tidöregeringen och Socialdemokraterna i den här församlingen som fortfarande försöker motarbeta en fungerande gårdsförsäljning. Det är faktiskt bara Centerpartiet som står upp för de små producenterna och för en modern alkoholpolitik där vuxna människorna själva ska kunna fatta beslut.

Men det är inte bara vi som är oroliga. Även Visita har reagerat mycket starkt på begränsningen av öppettiderna. Deras jurister har sagt att det kanske till och med strider mot lagen att ha kortare öppettider än vad lagen utpekar. Är det verkligen rimligt att Stockholms stad ska sätta egna regler som begränsar mer än vad lagstiftningen säger?

Anförande nr 74

Borgarrådet O j a n n e (S): Lagstiftningen är väldigt tydlig med att det är upp till kommunerna att sätta öppettiderna, så jag ger inte mycket för den analys som Visitas jurist har gjort. Jag tror att våra jurister är helt rätt på bollen. Även i den frågan har vi haft en relativt bred samsyn. När vi hanterade frågan i socialnämnden var det Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna som var för begränsningen. Vi har en ganska blocköverskridande syn på att det finns ett behov av att ta det sociala ansvaret för att se till att den ökade alkoholkonsumtionen inte leder till mer social problematik. Jag är väldigt trygg i vad vi gör.

Vad jag är orolig för är att gårdsförsäljningen på sikt kommer att luckra upp det svenska alkoholmonopolet och att vi kommer att hamna i en situation där man kan köpa alkohol i Icabutikerna. Vi vet att det skulle leda till sämre uppväxtförhållanden och mer våld i nära relationer.

Yttranden 2025-05-05

§ 16 Årsredovisning 2024 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Anförande nr 75

Borgarrådet Österberg (S): Ordförande! Vilken underbar stad vi bor i! Årsredovisningen för 2024 visar det ambitiösa arbete som varje dag bedrivs i vår stad för Stockholms och stockholmarnas bästa.

År 2024 präglades förstås av lågkonjunkturen, fortsatt hög inflation och en pressad ekonomi, men ändå genomfördes arbetet med högt uppställda mål för välfärd, trygghet och klimatomställning, vecka efter vecka, dag efter dag, runt om i staden.

Det är ett målinriktat arbete som utförs, för att vi vill att Stockholm ska vara en stad för alla – en stad för både nya och gamla stockholmare, en stad där drömmar uppfylls. En årsredovisning kan inte i detalj skildra allt det viktiga arbete som utförs i Stockholms stad, men jag är stolt över att veta att barn och unga dagligen får ta del av skola, fritis och förskola av hög kvalitet. Viktiga steg tas varje dag i klimatarbetet. Både dag och natt får våra äldre en trygg omsorg. Staden byggs, och staden utvecklas.

Det är tuffa tider i samhällsekonomin. Inflationskrisen och lågkonjunkturen påverkar både hushållens och välfärdens budgetar. Trots utmaningarna har nämnder och bolag kunnat leverera en service av hög kvalitet och med hög måluppfyllnad. Men det ekonomiska läget har förstås påverkat både nämndernas och bolagens verksamhet. Kostnaderna har stigit inom många områden, vilket har lett till att vissa investeringar har behövt omprioriteras eller skjutas på framtiden.

Trots dessa utmaningar redovisar nämnderna ett överskott på totalt 504 miljoner kronor, medan stadens bolag uppnår ett resultat efter skatt på 96 miljoner kronor. I dessa tuffa tider syns de politiska prioriteringarna extra tydligt. I Stockholm har det rödgröna samarbetet ständigt värnat välfärden. Det finns några exempel som jag vill lyfta fram när det gäller det som är fint och vackert i vår stad.

Det första exemplet är att stadens unga har varit fortsatt prioriterade när det gäller en trygg uppväxt med tillgång till utbildning och meningsfull fritid. Genom avgiftssänkningar och avgiftsfria sommarlovsaktiviteter har fler barn kunnat delta i organiserade aktiviteter, till exempel att åka på kollo. I skolan har resurser styrts till de elever som behöver stödet mest, för att alla barn ska kunna lyckas.

Det andra exemplet är att även om gängkriminalitet och våldsbrott präglade förra året har vi i Stockholm samtidigt intensifierat det förebyggande och trygghetsskapande arbetet. Resultaten i form av ökad trygghet och färre öppna drogsener är tydliga.

Det tredje exemplet är att vi ska fortsätta att vara en öppen och demokratisk stad – en stad för alla. Vi ska arbeta med social hållbarhet och arbeta mot segregation. Här har vi kunnat se tydliga och konkreta resultat i Fokus Järva och de första stegen i söderort.

Avslutningsvis vill jag säga att vi är stolta över det som har åstadkommits under 2024. Vi fortsätter att arbeta för en stad med öppenhet och mångfald, där var och en ges utrymme att leva de liv de vill, för ett tryggt och hållbart Stockholm.

Yttranden 2025-05-05

Anförande nr 76

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Nu är det dags för årsredovisning. Det är en möjlighet för oss att utvärdera de två första åren med vänsterstyre. Karaktiserande för nuvarande styre är den totala visionslösheten. Trots stora utmaningar för skolan, tryggheten och klimatet och kanske främst för bostadsbyggandet saknar styret visioner och ambitioner.

Det vi hör mest av allt från talarstolen är att man skyller ifrån sig på regeringen. Och det ska gudarna veta att det är mycket som Tidöregeringen gör som är skadligt både för Sverige och för Stockholm, men vi ser också hur visionslösheten skapar en oförmåga att möta de stora samhällsutmaningarna.

När det gäller klimatpolitiken står vi givetvis bakom att Stockholm ska bli både grönare och mer klimatsmart. Därför är det väldigt olyckligt att flera mål inte nås. Utbyggnaden av laddinfrastrukturen går för långsamt, målet om minskade utsläpp från livsmedel nås inte och andelen matavfall som går till återvinning ligger långt under målet. Flera andra miljöindikatorer pekar nedåt. Vi ska självfallet spänna bågen, men det verkar som att man sätter upp mål utan att ha rätt verktyg för att kunna nå dem. Det är plakatpolitik. Det som verkligen ger miljö- och klimatnytta är den politik som faktiskt genomförs.

Skolan står också inför stora utmaningar med de demografiska förändringarna. När elevkullar minskar skapas en oro för hur lokaler, resurser och kvalitet ska kunna upprätthållas. Centerpartiet tillförde mest resurser i årets budget för att möta dessa utmaningar.

Det kanske mest talande är dock att den styrande majoriteten anser att målet om ett tillgängligt bostadsutbud bedöms vara delvis uppfyllt, när endast knappt 3 000 bostäder har påbörjats av de målsatta 10 000. Att man gör en sådan bedömning är för mig helt verklighetsfrånvänt, men så går det när Vänsterpartiet får ansvara för bostadsbyggandet. Det blir mycket paroller men väldigt lite spadar i marken. Bostadsbristen i Stockholm är akut, och då sätter majoriteten händerna för öronen och låtsas ungefär som att läget är under kontroll. Det är oansvarigt, och det kommer att påverka stadens tillväxt och stockholmarnas framtidsutsikter långsiktigt.

Om vi i Centerpartiet hade fått styra hade vi stakat ut en annan riktning för Stockholm. Vi vill se en stad som är grönare, tryggare och roligare och där vi satsar på skolan, sänker utsläppen, stärker företagen och sätter fler spadar i marken. Därför yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 77

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Kalla gärna oss i den rödgröna majoriteten för visionslösa, Jonas Naddebo, om det är visionslöst att bekämpa klassamhället och de otroliga klassklyftor som finns i den här staden! Kalla oss gärna visionslösa om det är visionslöst att ha en seriös och konkret klimatpolitik!

Yttranden 2025-05-05

Ute i landet är det nästan totalt stopp för bostäder, men vi bygger nästan 3 000 bostäder. Är inte det fantastiskt? Skulle inte du också vilja vara med i en majoritet som får så otroligt fina resultat trots att vi har en regering som motarbetar oss?

Anförande nr 78

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Det låter nästan lite som berättelsen om kejsaren som är naken, men nu är faktiskt drottningen tillbaka.

Det är klart att vi ska bekämpa klassklyftor, och det är klart att vi vill nå konkreta klimatmål. Det är precis det jag pekar på. Vi ska spänna bågen i den här staden, och vi ska se till att de mål som vi sätter upp nås. Men vi ser ju hur stängt det är på bostadsmarknaden och hur lite nytt som byggs.

Att bygga nytt är er lösning på allt när det gäller bostadssituationen, Anders Österberg. Till alla som inte kommer in på bostadsmarknaden säger ni alltid: "Vi bygger mer. Vi bygger nytt." Men när ni bygger så lite blir ju det svaret tomt. Det är därför vi i Centerpartiet har lagt fram en bostadsrapport där vi verkligen vänder på alla stenar. Vi kan använda allmännyttan för att se till att människor kommer in på bostadsmarknaden och får sin första bostad, men där säger ni absolut nej och att det inte finns något att vara orolig för.

Det jag skulle vilja se från den röda sidan är lite mer handlingskraft.

Anförande nr 79

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Det är alltid lite svårt att bedöma vart debatten tar vägen när det gäller verksamhetsberättelsen, även om den till slut alltid brukar landa i bostäder i någon form.

Jag tänkte göra lite reklam och göra ett nedslag i något som är en nyhet från förra året och som kommer mer och mer nu under 2025. Det är de så kallade biotopskyddsområdena, där vi i kommunfullmäktige i höstas tog beslut om det första, Olovslunden i Bromma. Förra året gick vi också ut med samråd om tre stycken nya biotopskyddsområden: Skönstavik, Nockebyhov och Vårberg. Det är också ett biotopskyddsområde på gång vid Vinterviken, och nu under 2025 kommer ytterligare områden att presenteras. Det utreds för närvarande, så håll gärna ögonen öppna efter det!

Det kan lite förenklat beskrivas som någon form av mininaturreservat. De skiljer sig från naturreservaten på så sätt att de oftast är lite mindre men också genom att Naturvårdsverket har satt upp rätt strikta regler eller definitioner för vilken typ av biotoper som bör ingå. Det är ganska långa listor, och det är också rätt brett formulerat, ska sägas. På så sätt finns alltså vissa avvikelser jämfört med naturreservaten, men även där är det mycket på gång.

Jag hoppas att ni såg att vi gick ut med Ålstensskogen-Storskogen. Under året har vi också väldigt goda förhoppningar om Riddersvik, som är på gång, Majroskogen och

Yttranden 2025-05-05

även Bagarmossenskogen, förhoppningsvis, och kanske även Fagersjöskogen, som vi ska kunna få med under mandatperioden. Det är alltså mycket på gång kring detta.

Anförande nr 80

S e r g e j S a l n i k o v (SD): I dag ska vi fatta beslut och anta stadens årsredovisningar. Det är väldigt viktiga och informativa dokument som samtliga åhörare borde ta del av och dra sina egna slutsatser om. Vi har från Sverigedemokraternas håll tagit del av dem och dragit våra egna slutsatser, som vi har uttryckt i ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen. Jag vill även passa på att anmäla vårt särskilda uttalande här och nu.

Anförande nr 81

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Stockholm är en vacker, underbar stad. Det är den tack vare stockholmarna och deras hårda slit och trots att Socialdemokraterna styr staden.

I Stockholm genomför Socialdemokraterna en svensk variant av Defund the police. Sedan Karin Wanngård tog makten 2022 har hon sparkat två av tre ordningsvakter och fyra av fem väktare. Nu ökar otryggheten. Polisen tvingas anställa egna ordningsvakter på grund av Socialdemokraternas nedskärningar när det gäller tryggheten.

Värst är läget i Skärholmen, där inte ens hälften av invånarna känner sig trygga. Andelen stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där de bor minskar. Skärholmen är som sagt värst. Andelen som upplever stadsdelen som trygg har minskat från 55 procent år 2023 till 44 procent år 2024.

Samtidigt går utvecklingen i skolan åt fel håll. Betygsresultaten för årskurs 9 är något lägre i jämförelse med föregående år, och andelen elever i samma årskurs som uppnår målen i alla ämnen minskar. För skolorna kvartil 4 är utvecklingen negativ, vilket gäller samtliga resultatmål. Hög skolfrånvaro, språkutmaningar och psykisk ohälsa är faktorer som påverkar resultaten samt svårigheter att nå kunskapsmålen inom matematik.

Vi ser att det är uppenbart att Stockholm har rasat i rankningen över företagsklimatet, och andelen nyregistrerade företag är den lägsta i modern tid. Vart femte företag upplever att de har drabbats av gängkriminalitet, och många företag upplever att brott och otrygghet försämrar det lokala företagsklimatet. Trots detta agerar inte Socialdemokraterna, inte ens när Ericsson säger upp lokaler i Kista.

Det är positivt att staden har ett överskott på nästan 3 miljarder kronor, men med så stora överskott både i fjol och 2023 kan man med fog ifrågasätta om det faktiskt finns behov av de återkommande skattehöjningarna. Ni i Socialdemokraterna har gett stockholmarna den högsta kommunalskatten sedan 1998. Det samlade kommunala skattetrycket i Stockholm är nu det högsta i modern tid. En barnfamilj i huvudstaden tvingas betala 6 000 kronor mer i skatt, vilket såklart tär på hushållens marginaler och urholkar den ekonomiska tillväxten i staden.

Yttranden 2025-05-05

I oroliga Trumptider tar ni för mycket, onödigt mycket, från stockholmarnas plånböcker. För detta borde ni skämmas. Skattehöjningarna visar en oförmåga att hushålla med skattebetalarnas pengar och att prioritera och fokusera på kommunens kärnuppgifter, såsom skolan och tryggheten.

Stockholm har inte råd med den här vänstervridna vägen en mandatperiod till. Efter valet 2026 behöver Stockholm en politik som främjar riktig tillväxt och företagsamhet och som ser till att det skapas mer resurser i den här staden – helt enkelt att man sätter Stockholm först.

Med detta yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 82

Borgarrådet O j a n n e (S): Jag vänder mig emot den bild som ges av trygghetspolitiken i Stockholm. Ordningstvakter är ett verktyg som används för att skapa trygghet, men det är inte det enda verktyget.

Man ska komma ihåg vad som hände under den tid då ni, Dennis Wedin, styrde Stockholm och gjorde stora utbyggnader på det området. Vi såg hur otryggheten ökade, vi såg hur utsatta områden ökade och vi såg hur öppna drogsener ökade. Allt det går åt andra hållet nu. Det har gått från 31 till 21 öppna drogsener sedan vi tog över. Östberga och Solberga är inte längre utsatta områden, och i polisens stora trygghetsmätning i Stockholm ökade tryggheten i tio av elva stadsdelar.

Det är klart att jag inte kan vara nöjd förrän tryggheten är 100 procent och ökar i alla delar av staden. Min fråga till dig blir därför självfallet: Vad tror du att ni gjorde för fel, och varför misslyckades ni så mycket med tryggheten när ni styrde staden?

Anförande nr 83

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det var en socialdemokratisk regering som under den förra mandatperioden säkerställde att vi inte fick de poliser som vi behövde. Det är poliser som Stockholm behöver allra främst. Det som vi ser nu med en moderatledd regering är att vi får fler poliser ute på stadens gator och torg. Det är utifrån sådana insatser, där vi ser verkligheten och agerar kring den med korrekta resurser, som vi har säkerställt att tryggheten verkligen börjar gå åt rätt håll.

Vi försökte göra allt vi kunde lokalt för att säkerställa att vi motverkade otryggheten med ordningstvakter. Att ni i Socialdemokraterna nu motverkar en moderatledd regerings insatser för att bekämpa otryggheten och sedan drar tillbaka ordningstvakter visar att ni inte har en aning om vad som krävs för att säkerställa trygghet på gator och torg. Det är därför ni inte anses vara på stockholmarnas sida när ni genomför skattehöjningar som inte behövs samtidigt som ni drar ned på ordningstvakterna.

Anförande nr 84

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag börjar med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-05-05

År 2024 präglades som vi alla vet av fortsatt lågkonjunktur, höga räntor, ett utmanande ekonomiskt läge och tuffa tider. I detta läge har vi framför allt värnat välfärden. Det kanske inte har varit jättemånga roliga grejer, men den har vi verkligen värnat. Välfärden vilar på våra medarbetares axlar, till exempel i äldreomsorgen och barnomsorgen. Därför har vi också prioriterat att förbättra stadens roll som arbetsgivare.

Bland mycket annat har vi satsat på kompetensförsörjning. För mig är kompetensförsörjning inom äldreomsorgen fullständigt avgörande med tanke på de demografiska utmaningar som vi står inför. Jag är glad över att vi har lyckats leverera på den punkten. Kompetensförsörjning handlar inte bara om att få bättre utbildade medarbetare, utan det handlar kanske framför allt om att få medarbetare som är trygga i sina roller.

Att barn och unga har en meningsfull fritid är oerhört viktigt, inte minst för barn som under sommaren inte har möjlighet att resa bort. Därför är det extra roligt att de satsningar som gjordes förra året för att locka fler barn i Skärholmen och Järva att åka på kollo nu till sommaren har gett effekt med en ökning på uppemot 50 procent fler barn.

Under 2024 har vi också värnat det fria kulturlivet, i stark motsats till regeringen. Ett fritt kulturliv är en hörnsten och ett lackmustest på ett demokratiskt, öppet samhälle. Jag är personligen i min roll som kulturborgarråd stolt över att Stockholms stad i dag är en av få kommuner som har tagit strid för en fortsatt stark kulturbudget.

Sist men inte minst vill jag rikta ett stort tack till alla medarbetare som varje dag gör denna stad möjlig.

Anförande nr 85

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Vi liberaler har alltid trott på Stockholms stads kraft att förändra och växa, att vara i framkant, att vara modiga och att ha en politisk vilja. Tyvärr ser vi nu en otroligt oroväckande passiv hållning från den rödgröna majoriteten, vilket riskerar att hämma Stockholms utveckling. I stället för att det tas steg framåt ser vi hur det stannar upp. I stället för att insatser samordnas ser vi hur det splittras. När det krävs handling verkar det som att ni i majoriteten står kvar på samma plats.

Jag upplever att staden styrs av dess tjänstemän, som – det vill jag verkligen understryka – är extremt skickliga. Men vi är en organisation som borde styras av politiker. Här vill jag påminna om att vi i Liberalerna alltid har varit en stark röst för förändring. Vi har länge varnat för de utmaningar som möjliggör den organiserade brottsligheten, och vi har lyft fram vikten av central samordning i det brottsförebyggande arbetet – ett arbete som min kollega, borgarrådet Jan Jönsson, initierade men som helt har stannat upp under den nya majoriteten.

Vi vill se en skola som är ordentligt finansierad och resurser som sträcker sig till alla barn, särskilt barn i samhällsvård, som tyvärr ofta återfaller i kriminalitet. Varför sätter

Yttranden 2025-05-05

ni i majoriteten inte fokus på barnens hälsa och framtid? Ett samhälle som inte adresserar värderingar redan i förskolan sviker sina barn. Motverkande av våldet börjar inte på gatan, utan det börjar tidigt, i förskolan och i skolan, med starka och varma värderingar.

Vi liberaler värnar om valfrihet. För personer med funktionsnedsättning här i staden är valet av daglig verksamhet helt avgörande. När vänstern motarbetar privata utförare är det alltid just de individerna som drabbas. Samtidigt ser vi skattehöjningar som pressar hushållen. Denna mandatperiod borde handla om att utveckla, inte bara förvalta. Vi liberaler har gång på gång presenterat reformer som främjar samordning och framtidstro. Vi ser inget av detta i den politik som förs i Stockholm i dag.

Ordförande! Jag har några avslutande ord. Gatan utanför ryska ambassaden bör döpas om till Fria Ukrainas gata nu. Slava Ukraini!

Bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 86

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Fru ordförande! Det är dags att göra bokslut för år 2024, ett år som har varit ekonomiskt ganska svårt för stockholmarna, även fortsatt. Samtidigt med detta lägger vänstermajoriteten sten på börda för stockholmarna. Jag har sagt det tidigare i den här talarstolen när vi har debatterat budget, och jag konstaterar att vi nu har det svart på vitt: Vänstermajoriteten lägger sten på börda för stockholmarna.

Skatteintäkterna för staden ökar med 3 miljarder kronor, och de finansiella kostnaderna ökar med 1 miljard kronor. Majoriteten gör både och samtidigt: ökar skatteuttaget och ökar skuldbördan. Man kan ställa sig frågan vad det är som driver den ekonomiska politiken. Det verkar inte vara behovet av ökade resurser för kvaliteten i kärnverksamheten, utan man får nästan anta att det är ideologiskt motiverade skattehöjningar.

Om Kristdemokraterna hade fått bestämma hade vi stått på skattebetalarnas sida. Vi hade prioriterat varenda skattekrona och sett till att kärnverksamheten effektiviseras och prioriteras. Stockholms skattebetalare förtjänar bättre än onödiga skattehöjningar i ekonomiska dyrtider, då marginalerna redan är pressade. Jag yrkar därför bifall till Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

(O r d f ö r a n d e n : Det är alltså ett ersätтарыttrande i kommunstyrelsen, bara så att vi har formaliteterna klara för oss.)

Anförande nr 87

L i s a C a r l b o m (MP): Ordförande! Jag har med nöje läst Stockholms stads verksamhetsberättelse för 2024. Jag kan konstatera att även om vi har haft en turbulent omvärld har vi i den rödgröna majoriteten stått stilla under en väldigt turbulent tid. Vi har jobbat hårt för att stärka miljön och för att stärka välfärden. Vi har antagit ett nytt

Yttranden 2025-05-05

miljöprogram. Vi har ökat andelen ekologisk mat i förskolorna. Vi har haft fler än 119 000 besök på de olika återbruken i Skärholmen och Järva.

Om man är intresserad kan man läsa mer i boken *Hopp*, som har skrivits av barnen i Brommas förskolor. Boken handlar om ekologisk mat och om rörelse och varför det är så viktigt. Man kan bland annat läsa om restfest, gissa juicen och hur man räddar frukten från att slängas. Jag är övertygad om att våra barn kommer att tacka oss när de är vuxna för allt vi gjorde för miljön.

Anförande nr 88

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Det är väldigt roligt att stå i den här talarstolen och försöka sätta ord på vilken fantastisk stad Stockholm är. Som jag var inne på i interpellationsdebatten tidigare är det omöjligt att i ord beskriva allt vad en stad innebär. Det går inte att reducera staden till ord. Men vi försöker ändå, för orden skapar en vision eller pekar ut en väg framåt mot det Stockholm som vi vill utvecklas till.

Det är också genom att beskriva vad vi har gjort det gångna året som vi kan göra bokslut för år 2024. Men dessa ord är ändå en blek spegelbild jämfört med det liv som levs där ute i verkligheten – i det offentliga rummet, på våra grönytor, i våra bostadsområden och runt om i vår vackra stad.

Det är väldigt tacksamt att få vara ordförande i trafiknämnden eftersom det offentliga rummet är något som angår oss alla. Ingen har en neutral inställning till vårt offentliga rum. Det är tacksamt, för det gör också att det finns ett stort engagemang för att vi ska göra Stockholm bättre hela tiden.

Under 2024 har vi jobbat med att göra Stockholm mer levande, skapa ytor för vistelse och skapa grönska för urban rekreation där barn och äldre kan umgås och njuta av vår vackra stad, inte minst på sommaren. Vi har också tillgängliggjort vattnet på ett helt nytt sätt i Stockholm genom att aktivera våra kajer och skapa det vi kallar kajbalkonger, som helt enkelt är ett sätt att tillgängliggöra vattnet i Stockholm.

Sedan har vi våra årstider. Vi har snöröjningen, för snön kommer varje år. Där gör vi ett systematiskt arbete för att hela tiden säkerställa tillgänglighet och mobilitet för alla våra stockholmare. Med nya innovationer, inte minst sopsaltning, skapar vi en framkomlig infrastruktur för såväl cyklister som gångtrafikanter, på mil efter mil, som blir fler varje år. Den senaste vintern sopsaltade vi 23 mil gångstråk – allt för att göra staden öppen och tillgänglig för fler.

Vi jobbar även för att minska stadens utsläpp, inte minst genom att skynda på elektrifieringen. För inte så länge sedan invigde vi vår 10 000:e laddpunkt för att fler, inte minst näringslivet, ska kunna ställa om sina transporter. Med alla dessa saker försöker vi nu sätta ord på och göra bokslut för ett år och titta framåt mot en vision för ett grönt, levande och barnvänligt Stockholm.

Yttranden 2025-05-05

Anförande nr 89

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Att debattera en årsredovisning om man representerar majoriteten är lite grann som att hålla tal på en 50-årsdag, ett bröllop eller rent av en begravning, för det är aldrig så fina ord som vid debatten om årsredovisningen. Då ska vi i oppositionen försöka vara konstruktiva och inte måla f-n på väggen så att han kommer fram.

Det Lars Strömgren avslutade med är väl alldeles utmärkt – en grön och barnvänlig stad. Det ska ni i majoriteten åstadkomma. Jaha – betyder det att vi i tidigare majoriteter aldrig har åstadkommit något sådant? Nej, det betyder det självklart inte, men det är ett sätt att berätta om ert gångna år som inte riktigt går att invända mot.

Andra delar i årsredovisningen som vi däremot ser att det går att invända mot och som bekymrar mig som stockholmare är att vår skuldbörda i staden fortsätter att öka. Vi vet att det kan betyda att vår rating hos Standard & Poor's äventyras. Då kan man säga: "Men ni vill ju inte bygga bostäder." Jo, det vill vi, och vi kan åstadkomma bostäder utan att skuldbördan ökar så himla mycket.

Använd kapitalet i välfärdens tjänst! Det är ett populärt citat som jag själv gillar och som ni från vänstersidan har uppfunnit. Det som är bra är att ni aldrig invänder när jag använder det, för det stämmer ju. Liberalerna älskar och värnar våra Stockholmshus och produktionen av lägenheter där. Där finns lägenheter som också så kallade fattigpensionärer kan efterfråga. De mindre tvåorna funkade. Vi har gjort kalkyler, och vi har kollat dessa med andra, privata aktörer. Och de stämmer – vi har rätt.

Om vi då använder kapitalet i välfärdens tjänst ska vi också låta produktionen av Stockholmshus utsättas för konkurrens. Släpp därför in också privata byggaktörer för att pröva att bygga Stockholmshus, med samma krav på tillgänglighet och standard, och se om det går att åstadkomma ännu mer i den riktningen – att också de privata byggaktörerna kan bygga väldigt prisvärda bostäder. Då ökar vi inte skuldbördan.

Bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 90

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Ytterligare en årsring läggs till för verksamheten för Stockholm och stockholmarna. Årsredovisningen är ett tillfälle att göra halvhalt och analysera hur vi på bästa sätt kan utveckla staden framåt.

Många verksamheter levererar fina resultat, medan andra verksamheter, inte minst inom välfärden, har haft det tufft. Revisorerna uttalade häromdagen att endast två av elva stadsdelsnämnder har visat en positiv utveckling under de senaste åren. Det är något som jag tror kommer att kräva en både större och bredare diskussion lokalt och centralt.

Det är klart att vi, när enskilda stadsdelars socialtjänster larmar och otryggheten växer i flera bostadsområden, är långt ifrån det Stockholm vi borde vara. Tidigare i vintras beskrev revisorerna också att socialtjänsten i sitt arbete med unga på väg in i

Yttranden 2025-05-05

gängkriminalitet missar den lagstadgade handläggningstiden och heller inte tar möjligheten att fånga upp de familjer som tackat nej till insatser.

Att staden brister i sitt arbete runt unga på väg in i kriminalitet är oerhört allvarligt och riskerar att få långtgående konsekvenser. Vi ser också att förskola efter förskola meddelar att överlämningen mellan förskola och skola runt enskilda barn svajar, samtidigt som vi ser att resultaten i våra skolor har stagnerat och i flera skolor är oacceptabelt låga.

Vägen framåt för Stockholms skolor måste präglas av ett tydligt kunskapsfokus, ordning och reda i klassrummen och en god arbetsmiljö för personalen. Det krävs helt enkelt ekonomiskt ansvarstagande i Stockholm, ett tydligt politiskt fokus och prioriteringar som vänder den nuvarande utvecklingen, om Stockholms unga ska gå en ljusare framtid till mötes.

Bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 91

Borgarrådet B j u g g r e n (S): I Stockholm har vi riktigt bra kommunala skolor med motiverade elever, fantastisk skolpersonal och kunskapsresultat därefter. Betygssnitten i vår kommun är några av de högsta i landet, och vi har 92 procent behöriga lärare i våra skolor.

Det finns mycket att vara stolt över, men alla tar sig inte över den viktiga tröskeln till gymnasiebehörighet. Tyvärr är den trenden i linje med den nationella nedgången för skolresultaten. I Stockholm har vi hållit emot, och resultaten har sjunkit mindre här än nationellt. Men det är en oroande utveckling.

Vi ser särskilt att elevernas socioekonomiska bakgrund har en ökande betydelse för betygen, för den absolut största utmaning vi har är fortfarande ojämlikheten och kunskapsglappet mellan elever med bäst respektive tuffast förutsättningar. Vi kan se att de eleverna framför allt har svårt att nå målen inom matematik och inom idrott och hälsa, specifikt momentet simning. Det är därför vi gör särskilda insatser för att stärka matematik på de skolor där det behövs. Mellanstadieleverna i vår ytterstad får nu öva både simning med skolan och vattenvana med fritidsklubben, utöver den vanliga simundervisningen och lovsimskolan.

På ett tiotal av de skolor där vi har långvarigt låga resultat går vi nu in med kraftfulla insatser i det som vi kallar kommunal samverkan för bästa skola. Det är en omfattande process där utbildningsförvaltningen går in och ger riktad stöd och jobbar med hela skolan. Målet är att skapa varaktig förändring så att vi inte tappar en enda elev.

Slutresultatet i nian, som vi tittar mest på, är ett resultat av tio års skolgång. Därför är det positivt att betygsresultaten i årskurs 6 är stabila, och särskilt glädjande är det att vi ser att de går upp i de skolor där eleverna har allra tuffast förutsättningar.

Även på gymnasiet kan vi se att betygen ökar från redan höga nivåer. Detta är viktigt, för en slutförd gymnasieutbildning är den kanske viktigaste garanten för att få ett jobb

Yttranden 2025-05-05

och kunna välja sitt eget liv efter skolans slut. Det är också därför vi fortsätter att satsa på feriejobben, så att fler ska få chansen att få den där första raden i cv:t och ha något i handen när de kommer till arbetsmarknaden.

Målet för antal ungdomar i feriejobb överträffades förra året och uppgick till 11 500 jobb fördelade över hela staden, och samtliga unga i Järva som sökte fick ett erbjudande om anställning. Kanske är det detta som gör att ungdomsarbetslösheten i just Järva går mot trenden både i Stockholm och nationellt. Vi kan se att ungdomsarbetslösheten i Järva har minskat. Det är ett trendbrott som vi måste hålla fast vid, precis som alla andra goda resultat. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 92

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Fru ordförande! Jag skulle vilja säga några ord om förskolenämnden, men till att börja med vill jag tacka alla förskollärare och pedagoger som jobbar med våra barn i Stockholm varje dag. Ni gör ett fantastiskt jobb.

Det finns en del som revisorerna anmärker på i förskolenämndens årsredovisning, och det är orosanmälningar i förskolan där anmälningsskyldigheten inte uppfylls fullt ut. Man har granskat stadsdelsnämnderna i Farsta, Hässelby-Vällingby och Järva. Som ni vet är jag själv aktiv i Skärholmen, och det ser likadant ut där. Revisorerna säger att det inte har gjorts någon analys av det, och det anmärker man på.

Jag kan ta ett exempel från Skärholmen. Polisen i Skärholmen står för 30 procent av alla orosanmälningar om barn och unga som kommer in till socialtjänsten, och förskolan står för 4 procent. Man kan tänka sig att förskolan är den verksamhet som träffar barnen – de yngre barnen – allra mest, eller det borde åtminstone vara så. Därför är 4 procent väldigt lågt.

Man skulle kunna tänka att det innebär att de allra flesta barn växer upp i trygga familjer. Det kan vi hoppas, men verkligheten säger något annat. Polisen i Skärholmen säger också att det saknas tillräckliga resurser hos både polisen och stadsdelsnämnden för att hantera våld i nära relation därför att man måste lägga så mycket av sina resurser på gängkriminaliteten.

Detta är oroväckande. Därför vädjar jag till förskoleförvaltningen via förskolenämnden. Det här måste man göra något åt. Det gäller hela staden, inte bara Skärholmen. Vi måste utbilda vår personal i när man gör en orosanmälan och hur det går till. Detta är också något som revisorerna tar upp – att det handlar om okunskap eller om att man är osäker på om man ska anmäla eller inte. I många fall väljer man att inte göra det eller gör det för sent.

Jag hoppas att den nya socialtjänstlag som träder i kraft i juli innebär att det kommer att bli ett ännu tätare samarbete mellan socialtjänst, förskola och polisen och att detta leder till att man kan hjälpa barnen tidigare.

Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2025-05-05

Anförande nr 93

Borgarrådet M a t t s o n (V): Tack, Sophia, för att du lyfter upp denna viktiga fråga!

Andelen orosanmälningar från just förskolan har legat på en låg nivå under jättelång tid. Mycket av det som revisorerna nu pekar på att vi måste göra har förskolenämnden fått i uppdrag att göra under kommande år.

Jag vill passa på att nämna något. Du sitter i förskolenämnden och är jättevälkommen att ställa frågor om de andra saker som vi har på gång. Bland annat har socialförvaltningen och förskoleförvaltningen tagit fram ett stödmaterial som riktar sig till personal i förskolan. Förra veckan gick vi också ut med att vi inleder ett samarbete med Bris, vilket jag ser mycket fram emot, som handlar om kompetensutveckling för förskolans personal, för att trygga dem: Vad är utsatthet för barn, och hur man gör när man orosanmäler?

Jag skulle snarare vilja ställa frågan tillbaka till dig. Det här har funnits under väldigt lång tid, men jag ser inte att några initiativ togs innan jag kom på plats.

Anförande nr 94

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Jag skulle säga att det största initiativet är den nya socialtjänstlagen, som kommer på plats i juli och som den borgerliga regeringen har drivit igenom på tre år. Socialtjänstlagen har inte uppdaterats på över 40 år. Mycket av detta hoppas jag kommer att falla på plats, men det är ju en implementeringstid också.

Jag är glad över det du berättar här, att det ska inledas samarbete med bland andra Bris och att det ska bli ett närmare samarbete mellan socialtjänst och förskola. Jag kan säga att polisen har flyttat ett av sina huvudkontor för södra Stockholm till Skärholmen. Där finns det en plats avsedd för en socialsekreterare från stadsdelsförvaltningen, men den platsen är tyvärr tom i dagsläget.

Anförande nr 95

P e r R o s e n c r a n t z (M): Fru ordförande! När det gäller revisionen kan man säga att Arbetsförmedlingen klarade sig igenom bilbesiktningen med blanka papper – det är grönt, grönt, grönt. Men statistiken när vi summerar 2024 ser ut så här: Stockholms stad har en arbetslöshet på 7,3 procent. Det är högre än riksgenomsnittet, som är 7,1 procent.

Har arbetslösheten ökat eller minskat sedan den styrande politiska majoriteten tog över i Stockholms stadshus – vad tror ni? Jo, den har ökat. 40 000 personer är arbetslösa i Stockholm. Vet ni hur stor den genomsnittliga kommunen i Sverige är? Den har ungefär 36 000 invånare. Va, finns det så små kommuner, frågar ledamöterna i Stockholms fullmäktige. Jo, så är det. De flesta av våra stadsdelar är större. Det är alltså fler arbetslösa i Stockholm än vad det är invånare i den genomsnittliga kommunen i Sverige.

Yttranden 2025-05-05

Och värre blir det: 40 procent är långtidsarbetslösa. Sju av tio har enligt Arbetsförmedlingen svag konkurrens, det vill säga de har svårt att få jobb på arbetsmarknaden. Enligt Arbetsförmedlingens senaste rapport riskerar en stor andel av de arbetslösa i Stockholm att inte få jobb även om konjunkturen viker uppåt, på grund av att de står så långt ifrån arbetsmarknaden. De pratar inte svenska eller har kanske en funktionsnedsättning av något slag, eller så är det andra saker som gör att det blir väldigt svårt. Gemensamt har vi en jätteutmaning här.

Utbildning är viktigt, men tyvärr söker inte tillräckligt många de yrkesutbildningar vi har som leder till arbete, och för en del människor är steget in i dessa utbildningar helt enkelt för stort. Då gäller det att det finns fler jobb i Stockholms stad som kräver lite mindre kvalifikationer att utföra. De finns bland annat inom restaurang- och besöksnäringen, men där försvårar man så gott man kan från styret. Det såg vi senast med gårdsförsäljningen. Då kanske någon säger: "Inte löser vi långtidsarbetslösheten med gårdsförsäljning?" Nej, men det kan ge några jobb, och alla jobb behövs. Om man försvårar i alla led för besöksnäringen och andra näringar, såsom kiosker och annat, blir det färre personer som kommer i arbete.

Sist men inte minst är drivkrafterna för arbete fundamenta. Om man då höjer kommunalskatten, som proportionerligt slår allra mest mot dem som har lägst inkomster, minskar man skillnaden mellan att ha ett arbete och att ha bidrag. Det kommer på lång sikt att öka arbetslösheten i Stockholm. Där blir det därför underkänt.

Bifall till Moderaternas reservation!

Anförande nr 96

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Egentligen tog det emot lite att gå upp i talarstolen nu, för jag är faktiskt glad att det dyker upp en representant för regeringspartierna som bryr sig om arbetslösheten. Det stämmer att arbetslösheten i Stockholm ökade under 2024, precis som den har gjort i hela landet, men trots att vi befinner oss i en lågkonjunktur är SD-regeringen helt passiv i arbetsmarknadspolitiken.

Här i Stockholm vet vi att politik gör skillnad. Det var därför vi under förra året hade 1 000 personer i Stockholmsjobb, och ännu fler aspiranter än tidigare gick vidare till arbete eller studier inom tre månader. Vi har också sett till att öka tillgången till just studier, byggt ut vår egen vuxenutbildning och skapat ett nytt vuxenutbildningscentrum i Järva. Men staten är för obefintlig, för osynlig. Sverige har EU:s näst högsta arbetslöshet. Kan du hjälpa oss att få regeringen på banan, Per?

Anförande nr 97

P e r R o s e n c r a n t z (M): Ni pratar ofta om yrkesutbildning, Emilia, och där tillskjuter regeringen nu mer resurser. Det är bland annat det man satsar på. En annan sak som ni pratar er varma för är sommarjobb. Och vad satsar regeringen på om inte sommarjobb, så det tycks nästan som om regeringen lyssnar på bland andra Emilia Bjuggren, på gott och ont möjligen, skulle jag personligen vilja säga när det gäller dessa frågor. Men så är det ju.

Yttranden 2025-05-05

När det gäller yrkesutbildningarna är utmaningen att det är för få sökande. Om vi tittar på arbetsmarknadsinsatserna ser vi att arbetsmarknadsnämnden har en budget på 1 miljard kronor. En halv miljard, har vi tagit reda på, går till jobbtorgen. Vi har ännu inte statistik över hur många jobb som förmedlas av jobbtorgen. Lösningen här är inte bara mer pengar till nämnden, utan det är att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden.

Anförande nr 98

Ole - J ö r g e n P e r s s o n (M): Fru ordförande! Majoritetens främste företrädare talade under sitt anförande om det arbete man tydligen gör för att stärka integrationen i Stockholm. Det är en angelägen fråga. Det är en helt avgörande fråga, skulle jag säga, för att vi ska lyckas. Problemet är att många av de åtgärder som den nuvarande majoriteten har genomfört och har för avsikt att genomföra är åtgärder som cementerar segregationen snarare än motverkar den.

Låt mig ta två exempel. Majoriteten har med frenetisk energi försvarat och genomfört könsseparerade badtider på Husbybadet. Det är en åtgärd som inte på något sätt stärker integrationen. Majoriteten har med lika stor frenetisk energi försvarat bidrag till Ibn Rushd fram till dess att det var helt omöjligt att försvara det längre.

Det är samma majoritet som har tvingat Spånga in i en Järvastadsdel som varken Järvaborna eller Spångaborna vill vara en del av och samma majoritet som har genomfört att barnen i den del av Järva som ligger norr om järnvägen får skolfrukost medan barnen på den södra sidan av järnvägen, det vill säga i Spånga, inte får det. På vilket sätt bidrar det till att skapa integration och sammanhållning i en stadsdel som behöver det mer än någonsin?

Man talade också om att man har ordning och reda i ekonomin. Ja, om man höjer skatten tillräckligt mycket är det klart att stadens budget förmodligen någon gång kommer att gå med överskott. Det är samma majoritet som i en stadsdel där det redan finns två förvaltningshus vill bygga ännu ett för skattebetalarnas pengar.

Låt mig tala om tryggheten. Det är samma majoritet under vars vakt Ericsson, IBM, KTH och Stockholms universitet lämnar Kista. I det läget är man så aningslöst obekymrad över utvecklingen i Kista att man aktivt väljer att ta bort 340 anställda från stadsdelsförvaltningen i området. Bidrar det till att stärka integrationen eller sammanhållningen? Den här utvecklingen går åt fel håll, och det gör den under den här majoritetens vakt.

Anförande nr 99

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! Jag måste bara klargöra något, för jag tycker att det är fruktansvärt provocerande att man står här och hävdar att vi har ändrat regelverket när det kommer till simhallstider och tillgänglighet på våra simhallar i Stockholm. Det har vi inte gjort. Vi har inte gjort några förändringar. Det är samma regelverk som det som gällde när Moderaterna styrde. Vi har inte infört kvinnoseparatistiska tider i Husby. Det är faktiskt ren lögn.

Yttranden 2025-05-05

Detta handlar om en förening som är aktiv i Järva och som via ett medborgarförslag har vänt sig till stadsdelsnämnden för att starta en verksamhet för att öka simkunnigheten. Denna verksamhet är riktad till kvinnor. Det är något helt annat. Man måste kunna hålla reda på saker och ting. Jag tycker att det är allvarligt att man sprider osanningar om vad det är för beslut som har fattats, så jag kände att jag behövde komma upp och klargöra det.

Anförande nr 100

Ole - J ö r g e n P e r s s o n (M): Det är fint att du klargör det, Maria-Elsa, men jag har aldrig påstått att ni har ändrat regelverket. Det var inte det jag sa, utan det jag sa var att ni aktivt har understött en förening som vill ha ett kvinnoseparatistiskt arrangemang på Husbybadet och att ni har försvarat det med frenesi. Det hade gått att säga nej till det, och framför allt hade det gått att säga att vi inte vill att skattebetalarnas pengar ska bekosta det.

Nu kommer snart lackmustestet, för projektet är avslutat. På förra stadsdelsnämnden i Järva var det en hel grupp kvinnor som väldigt gärna ville fortsätta med verksamheten. Jag är bekymrad över att majoriteten i stadsdelen inte kommer att ha förmåga att säga nej till det. Jag har inte pratat om några regelförändringar, utan jag har pratat om att man inte aktivt ska understödja verksamheter som bidrar till att segmentera och cementera segregationen i stället för att motverka den.

Yttranden 2025-05-05

§ 17 Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2024 jämte granskningsrapporter avseende bolagen m.m. samt beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, nämnder, samordningsförbund och kommunalförbund (bihang 2025:01)

Revisionsberättelser för samordningsförbund för verksamhetsåren 2022 - 2024 och kommunalförbund för året 2024

Anförande nr 101

B o s s e R i n g h o l m (S): Ordförande, ärade ledamöter av fullmäktige! Revisionen för år 2024 har nu avslutats. Ni har alla fått en årsredogörelse, som jag hoppas att ni har haft tillfälle att ta del av. Där finns en del i skriften. Syftet är att ni ska kunna läsa er fram till var vi har hittat ömma punkter i stadens verksamhet som man kan jobba vidare med. Syftet är att på ett kortfattat sätt i skriften redovisa resultatet av revisionens arbete.

Om ni har skriften till hands kan ni titta på sidan 10 längst ned till vänster. Där står det om bedömningar. Om det är en grön plupp är det i allt väsentligt tillfredsställande, om det är en gul plupp är det delvis tillfredsställande och om det är ett rött kryss är det inte tillfredsställande. Om ni bläddrar vidare till sidan 12 och 13 på nästa uppslag kan ni se hur det är spritt. Det mesta är grönt.

Jag ska koncentrera mig på det som är rött och där det, inte minst för er som sitter i nämnderna och styrelserna, finns anledning att ta en vända till på hemmafronten och diskutera vad som kan göras för att se till att det röda försvinner inför framtiden. Det gäller naturligtvis också alla de gula plupparna.

De som har ett rött kryss är trafiknämnden samt Mässfastigheter i Stockholm och Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, alltså två av våra bolag. Som ni minns var vi förra året tvungna att rikta en anmärkning mot just Mässfastigheter, som helt enkelt inte hade klarat av sitt uppdrag.

Vår samlade bedömning för koncernen som helhet framgår på sidan 9, och ni kan läsa ytterligare i årsrapporterna för samtliga nämnder och bolag. De finns som ni vet på webben. Det är viktigt att alla ni som sitter i bolagens nämnder och styrelser tar del av materialet och diskuterar med nämndernas och styrelsernas ledamöter hur ni kan hantera detta i fortsättningen.

I Stockholms stad finns det 20 förtroendevalda revisorer från alla politiska partier. De arbetar på ert, det vill säga kommunfullmäktiges, uppdrag. Vi är organiserade på det viset att vi har tre revisorsgrupper. Som sakkunniga har vi våra tjänstemän på revisionskontoret, 20–22 personer. Vi uppskattar mycket det stöd och det material som vi får fram via tjänstemännen och som jag hoppas att ni också kan använda er av i det fortsatta arbetet i nämnder och styrelser.

Det är inte bara att konstatera att det är ett rött eller ett gult kryss, utan det är naturligtvis något som ni ska göra något åt på hemmaplan. Om ni hittar något som rör

Yttranden 2025-05-05

era nämnder och styrelser ska ni ta upp det i den fortsatta diskussionen på hemmaplan, helt enkelt.

Jag är för egen del ordförande i revisorsgrupp 1, som har ansvaret för kommunstyrelsen och valnämnden. Vi gör där en samlad bedömning av staden och dess verksamhet i dess helhet. I den bedömningen ingår också bolagskoncernen. Det är alltså lekmannarevisorer som granskar bolagen, och lekmannarevisorerna är tillika revisorer i revisorsgrupp 1.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och valnämnden och deras ledamöter för året 2024. Vår samlade bedömning är att den kommunala koncernen delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen ”delvis” betyder att det finns vissa brister. Alla ni här i salen sitter säkerligen i någon nämnd eller styrelse som har just delvis brister. Det är viktigt att ni, om kommunfullmäktiges målsättningar inte uppnås till fullo, för en diskussion på hemmaplan för att se till att det blir ett bättre resultat i framtiden.

Som tidigare år uppfylls inte målen som rör bostadsproduktion och klimat- och miljöfrågor. Det finns också avvikelser för andra mål, exempelvis när det gäller grundskolan och när det gäller trygghet.

Vi har granskat stadens styrning för att uppnå och bevara god ekonomisk hushållning. I begreppet god ekonomisk hushållning finns ett långsiktigt perspektiv. Det betyder att vi som lever och verkar i dag inte ska förbruka kommande generationers tillgångar, det vill säga sätta kommande generationer i en svår ekonomisk situation. Som ni vet har Stockholms stad i dag en stark finansiell ställning. För att bibehålla denna position för våra barn och barnbarn är det angeläget att fastigheter och infrastruktur underhålls på ett klokt sätt. Att nyinvestera är också nödvändigt.

Låneskulden har vuxit under senare år. Lånetaket uppgår numera till 110 miljarder kronor. Vi revisorer menar att den långsiktiga ekonomistyrningen behöver utvecklas. De finansiella målen behöver på ett tydligare sätt omfatta investeringar, låneskuld och kommunkoncernen i dess helhet. Det behöver också finnas en långsiktig, dokumenterad analys som grund för styrningen, så att ni fullmäktigeledamöter kan fatta väl grundade beslut.

Avslutningsvis konstaterar vi som revisorer att stadens årsredovisning i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och att den är upprättad enligt god redovisningssed. Vi tillstyrker därför att Stockholms stads årsredovisning för 2024 fastställs.

Jag vill avslutningsvis berätta att vi i morgon kommer att skicka ut en enkät till alla fullmäktigeledamöter om Stadsrevisionens arbete. Vi har sett till att ni får information några gånger per år om vårt arbete, och vi vill genom enkäten få in era synpunkter på vårt arbete. Vi är tacksamma för alla idéer och uppslag från er om hur vi gemensamt kan förbättra stadens arbete via revisionen och ert arbete i fullmäktige, nämnder och styrelser.

Yttranden 2025-05-05

Med detta lämnar jag ordet till ordföranden i revisorsgrupp 2.

Anförande nr 102

M i a S y d o w M ö l l e b y : Ordförande, ärade ledamöter av kommunfullmäktige! Jag är alltså ordförande i revisorsgrupp 2 som ansvarar för elva facknämnder: avfallsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och utbildningsnämnden. Dessa nämnder är de som finns inom vår revisionsgrupp.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige för 2024 beviljar ansvarsfrihet för samtliga nämnder och dessas ledamöter som ingår i revisionsgruppen.

Vår granskning visar att nämnderna i huvudsak har en styrning och uppföljning för att nå kommunfullmäktiges mål och beslut. Måluppfyllelsen varierar dock mellan de olika nämnderna. I mitt uppdrag som revisor har jag träffat flera förtroendevalda som uttrycker att begreppet intern kontroll är svårt att greppa och förstå innebörden av. Det är också inom den interna kontrollen som vi revisorer ser flest brister, och det är där vi har flest rekommendationer om saker som bör göras och åtgärdas. Därför vill jag passa på att tala lite mer om den interna kontrollen.

I kommunallagen är det tydligt att nämnden ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig. Vår granskning visar att ungefär en tredjedel av stadens nämnder och bolag behöver förbättra den interna kontrollen. De brister som vi har konstaterat i årets granskning av nämnderna som ingår i gruppen har bland annat rört arbetet med väsentlighets- och riskanalyser samt investeringsfrågor och investeringar.

En intern kontroll säkerställer med en rimlig grad av säkerhet att verksamheten bedrivs effektivt och leder till måluppfyllelse och att lagar och andra regler följs. Tanken är att den interna kontrollen ska vara en integrerad del av verksamhetens styrning och uppföljning. Den bör vara en naturlig del av hela organisationskulturen.

Det första steget i arbetet med den interna kontrollen är att göra en riskanalys. Den ska visa vilka processer som är särskilt viktiga att ha kontroll över, processer där eventuella fel kan leda till skada för individen eller för staden. Det kan till exempel handla om risk för personskada, risk för ekonomisk förlust för verksamheterna eller att förtroendet för verksamheten påverkas. Det kan gälla inom områden som upphandlingar, tillsynsärenden och till exempel beslut om olika tillstånd.

Att alla medarbetare är delaktiga i riskanalysen ger det bästa resultatet. Medarbetare i olika roller och på olika organisatoriska nivåer uppmärksammar ofta olika risker. Allas delaktighet bidrar också till hög riskmedvetenhet i hela verksamheten. För särskilt viktiga och känsliga processer bör så kallade egenkontroller genomföras. Det innebär att verksamheten själv regelbundet kontrollerar att processerna funkar som de ska. Det räcker alltså inte att ha fastställda rutiner och riktlinjer – man måste också kontrollera att de faktiskt följs. Att analysera resultaten av de genomförda kontrollerna gör också att man kan vidta och göra förbättringar.

Yttranden 2025-05-05

I årsredogörelsen står en hel del om intern kontroll, dels i form av ett särskilt avsnitt som beskriver vad vi tittar på i intern kontroll, dels återkommande i flera av granskningarna. Jag rekommenderar er verkligen att läsa om ni inte redan har gjort det!

Med detta lämnar jag över ordet till ordförande i revisorsgrupp 3.

Anförande nr 103

Stefan Kindborg: Ordförande, ärade ledamöter av kommunfullmäktige! Jag är ordförande i revisorsgrupp 3 som granskar arbetsmarknadsnämnden, förskolenämnden, socialnämnden, äldreomsorgen, överförmyndarnämnden och samtliga elva stadsdelsnämnder.

Jag tar formalia först: Revisorsgrupp 3 tillstyrker att kommunfullmäktige för 2024 beviljar ansvarsfrihet för samtliga nämnder och dessas ledamöter inom revisionsgruppens ansvarsområde.

Vår granskning visar att nämnderna i huvudsak har en styrning och uppföljning som syftar till att uppnå kommunfullmäktiges mål och beslut. Måluppfyllelsen varierar mellan nämnderna. Här hänvisar jag till årsberättelsens s. 12–13, där det finns en översiktsbild som visar hur man har nått mål.

Jag ska fortsätta med att kommentera äldreomsorgen. Äldreomsorgen står för mer än en tredjedel av 2024 års kostnader, cirka 36 procent. Vi vet alla att Stockholm, precis som övriga landet, får allt fler äldre.

Att ge god omsorg till våra äldre som inte klarar sig på egen hand är viktigt. Men hur ska ni fullmäktigeledamöter veta om våra äldre får en god omvårdnad? Vad är det som kan mätas? I dag mäts kvalitet genom brukarundersökningar. Undersökningarna har ofta en låg svarsfrekvens, och det är inte säkert att det är brukaren själv som fyller i de här enkäterna.

För att förbättra mätningen av kvalitet inom äldreomsorgen anser vi revisorer därför att man behöver mäta på andra sätt. En indikator som har funnits i flera år är exempelvis hur många personer en hemtjänsttagare möter under en 14-dagsperiod. Ni i fullmäktige har beslutat att målet ska vara högst tio personer. Den ambitionen når man inte. Utfallet för 2024 är i genomsnitt tolv personer, och i den stadsdelsnämnd som redovisar sämst utfall möter en hemtjänsttagare i genomsnitt fjorton personer under en 14-dagsperiod. Det kanske inte låter så illa, men sett över en femårsperiod har resultatet faktiskt försämrats.

Med den här beskrivningen vill jag lyfta fram behovet av att utveckla strategier och arbetssätt för att nå en ökad måluppfyllelse när det gäller personalkontinuitet inom äldreomsorgen.

För andra året i rad har vi granskat hur man i stadsdelsnämnderna säkerställer att det finns genomförandeplaner för brukare i hemtjänsten. Genomförandeplanen ska visa på

Yttranden 2025-05-05

vilket sätt biståndsbeslutet planeras att genomföras. Ni i fullmäktige har beslutat att samtliga brukare ska ha en aktuell genomförandeplan.

Vår granskning visar på stora brister. Det är vanligt att genomförandeplaner saknas eller att de tas fram alltför sent. Tyvärr har vi sett att motsvarande genomförandeplaner på andra verksamhetsområden har samma brister.

Ett annat viktigt och aktuellt område för staden är insatser till barn och unga i riskzon för kriminalitet. Vår granskning visar att det brottsförebyggande arbetet har stärkts. Granskningen visar också att stadens socialtjänst erbjuder merparten av de insatser som Socialstyrelsen rekommenderar. För att ytterligare stärka det här arbetet menar vi revisorer att strukturerade bedömningsinstrument behöver användas i större utsträckning, och det kräver utbildning. De här instrumenten kan identifiera vilka barn och unga som riskerar att hamna i kriminalitet och därför behöver stadens stöd.

Med detta vill jag tacka fullmäktige för er uppmärksamhet, och jag vill å stadsrevisionens vägnar tacka för det goda samarbete vi har haft under det här året.

Anförande nr 104

O r d f ö r a n d e n : Vi tackar för den fina redogörelsen! Tack också för ert fina arbete. Det är alltid lika spännande att höra vad ni har kommit fram till. Som vi brukar säga: Vi lovar bot och bättring på det som inte har varit helt okej.

Yttranden 2025-05-05

§ 18 Tilläggsavtal 3 till Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering av Roslagsbanan till city i Sverigeförhandlingen

Anförande nr 105

A n d e r s L i n d m a n (SD): Sverigedemokraterna är emot förlängningen av Roslagsbanan till city, och vi vill därför avsluta de utredningar som finns kring projektet.

Anledningen till att vi är emot projektet är att vi anser att det är väldigt dyrt, och det kommer säkert att bli ytterligare fördyringar. Vi tycker helt enkelt inte att kostnaden motiveras av nyttan med projektet. Vi vill i stället ta de här pengarna och satsa på förbättrad busstrafik, där vi tror att vi kommer att få mycket större effekt för pengarna.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2025-05-05

§ 19 Projekt Hornsbruksgatan inom fastigheten Södermalm 3:1 m.fl.

Anförande nr 106

J u l i a n K r o o n (SD): Jag vill kort och gott yrka bifall till Sverigedemokraternas förslag till beslut. Vår hållning i den här frågan är väldigt tydlig. Jag tänker inte bli mer långrandig än så.

Anförande nr 107

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Det här är 30 nya lägenheter, radhus, lokaler och en restaurang, i grund och botten faktiskt ett fint förslag. Det har dock blivit för dyrt. Vi har diskuterat om det fanns möjlighet att avbryta det här, men det är svårt att göra det eftersom det finns ett antal saker som man måste göra ändå. Det finns en tunnelbanebyggnad där som Gud glömde, om uttrycket tillåts, och den måste man hantera oavsett. Vi kan liksom inte bara plombera den och fortsätta. Därför är det rimligt att man fortsätter med det här projektet. Vi måste dock hålla i det ordentligt.

Med det sagt skulle jag vilja lyfta en annan sak som är viktig i det här och som majoriteten har jobbat med att utveckla men som staden behöver bli ännu bättre på. År 2013 hade vi den här frågan i stadsdelsnämnden. Det är tolv år sedan. Sedan följde en lång period när ingenting hände på ytan av olika skäl, därför att projektet försenades och så vidare. Det är viktigt att vi i en stad, oavsett var vi befinner oss i staden, också ser till att aktivera och göra de ytor som är på väg att bli någonting annat bra under tiden.

I det här fallet fanns det rätt mycket i övrigt att önska, och även om det har blivit bättre åtminstone när det gäller den politiska inriktningen är det viktigt att vi håller i den tanken: Under tiden vi bygger ska vi se till att det är både tryggt och trevligt. Det förtjänar stockholmarna.

Anförande nr 108

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Miljöpartiet ställer sig bakom det här förslaget till byggnation och utvidgningen av medel.

Jag håller med Anders Göransson om allt han sa: Det blir ett lyft för Hornsbruksgatan, som är lite grann av en baksida. Det är bra med den nya tunnelbaneentrén; vi måste helt enkelt göra någonting åt det. Det ska också bli en större parkyta, vilket är en förutsättning.

Som sagt, det är verkligen viktigt med kostnadskontroll och riskhantering i det här ärendet. Det har ju brakat i väg ekonomiskt sett. Men det vore inte bra att försöka avbryta nu, utan vi måste helt enkelt bara ha koll på ärendet medan det löper framåt.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-05-05

§ 20 Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom fastigheten Hjorthagen 1:3 i Norra Djurgårdsstaden med Selvaag Bostad Entreprenad AB med flera – projekt Terrasskvarteren östra

§ 21 Detaljplan för del av fastigheten Hjorthagen 1:3, Terrasskvarteren östra i Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Hjorthagen (ca 160 bostäder), Dp 2024-07433

Anförande nr 109

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Norra Djurgårdsstaden är som alla vet ett av våra största utvecklingsområden med totalt cirka 12 000 bostäder och 35 000 arbetsplatser när det blir helt klart. De första flyttade in faktiskt redan 2012, så det är några år sedan.

Den här detaljplanen är utbruten sedan ett tag tillbaka och omfattar 160 lägenheter som alla upplåts med bostadsrätt och därutöver 600 kvadratmeter kommersiella lokaler. Planen kommer på ett fint sätt att koppla samman gasverksområdet med tidigare utbyggda etapper och även få en bra koppling med tunnelbanan vid bytespunkten Ropsten. Bebyggelsen kommer att utformas med hög kvalitet och utgöra en fin fond till kvarteren i Kolkajen. Likt övriga byggnader längs Hjorthagsberget kommer bebyggelsen att utformas så att berget och grönskan är väl synliga i stadslandskapet.

Projektkostnaderna är 91 miljoner kronor, och intäkterna för staden är cirka 460 miljoner kronor. Lönsamhetskalkylen enligt nuvärdesmetoden för projektet redovisar ett positivt nettonuvärde om 304 miljoner kronor. Det stora överskottet är också en förutsättning för finansieringen av tidigare investeringar i Hjorthagen, till stor del hyresrätter med tomträtt, något som i praktiken är en subvention av markkostnaderna från stadens sida.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-05-05

§ 22 Motion om att kyrkogårdsnämnden ska beställa framtida byggprojekt från fastighetsnämnden

Anförande nr 110

T h e r e s e L i n d s t r ö m (M): Ordförande! Vi stod i den här salen den 11 mars förra året och debatterade ett ärende om just Järva begravningsplats. I den debatten förklarade borgarrådet Clara Lindblom att kyrkogårdsförvaltningen är en väldigt liten förvaltning som behöver stöttning och hjälp. Där tycker vi lika, men vi har olika lösningar på vägen framåt.

Kyrkogårdsförvaltningen är en av de mindre förvaltningarna inom staden. I denna motion föreslås förvaltningen, som sällan beställer, hanterar och utför projekt av större omfattning, att flytta dessa just till fastighetskontoret. När nämnder sällan beställer nya projekt kan rutiner och kompetens vara bristfälliga när det gäller att genomföra större investeringar. Tyvärr var projektet Järva begravningsplats ett tydligt exempel på detta. En liknande ordning råder redan i staden, där till exempel idrottsnämnden beställer en ny simhall till fastighetsnämnden som i sin tur beslutar om att starta en utredning och genomförande av fastighetskontoret, från projektets start till slut.

Järva begravningsplats blev inledningsvis en lång process på grund av överklaganden, men ju längre projektet pågick desto tydligare blev det att förvaltningen saknade både erfarenhet, expertis och styrning för att ha tillräckligt med insyn i projektets utveckling. Resultatet blev stora fördyringar och i slutändan en dyr nota för stockholmarna. Oavsett vem som är skyldig finns en stor risk att problemet uppstår igen. Den här motionen handlar om att ta ett omtag kring en process som var svår från första början. Moderaterna anser att det behöver vara en likabehandling inom staden vid projekt och att vi ska ta till vara den kompetens som finns inom organisationen.

För att komma till rätta med problemen som revisionen av projektet Järva begravningsplats belyste behövs ett omtag. Det här är så klart ingenting som görs i en handvändning. Det behövs en långsiktig plan för förändring, där fastighetskontoret med rätt resursförstärkning på sikt kan överta byggprojekt från kyrkogårdsförvaltningen. Detta skulle kunna möjliggöra en stärkt kostnadskontroll, bättre samordning och säkerställande av hög kvalitet i framtida projekt.

Bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 111

A h m e d S h a r a f A b d i (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Kyrkogårdsnämnden har ansvar för hela begravningsverksamheten i Stockholm. Det handlar om allt från drift till investeringar. Detta ansvar kommer inte från oss politiker utan från lagen. Med ansvaret följer också rätten att bestämma över hur man ska arbeta.

Förslaget i motionen går ut på att kyrkogårdsnämnden inte längre ska sköta sina egna byggprojekt utan alltid gå via fastighetsnämnden. Vi tycker inte att det är rätt väg att gå. Kyrkogårdsnämnden har ett tydligt ansvar enligt lag, och vi tycker att man ska fortsätta att ta det ansvaret.

Yttranden 2025-05-05

Under den senaste tiden har nämnden blivit bättre på att hantera projekten. Man tar till sig den kritik som har kommit och jobbar nu smartare. Visst samarbetar man ibland med andra förvaltningar, men det ska inte vara ett måste. Det är bra att samarbeta med andra förvaltningar, men det ska inte vara tvingande att alla projekt ska gå via fastighetsnämnden, för det blir inte bra.

Vi har förtroende för nämnden, och vi säger därför nej till förslaget.

Anförande nr 112

T h e r e s e L i n d s t r ö m (M): Jag har en fråga till dig, Ahmed. Idrottsnämnden beställer ju i dag byggprojekt via fastighetsnämnden. Har du samma förtroende för den nämnden, eller tycker du att de borde återta och börja utföra sina egna projekt?

Anförande nr 113

A h m e d S h a r a f A b d i (V): Det jag säger är att kyrkogårdsnämnden har ansvar för att utföra sina egna projekt, och när det behövs ska de samarbeta med andra förvaltningar. Men man ska inte tvinga dem att ingå under en annan förvaltning. De kan samarbeta när det behövs.

Anförande nr 114

I n g e l a E d l u n d (S): Järva begravningsplats fyller en viktig funktion i ett modernt Stockholm. Projektet kunde ha genomförts på ett bättre sätt; där tycker vi lika. Synd bara att inte ni tog tag i problemen under den förra mandatperioden när ni verkligen hade chansen och styrde!

Slutfasen i det här projektet har genomförts med en i grunden förändrad ledning och styrning, och i fortsättningen kommer kyrkogårdsnämnden, som alla andra, att följa och tillämpa de nya, skärpta riktlinjerna för investeringar som den nuvarande majoriteten har satt på plats. Styrning och kontroll är viktigt i alla investeringsprojekt och naturligtvis stöttning där det behövs. Redan i dag vänder sig kyrkogårdsförvaltningen till fastighetskontoret för rådgivning, och det ska de naturligtvis fortsätta med.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Yttranden 2025-05-05

§ 23 Motion om att sälja Hötorgshallen

Anförande nr 115

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! En tidigare talare pratade om den förra mandatperioden. Vis av erfarenheter hade vi förra mandatperioden fokus på att vi måste renodla vårt fastighetsbestånd. Varför? Jo, Stockholms stad har många viktiga kärnuppdrag, och då måste vi fokusera våra pengar, våra resurser och vår tid på de fastigheter som vi faktiskt behöver äga. Varför? Jo, för det är många byggnader som har utmaningar och otroligt stora renoveringsbehov, exempelvis Eriksdalsbadet, som vi lade mycket tid, pengar och resurser på den förra mandatperioden. Sådant har det här styret senarelagt, i sig ett tecken på att det är väldigt komplext att ansvara för fastighetsbeståndet.

Vi har en byggnad i Stockholms innerstad som ligger precis vid Hötorget. Den är anrik, men där finns i stort sett bara kommersiella aktörer. Poängen är att ingen av verksamheterna har med stadens viktiga kärnuppdrag som äldreomsorg, skola eller kulturverksamhet att göra, utan det här är aktörer som skulle klara sig bra med en kommersiell, privat aktör.

Detta är grunden till att vi från Moderaternas sida har pekat ut att för att kunna fokusera resurserna och tiden på de byggnader som vi behöver ha i stadens ägo vore det rimligt att gå vidare med att kolla på just den här fastigheten. Man refererar oftast till Hötorgshallen – det är därför vi gör det i rubriken – men det är bara en av de många aktörer som finns i denna fastighet.

Staden står inför stora ekonomiska utmaningar, och det är många projekt som inte klarar budget. Därför är det rimligt att vi fokuserar på att kolla på vad vi kan göra för att renodla beståndet. Det här skulle fokusera förvaltandet på mer strategiska resurser, och stadens skuldsättning skulle minska. Jag förstår att det är en radikal tanke för det rödgröna styret, men det går faktiskt att göra. Det visade det tidigare fastighetsborgarrådet förra mandatperioden.

Beridarebanan 10 har enorma utmaningar. Vi pratar om faret under, som har otroliga problem och som det kommer att vara väldigt, väldigt dyrt att renovera. Vi inkluderar i motionen att det är något som någon annan skulle kunna äga. Utifrån fastighetens otroliga behov är det uppenbart att staden inte skulle ha råd att renovera.

Det är därför vi borde agera nu och snabbt komma igång med detta. Om vi ser till att det faktiskt blir av kan vi i stället lägga resurserna på kärnverksamheten.

Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 116

M a r t i n H a n s s o n (MP): Styret är, som Dennis Wedin märker, kanske inte helt avfärdande till den här motionen. Men det är några saker som blandas ihop. Motionen handlar väldigt mycket om att sälja Hötorgshallen, men som Dennis är inne på är det faret under som har renoveringsbehov. Vi kan inte blanda ihop de sakerna.

Yttranden 2025-05-05

Jag tycker personligen att det går att argumentera för att mat kan vara kultur, och då kan det ju ändå finnas något kommunalt kärnverksamhetstänk där. Men framför allt är svaren rätt entydiga gällande att det här först måste utredas, vilket också sker, i fråga om vem som äger vad och hur renoveringsbehoven ser ut. Det är väldigt mycket att bena ut även juridiskt.

Att bifalla motionen här och nu är därför fullständigt uteslutet. Utredningarna måste komma först, och sedan får vi se vad styret landar i.

Anförande nr 117

Borgarrådet W e d i n (M): Att vi refererar till Hötorgshallen är för att det så man i folkmun kallar fastigheten. Men som jag var inne på finns det många andra aktörer i byggnaden Beridarebanan 10, där vi pratar om miljardbelopp när vi inkluderar faret kring platsen. Det är skattepengar som jag skulle vilja rikta till annat än det väldigt stora åtagande för staden som det här skulle innebära.

Sedan är det viktigt att vi ska ha kvar Hötorgshallen. Det skulle en privat aktör också säkerställa. Jag tror att det finns mycket som pekar på att en privat aktör hade varit en bättre förvaltare för just Hötorgshallen och handlarna än staden är i dag. Exempelvis har inte Hötorgshandlarna lyckats få till ett tillstånd för en uteservering från staden. Det är absurt, och det borde en privat aktör kunna säkerställa med hjälp av tillstånd från ett nytt borgerligt styre efter nästa val.

Anförande nr 118

I n g e l a E d l u n d (S): Vi verkar i alla fall vara överens om att Beridarebanan 10 är en fastighet som har ett betydande underhållsbehov. Som ni båda har påpekat är det stora underhållsbehovet just i Hötorgsfaret. Hötorgsfaret är förknippat med många olika nyttjanderätter, servitut, åtaganden och överenskommelser, och det fastighetsrättsliga ansvaret är minst sagt oklart.

Det här betyder att det behövs en grundlig utredning av ägaransvaret för hela fastigheten. Under vårt styre har fastighetskontoret tillsammans med exploateringskontoret fått ett uppdrag att göra just det. Den utredningen måste göras oavsett framtida upprustning eller försäljning.

Jag kan inte låta bli att undra varför inte det förra fastighetsborgarrådet tog tag i frågan under den förra mandatperioden om det nu är så prioriterat att sälja den här fastigheten. Samma gytter av olika överenskommelser och servitut fanns ju faktiskt då; det är inte vi som har skapat dem.

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 119

M a r t i n H a n s s o n (MP): Vi ska som sagt titta på det här, men det är ändå några saker som man måste ha med sig, och jag hakade upp mig på en del av det Dennis Wedin sa.

Yttranden 2025-05-05

Jag vill verkligen understryka att renoveringsbehoven gäller faret, alltså inte själva hallen, så om man ska argumentera utifrån kostnader och kostnadsbesparingar borde man bara sälja själva faret och inte Hötorgshallen.

Jag noterar också att företagarföreningen i Hötorgshallen uttrycker oro kring en försäljning. De är oroliga för ökade hyror och delar alltså inte bilden som Dennis målar upp av att det skulle bli bättre. De känner snarare att det här måste man vara väldigt försiktig med. Det tror jag ändå är bra att ha med sig.

Man har tidigare tittat på frågan och konstaterat att det finns ytterligare en risk med försäljning. Privata aktörer kan vara bra på att få igång liv och rörelse, men när det handlar om saluhallar finns en tendens att de går mer mot foodcourts, alltså att det blir mer och mer restaurangverksamhet i stället för det som var tanken från början med just saluhallsverksamheten. Det är något som man faktiskt måste ha med sig i de här analyserna. Det tror jag är jätteviktigt.

Anförande nr 120

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Nu tycker jag att det blev tydligare vad vi inte är överens om. Det Martin Hansson säger är att faret ska säljas, medan jag säger att allt ska säljas, det vill säga fastigheten inklusive faret och Hötorgshallen. Hötorgshallen ska dock i allra högsta grad vara kvar. En seriös aktör skulle givetvis ha det som utgångspunkt, och det ska såklart vara en del av diskussionen för försäljningen.

Martin Hansson vill slå ett slag för att även Pizza Hut eller SF prompt ska vara i stadens ägo. Jag menar att det här är kommersiella aktörer. Fokus för stadens fastighetsbestånd borde vara på andra delar som har tyngre problem. Där borde resurserna läggas när det kommer till pengar, arbetstid och annat. Det är därför vi måste renodla. Det här är en naturlig byggnad att börja med, och det skulle faktiskt vara bra med en privat aktör som kan stärka hallarna i detta. Det behövs exempelvis en uteservering.

Anförande nr 121

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag säger varken bu eller bä. Jag ville bara, utifrån borgarrådet Wedins argumentation att detta skulle vara en kostnadsbesparing, belysa att det endast är faret vi pratar om, för det är bara där renoveringsbehovet finns.

Borgarrådet Wedin har förvisso också ett sidospår som handlar om att han inte tycker att mat är kultur och att hallarna därför inte borde kvalificera sig som stadens kärnverksamhet. Det kan man såklart tycka, men jag noterar som sagt att företagarföreningen själva uttrycker en oro kring detta. De känner sig inte alls bekväma med det. De delar inte bilden av att en privat aktör nödvändigtvis kommer att få det här att blomstra. De är snarare rädda för högre hyror. Vi vet att de går på knäna väldigt mycket där, så vi måste vara otroligt försiktiga, och jag hoppas att borgarrådet Wedin delar den bilden. Vi vill ju inte bli av med dem.

Yttranden 2025-05-05

§ 24 Motion om stadsövergripande hantering av ledighetsansökningar i grundskolan

Anförande nr 122

A n d e r s L i n d m a n (SD): Sverigedemokraterna vill ha en likvärdig och rättvis hantering av ledighetsansökningarna i skolan. Vi har märkt att det skiljer sig väldigt mycket mellan olika skolor. Vissa skolor är väldigt restriktiva med att bevilja ledighet, medan andra är mer liberala.

Vi vill därför ha ett stadsövergripande regelverk eller riktlinjer för detta. Det ger rektorerna någonting att titta på så att det blir en likvärdig bedömning i hela staden. Det är vad motionen handlar om.

Sedan ska beslutet ligga hos rektorn även i fortsättningen, och rektor ska göra en helhetsbedömning i varje fall. Vi tycker då att man kan vara lite mer restriktiv när det gäller dem som har stor frånvaro och inte klarar sig så bra i skolan och tvärtom när det gäller andra.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 123

T i n a K r a t z (V): Ordförande! Tack för motionen från Sverigedemokraterna!

Vi behöver minska frånvaron i våra skolor. Sedan pandemin har vi tyvärr sett att både oanmald och anmald frånvaro har ökat. Frånvaron har nu slutat öka, men närvaron är inte riktigt tillbaka på nivåerna som var före pandemin.

Vi vet att om fler elever är fullt ut närvarande i skolan kommer fler elever att nå kunskapsmålen och lyckas i skolan. Att främja närvaro är därför för oss i den rödgröna majoriteten en långt mycket viktigare prioritering än att lägga tid och resurser på hantering av ledighetsansökningar.

Redan i dag har vi ett likvärdigt stöd för stadens skolor genom de gemensamma anvisningarna för hantering av ledigheter som är publicerade på skolornas webbplatser, samt en gemensam blankett för ledighetsansökan, något som både stadsledningskontoret och utbildningsnämnden också framhåller i sina remissvar.

Redan i dag ska beslut om att bevilja ledighet, oavsett längd, grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Men att som motionärerna föreslår använda beviljande av ledighet som belöning till elever som sköter sitt skolarbete är inte ett system som vi vill se i våra grundskolor. Vi behöver på ett ännu tydligare sätt kommunicera till vårdnadshavare hur viktigt det är att eleverna är i skolan redan i lågstadiet. Vi ser tyvärr exempel från flera olika delar av staden att föräldrar tar med barnen på längre utlandsresor trots att eleverna inte blivit beviljade ledighet. Det är inte acceptabelt. Skolplikten är just en plikt och går inte att välja bort.

Med det vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-05-05

§ 25 Motion om modellen Backa barnet

Anförande nr 124

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! ”Det såg man ju tidigt. Redan i förskolan kunde vi ana att han skulle få problem senare.” Detta är en typ av yttrande som känns igen och som jag tror att de flesta av oss här inne har mött på ett eller annat sätt.

Men trots att de flesta av oss nog ser behovet av att agera tidigare och mer likvärdigt saknas fortfarande gemensamma arbetssätt mellan Stockholms elva stadsdelar, vilket gör att våra förskolor, skolor, BVC, polis och andra myndigheter jobbar olika. Om ni frågar mig är det rätt skruvtigt år 2025, när barn anlitas som barnsoldater, mördare och springpojkar.

Den här motionen innehåller inte bara ett konkret förslag på arbetsmetodik för att underlätta för exempelvis polisen i arbetet runt unga på väg in i kriminalitet utan lika mycket en modell för att bygga ett starkt skyddsnät runt en flicka som behöver trygga vuxna runt sig i sin vardag, eftersom föräldrarna lider av psykisk ohälsa. När ett barn mår dåligt eller av andra anledningar befinner sig i riskzon för att hamna på glid finns det ändå ofta trygga vuxna runt barnet som skulle kunna göra en insats om de fick frågan och om de skulle kunna ha kontakt med varandra och jobba ihop på ett strukturerat sätt.

I Stockholms stad finns det i dag flera varianter av arbetsmodeller som ryms under paraplybegreppet tidiga och samordnade insatser. Problemet är att insatserna är olika överallt. När socialförvaltningen äntligen blev klar med sin inventering av öppna insatser tidigare i år visade det sig att det rörde sig om närmare 50 insatser som görs på olika sätt och där några finns tillgängliga i en stadsdel men inte i en annan.

Backa barnet är en modell för att samla trygga vuxna från exempelvis skola, vård och polis. Det kan också vara en tränare eller en annan trygg vuxen. Fördelen med modellen är också att alla aktörer arbetar enligt samma dokument, samma terminologi och samma förväntansbild. Den här modellen är etablerad i flera andra kommuner, och polisen uppskattar arbetssättet. Därför borde Stockholm också börja jobba så här. Låt oss därför renodla våra arbetssätt och säkerställa rätt stöd i rätt tid för alla barn.

Bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 125

U l r i k a L o r e n t z i (S): Ordförande! Tack för motionen, borgarrådet Hedin!

I grunden är vi eniga om vart vi vill nå. Vi vill ju att alla barn ska ha en trygg uppväxt fri från våld och försummelser. Förstås vill vi att man jobbar ihop och samlar alla de goda krafter som finns kring de barn som behöver stöd, och i modellen Backa barnet som Andréa Hedin lyfter upp finns många bra tankar.

Det vi vill se i Stockholm är någonting som har liknande målsättningar men som också fungerar här. Problemet med Backa barnet är att modellen sätter upp väldigt strikta

Yttranden 2025-05-05

former. Det har fungerat i Ystad, som är en mindre kommun. Även de andra kommunerna som har den här modellen är mindre kommuner.

Vi ser, och det är också vad remissinstanserna har sagt, att här passar inte riktigt dessa strikta former, mycket beroende på att vi redan har uppbyggda strukturer för samverkan mellan socialtjänst, skola, hälso- och sjukvård och polis. Vi har utvecklat skolsociala team, vi har skolsocionomer, familjecentraler, föräldraskapsstöd och samverkan med polisen på flera olika sätt. Det pågår, precis som borgarrådet sa, ett utvecklingsarbete att implementera de insatser som Socialstyrelsen har samlat i ett kunskapsstöd med vetenskapligt utvärderade insatser för tidiga och samordnade insatser. De här strukturerna vill vi bygga vidare på, inte slå sönder för att skapa nya.

Det pågår också ett pilotprojekt i Järva, Kronobarnsmodellen, som delvis bygger på samma grund som Backa barnet, något som kallas för Skottlandsmodellen. Den är dock lite mer flexibel, och det gör att vi tror att man med den kan anpassa bättre till de behov som vi har i Stockholms stad och även hur Region Stockholm vill arbeta.

Det vore förstås bättre med tanke på synergier om alla jobbade på samma sätt, men tyvärr finns det än så länge inte någon tydlig rekommendation att det är just den här modellen som fungerar. Vi ser fram emot att den forskning som pågår, både den som kommer att följa det som sker i Järva och det som sker i andra delar av Sverige, kommer fram till vad det är för modell som fungerar och som professionerna i våra förvaltningar ser fungerar och kan rullas ut över hela staden. Det behöver vara en modell som vi kan anpassa till Stockholms förutsättningar.

Anförande nr 126

Borgarrådet H e d i n (M): När jag hör dig, Ulrika, och när jag läser socialborgarrådets svar är egentligen inte mitt största problem med det att man inte direkt säger att vi måste ha den här modellen, utan mitt problem är just avsaknaden av en idé om en gemensam modell. I den bästa av världar skulle allting vara evidensbaserat, men som det ser ut just nu behöver vi också politiska initiativ. Det finns ju ingenting som tyder på att vi skulle göra mindre, utan snarare är det mer som måste göras, så om ni i stället hade sagt att ni ville använda någonting annat, till exempel den modell som finns på Järva!

Jag blir rätt provocerad när jag ser svaret från socialborgarrådet i Mina synpunkter, där han säger att det är för tidigt att implementera det här. Det finns väl ingenting i vårt samhälle och vår samhällsutveckling som tyder på att det här är för tidigt!

Anförande nr 127

U l r i k a L o r e n t z i (S): Det pågår ju ett pilotprojekt, och det behöver vi forskning på. Det är för tidigt mot bakgrund av att forskningen faktiskt inte finns framme än. Vi vet inte exakt vilken modell som fungerar.

Vi vet att modellen Backa barnet är för komplex, något som väldigt många av dem som har svarat på remissen säger, och inte anpassad för en stor stad. Det här behöver utvecklas, och det är någonting som sker nu. Det görs en massa saker, och man utbildar

Yttranden 2025-05-05

människor i de tidiga insatserna. Det sker ett stort förändringsarbete i alla de här frågorna i staden i dag, och det hoppas jag att borgarrådet ser. Det här är verkligen någonting som staden jobbar med, och vi hoppas ju på att kunna komma fram till en fungerande gemensam modell.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Yttranden 2025-05-05

§ 26 Motion om att reformera stadens insatser för hemlösa

Anförande nr 128

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande, åhörare! I vårt samhälle i dag där vi ofta tar trygghet och stabilitet för givna finns det tusentals människor som lever utan en av de mest grundläggande förutsättningarna för ett värdigt liv, nämligen ett hem.

Hemlöshet är inte bara ett bostadsproblem; det är en spegelbild av vår förmåga, eller kanske oförmåga, att ta hand om de mest utsatta bland oss. Flera av oss har säkert varit ute med uppsökarteamet eller på egen hand gått över Stockholms Central en sen kväll och sett de människor som sitter på bänkarna med sina resväskor – men utan att vara på väg någonstans. De sitter där för att få en stunds värme och möjlighet till andrum.

Att leva med osäkra boendeförhållanden innebär en ständig kamp. Att aldrig veta var man ska sova nästa natt, att inte kunna låsa om sig och att inte ha tillgång till en dusch, mat eller ett tryggt hörn att vila i sliter på kroppen och psyket. Många hemlösa bär dessutom på tunga erfarenheter av psykisk ohälsa. Det är ingen slump, för hemlöshet och psykisk ohälsa går ofta hand i hand. Det ena förvärrar det andra i en nedåtgående spiral, där hjälp kan kännas väldigt långt borta.

Vad som är särskilt oroande är att det i dag finns en tydlig brist på matchning mellan de behov som hemlösa människor har och de insatser som faktiskt erbjuds. Många stödsystem är uppbyggda efter fasta mallar, och du måste vara tillräckligt frisk för att få ett boende – samtidigt som man behöver ett boende för att bli tillräckligt frisk. Det är ett moment 22 som för många innebär att de faller mellan stolarna.

Därför föreslår den här motionen att vi tar ett bredare grepp om gruppens behov och de insatser som staden erbjuder. Vi behöver ett samhälle som inte bara erbjuder tillfälliga lösningar utan långsiktiga individanpassade insatser med boendeformer som tar hänsyn till sociala, medicinska och psykologiska behov och med utbildad personal som kan möta målgruppen. Framför allt behöver vi en politik som erkänner att ett hem inte är en belöning utan en mänsklig rättighet.

Bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 129

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Tack, Andréa, för motionen!

Att bekämpa hemlösheten är en central fråga för den här majoriteten. Det är därför positivt att se att även Andréa Hedin och Moderaterna nu lyfter fram frågan. Men vi måste vara uppriktiga: Under er tid vid makten saknades det tyvärr fokus och den handlingskraft som krävs för att på allvar vända utvecklingen. De uppgifter om hemlöshet som motionen hänvisar till bygger på tidigare data, och under den föregående mandatperioden ökade antalet hemlösa avsevärt.

Yttranden 2025-05-05

Med detta som bakgrund vidtog den nuvarande majoriteten tidigt ett antal strategibeslut för att förstärka insatserna på hemlöshetsområdet, inklusive ökade ekonomiska resurser, nya arbetsmetoder och ett långsiktigt utvecklingsarbete, vilket nu resulterar i tydliga framsteg.

Vi har öppnat ett nytt boende, bland annat i Hjorthagen, och vi planerar fler. Tillsammans med andra åtgärder har det gjort att antalet hemlösa i Stockholm nu minskar trots svåra ekonomiska tider

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 130

Borgarrådet H e d i n (M): Det stämmer visserligen att hemlösheten minskar något i absoluta tal, men låt oss vara hederliga: Den ökar procentuellt, vilket handlar om att befolkningen i staden minskar. Det är alltså inte några positiva siffror på det sätt som Rashid Mohammed beskriver.

Det jag saknar från majoriteten är en bekräftelse på att ni ser samma sak. Ser inte ni bristen på matchning när det gäller insatser? Vi har grupper som lever i permanent utanförskap och hemlöshet. Vi ser att gruppen äldre är en sådan växande grupp. Vi ser att kvinnor är en sådan grupp, inte minst kvinnor som lider av psykisk ohälsa. Min konkreta fråga blir: Om man inte vill ta det större grepp som jag föreslår, vad vill man då göra i stället?

Anförande nr 131

R a s h i d M o h a m m e d (V): När det gäller äldre i hemlöshet tar den här majoriteten den på allvar, på riktigt. Vi vill ha en nollvision, och flera stadsdelar har börjat arbeta på det sättet att ingen äldre ska vara hemlös. De ska slussas vidare till insatser. När det gäller övriga hemlösa har varje stadsdel en bostrateg som följer upp och hjälper till så att människor inte ska vara långvarigt i akutboende utan slussas vidare.

Vi jobbar ganska mycket när det gäller hemlösheten – du har själv varit med och lyssnat på hemlöshetskartläggningen i socialnämnden om hur hemlösheten har sjunkit de senaste två åren. Dessutom beviljar Bostadsförmedlingen fler bostäder till behövande.

Anförande nr 132

L i s a C a r l b o m (MP): Ordförande! Angående det ni skriver om att Stockholms stad borde arbeta med att stötta offer för prostitution och trafficking kan jag bara hålla med. Jag har själv arbetat med den här målgruppen och sett hur nedbrutna dessa människor är när de väl kommer ur människohandlarnas klor. Men när jag läser er motion undrar jag om ni i Moderaterna har koll på hur verkligheten ser ut och på hur ert parti agerar nationellt.

Yttranden 2025-05-05

För det första ger Stockholms stad redan ekonomiskt stöd till flera organisationer som ger boende och rehabilitering till den här målgruppen. För det andra kunde man i Aftonbladet i april läsa flera artiklar om hur polisen i Sverige har börjat låsa in och utvisa kvinnor som kommit till Sverige för att prostituera sig. I samma tidning står det att polisen i år har utvisat 13 kvinnor på grund av det som ni kallar bristande vandel.

Om statsministern hade suttit med en av dessa kvinnor på abortmottagningen, mottagningen för våldtagna på Södersjukhuset eller en hel natt på psykakuten, precis som jag har gjort, hade han nog inte kallat det för bristande vandel utan för vad det verkligen är: människohandel och ett hänsynslöst utnyttjande av utsatta kvinnor.

Anförande nr 133

Borgarrådet H e d i n (M): Jag blev så hoppfull när du gick upp för att prata om vad vi kunde göra i staden för den här gruppen – trodde jag.

Om du är intresserad har du säkert sett att Moderaterna i budget efter budget i den här staden har skrivit fram förslag på hur Mikamottagningen skulle kunna jobba mer med regionen för att säkerställa stödet av läkare och gynekologer på Mikamottagningen och i den uppsökande verksamheten ute på kvällar och helger. Du hade också sett våra skrivningar om stöd och boende för den här gruppen kvinnor i prostitution och trafficking så att de ska kunna stanna kvar i Sverige och vara med under rättsprocesser mot hallickar.

Det hade varit värdigt att gå upp och prata om vad ni vill göra här i staden nu när ni styr.

Anförande nr 134

L i s a C a r l b o m (MP): Det blir svårt att göra det om ert parti utvisar de här kvinnorna.

Anförande nr 135

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Jag har en fråga till Lisa Carlbohm.

Tack för att du lyfter frågan om kvinnor utsatta för trafficking och människohandel! Det handlar, som du säger, om väldigt utsatta kvinnor i en mycket svår situation. Du pratar om att de utvisas på grund av bristande vandel, och det är verkligen fruktansvärt och någonting som man inte kan låta ske, för det handlar egentligen om brottsoffer.

Sedan ett par år har socialtjänsten möjlighet att ansöka hos Migrationsverket om att de här personerna ska få reflektionstid och kunna stanna i Sverige upp till 30 dagar för att reflektera och kanske välja om de vill vittna mot sina förövare. Det är dock väldigt få fall där det här görs, och jag undrar vad socialtjänsten i Stockholm gör för att dessa personer ska få sin reflektionstid.

Yttranden 2025-05-05

Anförande nr 136

L i s a C a r l b o m (MP): Stockholms stad samarbetar med ett stort antal föreningar, bland annat Talita, som har både rehabilitering och boende för dessa kvinnor.

Angående de 30 dagar som man kan ansöka om har jag själv jobbat med dessa offer för trafficking, och det krävs betydligt längre tid än 30 dagar för att få dem att öppna upp och lita på en och inte åka tillbaka till sin hallick. 30 dagar är ingenting som hjälper dessa kvinnor.

Anförande nr 137

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande! Jag ska fatta mig kort. Jag vill bara upplysningsvis påminna om att statsminister Ulf Kristersson tidigare har varit socialborgarråd.

Det gör mig både besviken och lite ledsen när jag hör Lisa säga så där, som om vi på den här sidan inte har något hjärta. Om ni tittar i vår budget har vi i allra högsta grad fokus på hemlöshetsfrågorna. Jag vill alltså bara påminna om att vi är många som brinner för de här frågorna.

Med det vill jag yrka bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 138

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Ordförande! Jag hade egentligen inte tänkt gå upp i den här debatten, men jag kan väl börja med att säga att Andréa Hedins inledning var alldeles utmärkt. Hon talade på ett principiellt plan om att bostaden är en rättighet och hur hjärtskärande det är att se människor sitta i utsatthet, de som inte har någon resa framför sig men ändå har väskorna packade. Jag tycker att det var en alldeles utmärkt beskrivning av en situation där vi alltid måste göra mer.

Jag vill också säga att jag inte riktigt förstod borgarrådet Hedins matematik. Du sa att det visserligen var färre hemlösa i absoluta tal att det berodde på att befolkningen minskade. En faktaupplysning: I 2024 års kartläggning rapporterades det in 2 196 personer. Det är en minskning med 332 personer och 13 procentenheter jämfört med den kartläggning som genomfördes 2022.

2 196 personer är förstås alldeles för många, och vi behöver göra mer. Men precis som Rashid lyfte har vi ett nytt boende i Hjorthagen. Det finns ett antal olika saker. Vi har skjutit till mer resurser och jobbar på ett lite annat sätt och så vidare. Det här måste fortgå.

Jag tycker att Moderaterna kommer med ett bra och konstruktivt förslag, men vi kan konstatera att den politik som vi har fört nu visar på positiva effekter. Diskussionen kring hemlösheten måste förstås ändå fortsätta.

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Yttranden 2025-05-05

Anförande nr 139

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Jag var tvungen att begära ordet igen, för jag blev faktiskt provocerad av det som sades i talarstolen i det förra replikskiftet.

30 dagar må vara kort för reflektionstid; jag delar bilden av att mer behövs. Men man kan åtminstone börja med det som den internationella lagstiftningen stipulerar som ett minimum, och min uppfattning är att socialtjänsten i Stockholm och på andra håll i Sverige är väldigt dåliga på att ens ansöka om den här tiden hos Migrationsverket. Därför utvisas man på grund av bristande vandel.

Börja ansöka om den här reflektionstiden – vi kan börja med 30 dagar och sedan öka på allteftersom om det behövs.

Yttranden 2025-05-05

§ 27 Motion om hur vi kan förbättra Strandvägen

Anförande nr 140

A n n i k a E l m l u n d (M): Ordförande! Strandvägen är en kaj i förändring. Utmed kajen har det under senare år byggts upp ett flertal restauranger och uteserveringar. Utmed kajen ligger också båtar och fartyg förtöjda, varav en del fungerar som restauranger och barer.

Vi har med den här motionen velat uttrycka en oro för att kajen riskerar en överetablering och att det också finns en risk att man tar bort själva vattenspegeln. Under en längre tid har byggnationer uppförts som inte riktigt har passats in i områdets klassiska stil. Det har varit en fri tolkning av vad som kan byggas, eftersom det saknas tillräckliga bestämmelser om och hur man får bygga samt vad som är lämpligt och mindre lämpligt.

Vi moderater önskar utveckla Strandvägen så att den blir grönare. Här behövs attraktiva promenadstråk med fler blommor och buskar men också fler platser där man kan slå sig ned utan att behöva beställa in ett glas vin.

Strandvägen är ett av stadens viktigaste stråk och behöver få ett mer genomtänkt och vackrare utseende. Byggnaderna behöver bli mer gestaltningsmässigt enhetliga. I stället för tillfälliga byggnationer bör man tillåta mer permanenta lösningar. Just nu byggs det för fullt. Bygglov har beviljats för tre nya restauranger. Men annars är informationen minst sagt knapphändig, både hos stadsbyggnadskontoret och på själva kajen. Östermalmsborna undrar vad det är som pågår.

Från moderat håll vill vi understryka att det är viktigt att restauranger och uteserveringar byggs i traditionell stil och smälter ihop med övrig bebyggelse, både på kajen och i området runt omkring. Det är viktigt att upprätthålla ordning och reda!

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 141

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Det var kanske ett tag sedan den här motionen skrevs, för det har hänt en hel del på Strandvägen under den tid som gått.

Som beskrivs i tjänsteutlåtandet är Strandvägen en skapelse från tiden för 1897 års industriutställning – Stockholmsutställningen ute på Djurgården – och Lindhagenplanens förverkligande med esplanader som Narvavägen, Karlavägen och Strandvägen. Det är också ett stråk som är väldigt populärt på helgerna. Jag passade själv på att i mina förberedelser inför kommunfullmäktige ta en promenad längs Strandvägen i söndags för att se hur det går med de byggnationer som sker där och vad de nya krav som har ställts på verksamheten som har funnits i Peter Celsings gamla bensinmack kan betyda.

Våra kajer är unika på många sätt. Vi vill att de både ska vara till för flanörer och personer som passerar förbi på Strandvägen på väg till Djurgårdens verksamheter med

Yttranden 2025-05-05

museer och annat. Vi vill också att det ska vara möjligt att slå sig ned. Precis som motionären nämner ska det vara möjligt både för den som vill köpa någonting att dricka och äta och för den som bara vill vila sig utan att betala för det.

Och det är precis detta vi vill förverkliga. Sedan 2002 finns det en kajstrategi som pekar ut Strandvägen som ett intressant kajstråk. Det handlar om att skapa byggnader för verksamheter. Motionären nämner klassisk stil, och där tror jag kanske att arkitektur är mer mångsidig än att vara klassisk eller inte klassisk. Vi försöker att hitta en arkitektur som är funktionell och lämplig för platsen och som också kan användas över hela året. Nu byggs två paviljongbyggnader, och när jag ser bilder på dem tycker jag att de kommer att passa väl in. Byggnaderna kommer att vara flexibla för att kunna aktivera platsen beroende på väder, vind och årstid och med en inomhusmiljö med möjlighet att expandera under de varmare delarna av året.

Det finns en del verksamheter både på kajen och på båtar som erbjuder olika typer av mat och dryck. I och med att vi har sagt att Strandvägen inte ska vara en plats för långtidsuppställning av bilar utan en plats för vistelse har vi också inom ramen för Levande Stockholm aktiverat området med blommor, grönska, sittmöjligheter och annat. Strandvägen går alltså en ljus framtid till mötes.

Anförande nr 142

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag måste förstärka det utmärkta som Annika Elmlund har anförat: Det här är ett fantastiskt stråk som vi kan ha mycket ambitioner för! Det förtjänar en ambitionshöjning som går utöver exempelvis kajstrategier eller för den delen det gestaltungsprogram som vi har från Stockholms stads sida. Det här borde vara det som vi stockholmare är mest stolta över i vår stadsmiljö.

Därför är det ändå någonting märkligt att det har blivit en uppsamlingsplats för väldigt tillfälliga lösningar. Lars Strömgren nämnde den gamla bensinmacken. När den aktören ändå vill bygga mer permanent bröt det mot bygglov och detaljplan. Därför gick det inte, och då var han tvungen att ändra. Jag tycker att det är ett fint exempel på hur det nästan har blivit som om vi inte eftersträvar permanenta, rimliga lösningar för ett mer levande Strandvägen. I stället har vi liksom ett hopplock av olika lösningar som inte riktigt är strukturerade. Här finns alltså en möjlighet att i stället för tillfälliga byggnader göra byggnaderna utmed kajen mer gestaltungsprogrammet enhetliga genom att bygga permanent och snyggare.

Stockholms Hamn utlyste en tävling kring denna en av landets vackraste och populäraste platser. 15 intressenter fanns. Förfarandet innebar på något sätt att man pratade med en av dem. Den diskussionen föll, och sedan struntade man i de andra tävlingsförfrågningarna som kom in – det vill säga man misslyckades med att hitta en rimlig pontonlösning vid Strandvägen, fast man politiskt hade pekat ut att det här var någonting man trodde på.

Från Moderaternas sida har vi resonerat om att det här är en väldigt logisk plats för att exempelvis hitta en flytande lösning för någon form av fisk- och skaldjursmarknad

Yttranden 2025-05-05

eller liknande – något som passar in och som faktiskt stärker utbudet och det genuina på platsen. Det skulle vara att få till ambitionshöjning som Strandvägen förtjänar.

Bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 143

B j ö r n L j u n g (L): Fullmäktige, åhörare och Dennis Wedin! Så trevligt att få debattera med dig!

När vi talar om arkitektur och Strandvägen måste vi ju framhålla Peter Celsings gamla Shellmack som ett föredöme, ett föredöme som man inte ska förvanska med en massa tillbyggnader och annat som vi gemensamt och enigt i stadsbyggnadsnämnden har sagt nej till.

Det är bra att vissa permanenta verksamheter som inte är av restaurangnatur finns på Strandvägen, till exempel kontor på pontoner. Det viktiga är att vi kan få en god ordning och en trevlig miljö. Men det får ju inte bli på bekostnad av den traditionella och verkligt klassiska arkitektur som redan finns på Strandvägen!

Anförande nr 144

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Med den kraft som Björn Ljung förmedlar detta är det bara att hålla med! Jag tycker framför allt inte att han ska känna sig hemmastadd på den andra sidan fullmäktigesalen, så jag ser till att krama Björn efter detta för att säkerställa att vi håller med varandra så att det inte blir något ståhej kring det.

Framför allt tror jag att vi båda kan säkerställa att vi vill att Strandvägen ska ha fler vackra permanenta lösningar, och så håller vi med varandra om bensinmacken!

Yttranden 2025-05-05

§ 28 Motion om att inrätta ett queer-museum i Stockholms stad

Anförande nr 145

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande, fullmäktige! Stockholm har länge varit en trygg plats för människor som sökt frihet, mångfald och rätten att få vara sig själva. I dag ser vi hur rättigheter för hbtqi-personer hotas i många delar av vår värld. Lagar som begränsar friheten införs i länder som Ryssland, Ungern och nu även i USA. Hot och hat mot personer som bryter mot normen ökar. Sverige är tyvärr inte förskonat, och därför anser vi i Liberalerna att Stockholm bör ha ett queermuseum, en plats där hbtqi-personers historia, samtid och liv får utrymme, ett museum som kan bidra till kunskap, förståelse och stolthet.

Vi vill att staden utreder en plats för detta. Naturligtvis är det hbtqi-personer själva som ska utforma det här med stöd av andra från civilsamhället. I vår budget har vi avsatt pengar för att kunna göra en första utredning, men vår ambition är att museet i framtiden ska kunna skötas i statlig regi och bli en del av Sveriges kulturarv.

Anförande nr 146

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Tack för en intressant och uppfordrande motion!

Man kanske kan förledas att tro att jag som vänsterpartist tycker att allt ska vara i kommunal regi, men det tycker jag inte. Jag tycker till exempel att det är viktigt att civilsamhället får styra över sig självt. Jag är till exempel en varm förespråkare för studieförbund, det fria kulturlivet, lokalförvaltande organisationer och alla fina, helt privata museer som finns i den här staden. Vad vi i staden kan hjälpa till med är att hitta bra lokaler och ge etableringsstöd och även årligt kulturstöd till intressanta projekt som berikar staden. Jag tänker att detta museum är ett typiskt sådant exempel. Det skulle definitivt ha en given plats i staden och vara ett välkommet tillskott.

Jag är dock ytterst tveksam till att det ska vara ett kommunalt eller ens ett statligt museum, även om jag inte ska lägga mig i vad staten håller på med. Jag tycker inte att vi i kommunen ska ha det här i egen regi, detta mot bakgrund av alla de olika förordningar, krav och kanske även politisk gungighet som det kan innebära att vara beroende av en eller en annan politisk majoritet.

Jag tänker att ett museum som staden hjälper till att hitta lokaler till och kan ge stöd till samtidigt ger detta museum större utrymme att forma sin egen verksamhet. I stadens regi måste ett museum bland annat fullt ut svara upp mot kraven i till exempel museilagen. Men i egen regi kan aktören utforma museet som det passar civilsamhällets hbtqi-aktörer, vilket till exempel RFSU skriver i sitt remissyttrande.

Jag vet att jag i Mina synpunkter har framhållit hur vi kan stärka det uppdrag vi redan har inom till exempel Stadsmuseets ansvar. Jag kan förstå att just det kanske upplevs som lite futtigt, så jag vill bara här understryka att jag inte har något emot ett fristående queer-museum – tvärtom, det vore verkligen roligt. Men jag tänker också att staden har ett eget ansvar i de institutioner vi själva redan har att utveckla det här. Det är redan

Yttranden 2025-05-05

i dag ett ansvar som vi skulle kunna förbättra. Jag tycker bara inte att ett queermuseum ska vara i kommunal regi – intressant nog, kanske.

Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 147

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande! Jag blir naturligtvis glad över att vi i huvudsak resonerar på samma sätt, Torun Boucher. Jag säger ju att jag inte tycker att kommunen ska ha det, utan jag pekar på staten.

Jag tror ändå att det finns ett värde i att säkerställa sådana här institutioner och liksom införliva dem i det stora museiutbud som vi har. Jag tror att det finns en fördel med en statlig finansiering men självklart helt utan våra politiska fingrar och armar.

I huvudsak är vi alltså helt överens, men det jag vill se är att ni gör en sådan här utredning och fullföljer det så att det inte fastnar i att vi pratar om det här utan att det händer någonting. Jag tror att det är oerhört viktigt, inte minst i dessa tider med alla de fri- och rättigheter som nu inskränks på andra sidan Atlanten.

Anförande nr 148

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tänker att det är viktigt att hbtqi-rörelsen själv, och jag vet att de gör det också, driver det här och kommer till oss och ber om hjälp snarare än att vi går till dem och ber dem göra någonting. Jag vet att de är på gång inte minst i Frihamnen och så vidare, så det kan säkert utvecklas saker ur det.

Jag är däremot fortfarande tveksam till att det ens ska vara i statlig regi. Jag tycker att det är gungigt. När jag pratar med olika aktörer i dag som har stora ekonomiska utmaningar säger jag hela tiden att de trots allt måste hitta någon form av stabil finansiering, för vi lever i ett svajigt samhälle med en regering som för närvarande inte understöder kultur och med en majoritet i Stockholms stad – ursäkt – som just nu gör det. Men man vet aldrig vad som händer efter valet, så för att folk verkligen ska överleva tänker jag att jag behöver promota att de klarar sig.

Anförande nr 149

M a r t i n H a n s s o n (MP): Tack så mycket för en relevant och väldigt intressant motion! Jag uppfattar att vi i stort sett har en samsyn här i staden. Det ska också sägas att motionen är besvarad.

Rent formellt är det väl så att vi i majoriteten helt enkelt får ta detta vidare. Jag vet inte om det blir genom budget eller så, men det som Torun säger är viktigt: Vi bör i ett vidare arbete titta brett och invänta och se vad RFSL och RFSU kommer med för alternativ. Vad önskar man av staden, och hur skulle staden kunna hjälpa till? Det kan handla om lokaler, bidrag och så vidare.

Jag tycker inte heller att man ska släppa spåret att Stadsmuseet, som ju lite grann har det här uppdraget, skulle kunna bredda sin verksamhet kopplat till det på något sätt.

Yttranden 2025-05-05

Låt oss hålla det öppet. Det är också en god tanke att staden kanske skulle kunna initiera något för att sedan lämna över till staten.

Det finns alltså många goda spår. Jag är helt övertygad om att den här relevanta frågan kommer att vara högst aktuell under de kommande åren.

Anförande nr 150

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! Stockholm har under de senaste decennierna varit en föregångare när det gäller att skapa och försvara en stad som ger hbtqi-personer mer frihet. Det är också i dag en av de starka delarna i hur omvärlden ser på hela vår region och även bilden av Sverige. Även om Sverige under de senaste åren under två olika regeringar har tappat fart och rasat i globala rankingar över rättigheter för hbtqi-personer har vi mycket att vara stolta över.

Det är riktigt att flera kulturinstitutioner i Stockholm och Sverige har olika uppdrag att dokumentera vår hbtqi-historia. Exempelvis har även Nordiska museet i sitt uppdrag att dokumentera just samtidshistorien och samla in både föremål, berättelser och det som kommuniceras kring våra liv. Men det är just ett insamlande för framtida forskning och utlåning till enstaka tillfälliga utställningar som oftast är resultatet, även hos Stadsmuseet.

Det som redan görs skapar inte förutsättningar för en för alla ständigt tillgänglig uppvisning av den hbtqi-historia som vi har. För andra storstäder som delar en liknande framskjuten position är det självklart med ett museum i linje med den här motionen. Ofta sker det just i samarbete mellan civilsamhället och någon offentlig institution och måste förstås inte alls ägas av staden och det offentliga. Jag skulle säga att det oftast är tvärtom – det ägs oftast av en stiftelse med offentligt stöd.

Att det finns breda samlingar av forskning hos flera andra institutioner står inte heller i motsats till ett stående museum för hbtqi-historia. Precis som andra museer lånar de då in föremål eller kunskap för tematiska satsningar där nya utställningar sätts i en helt ny kontext, inte sällan där vår community får läsa det som samlas in med våra egna ögon, vilket faktiskt inte ofta händer på andra museer. Sådana kurerade utställningar kan sedan turnera till fler platser.

Queera museer i världen lyfter även på ett helt annat sätt fram historien av våld och förtryck mot hbtqi-personer och dess konsekvenser, inte minst från högerextrema och populistiska rörelser som även i dag motverkar alla steg mot mer frihet eller använder hbtqi-personers liv som verktyg för att skapa mer splittring. Just detta får väldigt sällan plats i utställningar med ett queert perspektiv vid andra institutioner; det finns det studier på i världen.

Det ska inte heller underskattas vad det betyder för identitetsutveckling och stärkande av självkänsla för den som växer upp i vår stad eller som flyttar hit för att få uppleva mer frihet att se att de sedan länge har en plats i vår gemenskap. Det känner jag till från flera exempel från andra städer i världen.

Yttranden 2025-05-05

Centerpartiet yrkar därför bifall till vår med Liberalerna gemensamma reservation om att skapa förutsättningar för ett queer-museum i Stockholm.

Anförande nr 151

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Jag håller i stort sett med dig, Claes Nyberg. Det kan vara en stiftelse som får offentligt stöd. Men jag skulle vilja passa på att precisera att jag inte tror på sponsorer; några kanske fick en missuppfattning om det alldeles nyss. Jag tror dock på ett starkt kulturstöd, men vi lever ju i osäkra tider. Jag tror att det finns en väg framåt där vi är mer än överens. Jag yrkar fortfarande bifall till kommunstyrelsens förslag, men jag förstår att du tänker göra motsatsen.

Anförande nr 152

C l a e s N y b e r g (C): Jag är inte alls emot om det sker sponsring av sådana här institutioner och utställningar, men jag tycker inte att det i sig utgör en motsats. Det finns otroligt många goda exempel i världen. Jag jobbar själv på ett globalt företag som skänker enorma summor just till den typ av fri kultur som queersamhället har, till exempel den världsunika stora quilt-utställningen. Någon har kanske varit där; annars är det möjligt att se den. Vi är den största enskilda sponsorn och betalaren av den utställningen. Där ser jag inga motsättningar alls. Det är klart att det alltid finns begränsningar också, men jag tycker att man har varit ganska duktig på att hålla en rimlig balans i detta.

Jag förstår att vi delvis har samsyn. Det som kan störa mig lite grann är att det ibland finns en lite passiv, tillbakalutad hållning när det kommer förslag om att flytta saker framåt. Jag tycker att ni ofta gör det ganska krångligt för er själva när ni ska påbörja processen att undersöka vad som är möjligt. Sedan håller jag i det här fallet med om att stiftelseformen ofta har varit ganska bra.

Yttranden 2025-05-05

§ 29 Motion om permanent boende på husbåtar

Anförande nr 153

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det här är en båtlåt – den handlar om båtar, sjöng Robert Broberg en gång i tiden. Det här är en husbåtsmotion – den handlar om husbåtar.

Vi stockholmare älskar ju våra kajer. Det är fantastiskt att ansvarigt borgarråd nu delar Moderaternas ambition att stadens kajer ska vara en hemvist för ett rikt och varierat stadsliv och att husbåtar rimligen är en del av just detta. Det har vi ju lyckats med. Det är inte fråga om att uppfinna hjulet igen. Söder Mälarstrand visar att det här går och att det är uppskattat. Det var faktiskt en gång i tiden en moderat motion i fullmäktige av ingen annan än Lena Adelsohn Liljeroth som innebar att detta blev möjligt. En gång i tiden kunde motioner alltså gå igenom. Tänk att det faktiskt fanns en sådan tid!

Förutom att platserna är för få i dag är det alldeles för komplicerat för att någon över huvud taget ska kunna bo på en båt. Räknas en båt som en fastighet eller inte? Vilka tillstånd krävs från kommunen? Hur mycket byråkrati ska behöva hanteras? Det är alldeles för mycket hinder för detta i dag. Visst försöker man vara uppmuntrande politiskt, men i remissrundan är det till exempel så att stadsledningskontoret resonerar om att det skulle vara någon form av privatisering av kajer och så vidare. Det där är ju nonsens.

Jag tror att det vi ska fortsätta göra och som vi en gång gjorde är att peka ut vilka platser som är lämpliga. Om vi ska vara ärliga finns det redan i dag rimligen platser där man nog kan misstänka att det finns några personer som bor på just husbåtar. Jag tror att Norr Mälarstrand på flera olika sätt är en väldigt logisk plats att börja. Det är ett strålande läge för att dra ut kommunalt vatten och avlopp till båtplatserna – bara ett stenkast härifrån. Då visar vi en riktning. Vi visar att detta går att göra igen. Sedan kan vi börja uppmuntra till fler platser för detta. Det jag hoppas att vi alla i den här salen kan komma fram till är väl att det borde vara möjligt mer fler än 25 tillgängliga husbåtsplatser i en huvudstad med så mycket vatten som Stockholm. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 154

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! En stad anlagd på vatten är såklart en stad med båtar och båtliv. Att bo på båt är för många båtägare en dröm. Moderaterna har skrivit en förtjänstfull motion där man vill öka möjligheterna för att få fler att kunna bo på båt året runt. När jag läser borgarrådets synpunkter ser jag att man instämmer i både ambitionen och viljan. Men ungefär där stannar det. Sedan radas bara svårigheter och utmaningar upp. Det är svårt att tolka det som att viljan på riktigt finns hos majoriteten. Vi och Moderaterna vill möjliggöra för fler. Det innebär inte att varenda kajplats ska göras möjlig för anslutning till vatten och avlopp. Men kanske skulle man kunna ha en vision om att dubblera de 25 platser som finns i dag. Det skulle i alla fall kunna vara en liten vision. Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2025-05-05

Anförande nr 155

M a r i a - E l s a   S a l v o   (S): Ordförande! Stockholms kajer har potential att bidra ännu mer till ett rikt och varierat stadsliv. I utvecklingen av Stockholms kajer är det viktigt att de balanserar olika användningsområden, är tillgängliga för allmänheten och erbjuder många aktiviteter för stockholmare och andra som besöker vår vackra stad.

En princip som är viktig för oss i majoriteten och som vi delar med nästan samtliga remissinstanser och stadsdelar är att utvecklingen av Stockholms kajsträckor inte får upplevas som en privatisering av strandlinjerna eller inskränka allmänhetens tillgång till vatten. Det här är en viktig princip som vi måste hålla på, och nya platser som kan avsättas till boende på båt behöver därför vara noga utvalda.

Att bo på en båt är en boendeform som fortfarande håller på att etableras på bostadsmarknaden nationellt. Lösningarna ser olika ut i olika kommuner. På Söder Mälarstrand återfinns i dag det enda området för båtboende i Stockholms stad. Att boendeformen är oetablerad innebär att det finns en rad knäckfrågor som behöver lösas. Dessa rör bland annat upplåtelseform, de tekniska utmaningarna och ansvarsfördelningen rörande försörjning av vatten och avlopp, tillsyn och investeringskostnader.

I dagsläget är efterfrågan på kajplatser för permanent boende i Stockholm låg. Stockholm är i stort behov av nya bostäder, men givet att potentialen för nya bostäder i form av husbåtar är jämförelsevis låg och att det är kostsamt är det svårt att motivera att betydande resurser ska läggas på en husbåtssatsning på just Norr Mälarstrand. Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag att anse motionen besvarad.

Anförande nr 156

J e n s   H o l m   (V): Ordförande! Jag instämmer med motionären om att boende på båt är ett positivt inslag i en hamn- och kajstad som Stockholm. Det är därför vi inom Stockholms Hamn har inrättat ett stråk för boende på båt längs Söder Mälarstrand, där det finns faciliteter som vatten, el, avfallshantering och annat.

Men precis som föregående talare var inne på måste vi också komma ihåg att det är många som vill få plats längs strandlinjen i Stockholm. Nästa motionsdebatt kommer till exempel att handla om vikten av att kunna bada i centrala Stockholm. Andra önskemål är att man ska kunna anlägga fler bastur, gästhamnar, småbåtshamnar, restauranger och annat. Sjöfarten måste självklart också kunna komma fram på ett bra och säkert sätt. Det är ett av skälen till att Stockholms Hamn tillsammans med trafiknämnden, exploateringsnämnden och andra just nu har ett uppdrag inom gällande budget där vi ska väga de här intressena mot varandra. Vi ska också titta på möjligheten att avhända det som i dag ligger på Stockholms Hamn, alltså ansvaret för förvaltning och drift av innerstadskajerna, till trafiknämnden.

Därför känns det lite för tidigt att bifalla ett sådant här förslag, även om det är välvilligt menat. Jag tycker också att man kanske ska tänka på – och det är en direkt fråga till motionären – hur mycket av Kungsholmens stränder och kajer som ska upplåtas för

Yttranden 2025-05-05

boende på båt. Jag tycker inte att det är en självklarhet att vi ska ha ett uppdrag där vi helt enkelt bara säger att den här delen ska upplåtas till boende på båt samtidigt som vi har ett centralt utredningsuppdrag som pågår inom staden. Därför kan vi inte tillstyrka den här motionen. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 157

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Då vill jag konstatera att motionen har som förslag till beslut att ”uppdra till berörda nämnder och bolagsstyrelser att genomföra en husbåtssatsning på Norr Mälarstrand” och att ”uppdra till kommunstyrelsen att utreda förutsättningarna för att möjliggöra fler kajplatser för husbåtar över hela staden”. Det finns en målkonflikt i detta, och givetvis är det här inte lämpligt överallt. Men vi måste få igång kugghjulen. Norr Mälarstrand är en naturlig plats att börja.

Om du nu tror på detta, Jens Holm, visa då lite mer ”go” än exempelvis vid den där tävlingen vid Strandvägen! Visa nu från Stockholms Hamn att det faktiskt går att peka ut en riktning! Det gjorde vi en gång från staden när det gällde Söder Mälarstrand. Jag tror nog, utifrån det jag får höra från politiken, att ni borde överväga att jobba skarpare i den här riktningen, om ni nu har den politiska viljan.

Jag vill också göra en rättelse. Det var nämligen Markoolio som sjöng: Det här är en båtlåt – den handlar om båtar.

Anförande nr 158

J e n s H o l m (V): Som sagt pågår det en utredning om hur vi bäst använder våra kajer. Jag tycker att den utredningen ska få fortgå. Jag är en varm anhängare av att fler ska kunna bo på båt. Jag är alldeles övertygad om att vi kommer att hitta fler båtplatser till det i Stockholms stad.

Dennis Wedin tog återigen upp Stockholms Hamns tävling på Strandvägen. Ibland har Dennis Wedin ett ganska kreativt förhållningssätt till verkligheten. När vi debatterade den här saken förra gången påstod Dennis Wedin att tävlingen kostat miljontals med kronor. Jag har också läst detta i lokaltidningen Mitt i. Det är helt och hållet falskt. Det har inte kostat miljontals med kronor. Det, fru ordförande, vill jag få fört till protokollet.

(O r d f ö r a n d e n : Jag vill dra en lans för Robert Brobergs båtlåt, som är den bästa båtlåten. Men det är en annan sak.)

Yttranden 2025-05-05

§ 30 Motion om att avskaffa det generella badförbudet i stadens ordningsföreskrifter och anlägga fler bad

Anförande nr 159

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Jag har länge undrat varför allting ska vara så svårt i den här staden. När det gäller badfrågan har det alltid varit svårt. För att få fart på den frågan krävs det samarbete mellan olika förvaltningar för att komma till skott. Men det är ganska konstigt när majoriteten skriver att viljan och ambitionen att skapa fler badplatser har funnits över partigränser. Varför har det ändå tagit så otroligt lång tid att få fram fler badplatser?

Vi i Centerpartiet föreslår nu en omvänd metod. Genom att avskaffa det generella badförbudet får man i stället inrätta förbud där det verkligen behövs. Då tror jag att de byråkratiska kvarnarna skulle mala ganska mycket fortare än i dag.

Jag tar ofta Köpenhamn som ett exempel. Man har satt upp badstegar och lite avspärningar och gjort det möjligt att bada på en massa platser i centrala Köpenhamn. Utifrån resonemanget ”folk badar här ändå” är det bäst att göra det lite tryggare. Då säger jag så här: Kan danskarna så kan väl vi! Fram med lite badstegar och hägna in de här platserna! Dessutom föreslår vi i den här motionen att man ska utreda 23 nya badplatser som ska bli ordinarie badplatser i Stockholm.

I förra veckans Mitt i kunde vi läsa om ett glädjebesked: ”Smedis och Långholmen är åter godkända för bad. Insatser mot bajsande fåglar har till slut gett resultat.” Jag vill faktiskt ge en eloge till majoriteten, som lyssnade på oss när vi föreslog drönare och ökad skydds jakt. Tack för att ni lyssnade på vårt förslag! Det har gett resultat för badvattenkvaliteten och gör att stockholmare kan få bada på fler platser i sommar. Stockholm är ju en stad på vattnet. Låt fler stockholmare ta del av detta vatten och bada både sommar och vinter!

Snart är det badväder även för mig i Stockholm. Vi kommer att kasta oss i på de allra mest omöjliga och möjliga ställen. Med vårt förslag om fler badstegar kan både jag och Lars Strömgren ta oss upp igen efter att vi kastat oss i. Jag yrkar bifall till vår motion i dess helhet. Alla ska få bada!

Anförande nr 160

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Nu blev jag väldigt tveksam. Jag begärde replik tidigt i Jonas Naddebos anförande, men sedan hörde jag honom berömma oss i majoriteten. Jag tänkte på det som sades i början – varför är detta så svårt, när flera av partierna här vill ha fler badplatser? Då kan jag ställa frågan till dig, Jonas Naddebo: Om det är så lätt att genomföra det här, varför fixade ni då inte en massa badplatser när ni styrde för tre år sedan?

Anförande nr 161

J o n a s N a d d e b o (C): Som vanligt i den andra talarstolen skyller man gärna ifrån sig. Är det inte på regeringen så är det på det förra styret som man skyller ifrån

Yttranden 2025-05-05

sig. Vi gjorde många viktiga saker för bad i Stockholm. Vi skapade lära känna-bad och lära simma-bad på många ställen runt om i staden. Vi var också tillsammans med Miljöpartiet med och utredde vissa badplatser som faktiskt nu kommer att bli förverkligade.

Men jag håller med om att det tar alldeles för lång tid. Det är just därför vi i Centerpartiet har föreslagit en vattenamiral, som ska finnas centralt belägen i staden och som ska hjälpa de här olika förvaltningarna att få kraft och fart i arbetet. Det tog alldeles för lång tid under vår tid vid makten. Men nu är det ni som ansvarar för staden, och det tar lika lång tid när ni gör det. Kom upp på banan i stället för att skylla ifrån er!

Anförande nr 162

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Vi skyller inte ifrån oss. Vi tar ansvar, och snart ska det badas på betydligt fler ställen än tidigare.

Det har ju sagts många gånger i den här salen att Stockholm ligger vid vattnet och att det är en resurs som vi måste ta till vara mer. Vi har flera ställen där man kan bada från klippor eller från stränder. Men just kajbad har ju varit ovanliga. Det kan i mycket förklaras av saker som vi har sagt tidigare här i salen. Kajer är gjorda för att fartyg ska anlägga där. Det är en sjöfartsstad. Man har haft de glasögonen på sig. Som vi pratade om nyss behöver vi förena många olika intressen och anspråk på våra kajer.

I budgeten för 2025 pekas det ut fem platser där bad ska möjliggöras nu till sommaren. Det är bara veckor kvar tills det här blir verklighet. På vissa ställen kommer man att kunna bada från befintliga bryggor, exempelvis vid Holger Bloms parkstråk vid Norr Mälarstrand. Det kommer också att gå att bada från våra kajbalkonger. Det kommer även att skapas något som vi tror att vi kommer att kalla doppzoner – man kan förvisso också kalla det durkslag eller något annat: På vissa ställen där det kan vara strömt vatten ordnar vi i stället ett slags bryggkonstruktion med möjlighet att hoppa ner, och så är det en sorts inbojning eller nät.

Jag skulle vilja säga att jag tycker att det går undan. Det kommer att finnas fem olika ställen som staden ordnar. Vid Marievik håller det på att byggas en anläggning som ingår i AMF:s arbete med den nya detaljplanen där. Bryggorna vid Årstadal kommer också officiellt att bli badbara – många har badat där ändå.

Jag tror alltså att den här bollen är i rullning. Det kommer att finnas ett antal platser nu till sommaren där man kan möjliggöra bad, och det kommer att finnas ännu fler nästa sommar. Stockholm kommer, som många andra städer, att utvecklas för möjliggörande av bad.

Sedan är det de här sakerna som strömt vatten på vissa ställen och sjöfart som gör att vi behöver ta hänsyn till vad Sjöfartsverket säger och vad hamnen har att invända på vissa platser. Så är det med den här typen av frågor. Frågan spänner över flera olika förvaltningar. Den kombinerar olika intressen som tidigare inte har behövt förenas i handling, men det gör de nu.

Yttranden 2025-05-05

Jag ser fram emot att få hoppa i, både med och utan kostym, med Jonas Naddebo. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 163

J o n a s N a d d e b o (C): Det är klart att vi från Centerpartiet är väldigt glada över de här fem nya badplatserna som kommer till. Du har berömt allt bra ni gör, Lars Strömgren, och jag står bakom allt bra ni gör. Men sedan kommer vi tillbaka till det här med att det finns så många olika intressenter. Det är därför man behöver öka ambitionen men också samordna verksamheten för att få det här att bli verklighet. Vi funderar på hur man kan få snurr i maskineriet.

Vi föreslår alltså den omvända metoden: I stället för att ha ett generellt badförbud skulle man kunna ta bort det och sedan införa badförbud där det verkligen behövs, där det verkligen är otryggt. I stället för att lägga en död hand på många ytor där människor skulle kunna bada skulle man behöva göra det här på ett annat sätt. Då tror jag faktiskt att även Stockholms stad skulle få lite eld i baken och få byråkratin att arbeta, och så skulle vi kunna få många fler bad på ganska kort tid. Vore inte det ganska skönt, i stället för att ro så sakta framåt i den här frågan?

Anförande nr 164

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Eftersom vi vill möjliggöra bad på ett tryggt och säkert sätt från befintliga bryggor, nya konstruktioner och så vidare tror jag faktiskt att det är en bättre ordning att man tar bort badförbudet på de platser där man har identifierat att det är lämpligt och bra att bada. Sedan är det ju, som vi har pratat om, så att det inte är så många som känner till att det finns ett badförbud. Men jag tror att den ordningen är bättre.

När det gäller idén med en vattenamiral är det så att vi i stället har gett trafikkontoret ett samordningsansvar. Vi ser att det kanske är mer lämpligt att förvaltningarna lär sig att hantera det här ”i linjen” än att man tar in en helt ny person som på något sätt behöver sätta sig in i detta eller vara ovanpå. I stället jobbar vi kontorsgemensamt och med samverkan för att det ska ske i den befintliga verksamheten.

Yttranden 2025-05-05

§ 31 Motion om kostnads- och bygglovsfria solceller för en strålande framtid

Anförande nr 165

J o n a s   N a d d e b o   (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! En strålande framtid ska Stockholm verkligen ha. Stockholm har klimatmål, men vi når dem inte med vackra ord. Vi måste agera här och nu. Solenergi är en viktig komponent för att vi ska skapa denna fantastiska framtid. Den är ren, den är förnybar och den är tillgänglig. Men i dag möts stockholmare av byråkrati, avgifter och avslag.

Det här håller inte. Vi föreslår i motionen att det ska bli avgiftsfritt att ansöka om solceller, oavsett om det kräver bygglov eller bara är en anmälan. Så gör man i Uppsala. Det fungerar bra. Där har man förstått att klimatet inte kan vänta och att klimatet väger tyngre än ett tegeltak.

Men det här handlar om mer än bara klimatet. Det handlar även om säkerhet och beredskap. Vi såg alla vad som hände i Spanien härförleden: Ett strömavbrott slog ut hela samhället. Tänk vilken trygghet om man hade haft egna solpaneler som kunnat ge energi!

Vi vet att det här är möjligt. Vi har redan tekniken. Vi har kunskapen. Det som saknas är viljan. Majoriteten säger nej. De ser problem. Vi från Centerpartiet ser i stället möjligheter. Vi vill kapa byråkratin och använda en bygglovsrobot. Vi vill låta människor göra klimatsmarta val utan att hindras av kommunen. Det här är en chans för Stockholm att ta ledartröjan och visa att vi menar allvar med klimatarbetet. Jag yrkar bifall till vår motion och vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 166

M a r i a - E l s a   S a l v o   (S): Ordförande! Vilken kontrast till det jag ska säga nu, Jonas Naddebo! Jag inleder nämligen med att säga att lovplikten för solceller i grunden är lagstadgad och inte är någonting som vare sig Stockholms stad eller någon annan kommun kan göra avsteg ifrån. Det är trots allt det som är verkligheten. Men solceller är i många fall redan i dag undantagna bygglov, förutsatt att de uppfyller några kriterier: De ska monteras direkt på tak eller fasad. De ska följa byggnadens form. De ska inte placeras på byggnader som är särskilt värdefulla eller i anslutning till områden som är av riksintresse för totalförsvaret.

Med det sagt håller jag med motionären om att utvecklingen av solceller och solenergi är en viktig del för att vi ska kunna nå klimatmålen och öka andelen förnybar energi. I kommunfullmäktiges budget för 2025 lyfter vi därför fram behovet av att öka den lokala elproduktionen genom solceller på stadens fastigheter där det är möjligt.

När det gäller tydlighet och förenkling gentemot sökande innehåller stadens *Klimathandlingsplan 2030* initiativ för just detta, dels genom förenkling av tillståndprocessen för solceller, dels genom tydliga riktlinjer och rådgivning till sökande.

Yttranden 2025-05-05

Avslutningsvis vill jag nämna att en majoritet av de ansökta solcellerna beviljades förra året. Det är faktiskt trots allt ett bevis på att nuvarande regelverk möjliggör en hög andel installationer samtidigt som den tar hänsyn till omgivning och kulturhistoriska värden. Med det här yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag om att anse motionen besvarad.

Anförande nr 167

J o n a s   N a d d e b o   (C): Det du säger om förenklingar och så vidare låter ju väldigt bra, Maria-Elsa Salvo. Men för er som inte sitter i stadsbyggnadsnämnden ska jag berätta hur det går till. En familj söker bygglov för solceller, får avslag och fattar ingenting. Grannarna precis bredvid har nämligen fått godkänt för exakt samma sak. Familjen blir förtvivlad, lägger ned tid och pengar, anlitar en jurist och författar yttranden. När ärendet väl når nämnden säger vi ja. Hela processen är onödig. Om det inte hade krävts bygglov, eller om en bygglovsrobot hade kunnat hantera ett ärende direkt, hade familjen sluppit allt detta krångel, och staden hade sparat tid och pengar. Utfallet hade blivit detsamma. Alla som kommer till nämnden får godkänt. Men det blir en massa byråkrati och en massa juridik. Det hade kunnat vara så mycket enklare – om man verkligen hade trott på förenkling, som du så vackert talar om, Maria-Elsa. Av det ser vi dock inget från majoritetens sida.

Anförande nr 168

M a r i a - E l s a   S a l v o   (S): Jag kan inte tänka mig att det är en stor politisk fråga huruvida vi ska lägga pengar på onödiga saker i Stockholm. Att vi ska förenkla och hitta effektiva processer för hur vi hanterar till exempel bygglovsansökningar är vi helt överens om. Vi har nyligen gjort en omorganisation på bygglovsavdelningen i Stockholms stad. Den här nyorganisationen ska bidra till just detta. Att vi ska förenkla och skapa tydlighet i organisationen men också gentemot stockholmarna och allmänheten för att göra de här processerna mer effektiva och spara både tid och pengar för oss, för våra organisationer i staden och även givetvis för stockholmarna är en självklarhet. Men det är också självklart för oss att vi måste följa de lagar och regler som finns. Nu är det så att det är lovplikt på många solceller, och då måste man uppfylla de kriterierna. Jag läste upp några av dem. Och som sagt: De allra flesta har ju faktiskt beviljats de senaste åren.

Anförande nr 169

B j ö r n   L j u n g   (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Den här förenklingen skulle naturligtvis vara bra. Det är lite bekymmer, för i lagen står det att kontoren eller förvaltningarna inte får säga ja i kulturhistoriskt viktiga områden. Det är så enligt kulturminneslagen – eller det är det ju inte, men det är den delen som tolkas in i de här bygglovsbestämmelserna.

Jag vill ändå säga någonting till er om något som ni kunde ha gjort tidigare, Maria-Elsa Salvo. Under förra mandatperioden beslöt den grönbå majoriteten att säga ja till alla bygglov som handlade om solceller, oavsett om det var svarta eller röda tak. Ni sa att kulturhistorien är viktigare och förordade att man skulle installera röda solceller.

Yttranden 2025-05-05

Effekten av dem är dock så dålig att det inte går att använda dem. Vi var längre fram och snabbare än ni.

Anförande nr 170

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ja, precis, Björn Ljung, och det är just för att skapa ytterligare förenkling inte minst för de sökande som vi till exempel har tagit fram varsamhetsstrategin i Stockholm. Den ska vara ett komplement som ska kunna tydliggöra för de sökande vad som gäller när vi utvecklar Stockholm. Det är ett dokument som det också hänvisas till när man till exempel ansöker om solceller. Vi utgår alltså från det som står i vårt strategidokument *Varsam utveckling av småhus- och villaområden*. Det här är jätteviktigt. Det görs flera insatser från stadens håll för att försöka komplettera de regelstyrda och kanske svårbegripliga dokument som finns kring detaljplanerna. Det handlar om vad som gäller och vad som inte gäller. Därför har vi de här policydokumenten som komplement för att kunna förenkla. Men som sagt måste vi följa de lagar och regler som finns och följa den rättspraxis som råder. Då landar vi i det förfarande som vi har i dag, där ändå en majoritet går igenom.

Anförande nr 171

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, stockholmare och fullmäktige! Ibland kan man använda den här stora stadens makt för att försöka ifrågasätta och utmana systemet. Men det är man inte intresserad av. Så långt sträcker sig inte majoritetens vilja.

Jag såg att Cecilia Obermüller först tryckte in sig men sedan tog bort sig från talarlistan. Det gör mig ganska förvånad. Jag vill påminna Miljöpartiet om vad det miljöpartistiska miljöborgarrådet sa under förra mandatperioden i Dagens Nyheter: Om Stockholm ska nå sitt solenergimål måste takten tiodubblas. Det ska bli enklare att sätta upp solpaneler och gå snabbare att få bygglov. Vill man sätta upp solceller ska det vara enkelt. Vi måste öka takten på alla plan. Det är problematiskt att villaägare i vissa kulturklassade områden nekas bygglov. Miljö- och klimathänsyn måste gå före kulturmiljö i de flesta fall.

Jag skulle kunna fortsätta den här upprädningsen. Det tror jag att ni förstår. Men jag förstår inte att Miljöpartiet inte har mer "sug" att bifalla den här motionen. Det är konkreta förslag som syftar till att nå precis det som miljöborgarrådet sa. Har ni ändrat er, eller har ni bara blivit tystade av Socialdemokraterna? Det kan vi fråga nu när Cecilia ska komma upp i talarstolen.

Anförande nr 172

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Jonas Naddebo fick upp mig hit till talarstolen. Jag tyckte att Marie-Elsa svarade alldeles utmärkt, och de facto är det exakt samma politik som förs nu som förra mandatperioden. Vi godkänner i princip vartenda ärende som kommer upp. Det gjorde vi även förra gången. 75 procent av solcellerna antas på delegation, och det som kommer upp till nämnden godkänner vi, eftersom det är reversibla åtgärder. Vi släpper igenom nästan allt, i princip allt. Någon gång har det

Yttranden 2025-05-05

varit tveksamheter, men då har det berott på att vi blivit slagna på fingrarna av domstol. Skillnaden är ju på ”mikronanonivå”. Det är en trevlig motion, och det vore kul att göra det lite enklare. Det är definitivt förvirrande för medborgarna. Det håller jag absolut med om. Jag tillstyrker naturligtvis det givna svaret från kommunstyrelsen.

Anförande nr 173

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Det vore kul att göra lite mer, säger Cecilia. Här har vi en konkret motion med förslag om hur man skulle kunna förenkla, ta bort en massa byråkrati och förtydliga för medborgarna hur de kan vara en del i omställningen. Då säger Miljöpartiet: Det skulle vara kul.

Mer än så finns det inte ambition till. Det tycker jag är ganska tråkigt. Med de förslag som vi har tror jag att man skulle kunna utmana systemet lite. Men när Stockholms stad väljer att utmana systemet är det alltid för att man vill försvåra eller göra någonting mer restriktivt. Här finns det en möjlighet för Stockholm att öka takten och se till att villaägare vet vad som gäller när de ansöker om solceller. Som det är nu får den här familjen nej från förvaltningen. Om de orkar och mäktar överklaga får de sedan ja. Det är helt orimligt att man inte har tydligare riktlinjer för dem som ansöker om solceller.

Anförande nr 174

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Överklaga behöver de inte göra. Det de behöver göra är att vända sig till nämnden. Men det kunde vara tydligare. Den tydligheten hade vi inte förra mandatperioden heller. Den saknades även då.

Detta är absolut fånigt. Men vi har den lagstiftning vi har. Det man skulle kunna göra är att ändra lagstiftningen på riksnivå. Jag är dock lite tveksam till att börja rucka på kulturmiljölagstiftningen när det gäller PBL bara för att se till att det blir lättare att få igenom solpaneler. Det vore lite obehagligt.

Jag tycker att vi alla kan arbeta för att det ska bli tydligare för dem som ansöker, så att de slipper bli förvirrade över det här förfarandet: att de får nej av förvaltningen och sedan i princip alltid får godkänt av nämnden. Det kan jag hålla med om. Det bör vi hjälpas åt med.

Bilaga 3
Kommunfullmäktige
Förslag till beslut
2025-05-05
Ärende 34
Dnr 2025/323

Reviderat genomförandebeslut för projekt Hornsbruksgatan inom fastigheten Södermalm 3:1 m.fl.

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige avslår kommunstyrelsens förslag till beslut.
2. Därutöver anföra följande:

Projektet är beläget på västra Södermalm, på norra sidan av Hornsbruksgatan. Detaljplan antogs 2022 av kommunfullmäktige och genomförande av projektet har inletts med en gatuentreprenad. Längs Hornsbruksgatans norra sida planeras för ca 30 bostäder med entréer mot gatan för att skapa en tryggare plats. Ovanpå bostäderna planeras en förlängning av Högalidsparken som skapar en större allmän parkyta än i dagsläget. Stationsentré Hornstull för röda linjen kommer att behålla sin befintliga uppgång och en ny byggnad byggs ovanpå.

Staden äger byggnaden i vilken tunnelbaneentrén är belägen. Byggnaden är i mycket dåligt skick och planeras därför att ersättas med en ny byggnad inom ramen för projektet. Sverigedemokraterna motsatte sig detaljplanen för Hornsbruksgatan vid dess antagande 2022. Vi kommer därför inte att ställa oss bakom projekt i anknytning till detta.